

Projekt

z dnia 22 czerwca 2016 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BRZESZCZACH**

z dnia 30 czerwca 2016 r.

w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeszcze na lata 2016-2021

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U z 2016r. poz.446), art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U z 2015r. poz. 163 z późn. zm.) Rada Miejska w Brzeszczach uchwala:

§ 1. Przyjąć Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeszcze na lata 2016-2021 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały zleca się Burmistrzowi Brzeszcz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY BRZESZCZE NA LATA 2016-2021

INSTYTUT BADAŃ I ANALIZ SPOŁECZNYCH „DIAGNOSIS”

LUSZOWICE, UL. GÓRNA 29A, 32-500 CHRZANÓW, e-mail: zespol_badawczy@wp.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. PODSTAWY PRAWNE W ZAKRESIE PLANOWANIA POLITYKI SPOŁECZNEJ W UNII EUROPEJSKIEJ	6
2. DOKUMENTY PROGRAMOWE POLITYKI SPOŁECZNEJ	7
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY BRZESZCZE	13
4. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA	15
5. SYSTEM EDUKACJI	30
6. ZASOBY MIESZKANIOWE	33
7. ZDROWIE	35
8. KULTURA	36
9. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	39
10. BEZROBOCIE	43
11. PRZEMOC W RODZINIE	53
12. PROBLEM ALKOHOLOWY	55
13. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	58
14. POMOC SPOŁECZNA. ZAGROŻENIE MARGINALIZACJĄ I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	60
15. ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ	72
16. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	76
17. PROGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	78
18. PLANOWANIE SPOŁECZNE W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	82
19. METODA TWORZENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	83
20. IDENTYFIKACJA CELU GENERALNEGO I PRIORYTETÓW	85
21. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH	91
22. HARMONOGRAM, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJE STRATEGII, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	98
23. RAMY FINANSOWANIA DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	106
24. SPIS TABEL	107
25. SPIS WYKRESÓW	108
26. SPIS MAP	109

I CZĘŚĆ WSTĘPNA

CZĘŚĆ WSTĘPNA ZAWIERA ELEMENTARNE INFORMACJE
DOTYCZĄCE ZASAD KONSTRUOWANIA DOKUMENTU.
PRZEDSTAWIONE W NIEJ ZOSTAŁY ASPEKTY PRAWNE,
BĘDĄCE PODSTAWĄ DZIAŁANIA SAMORZĄDU LOKALNEGO,
NA KTÓRYCH OPIERA SIĘ LOKALNA POLITYKA SPOŁECZNA.

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę w procesie planowania społecznego. Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny na mocy Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Brzeszcze wskazuje istotne kwestie społeczne, z jakimi zmagają się mieszkańcy, a także wytycza: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych oraz zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. Wskazuje również na sposób realizacji podejmowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii, określa ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań. Strategia jest dokumentem stworzonym na okres sześcioletni i dlatego niezbędny jest jej stały monitoring i ewaluacja realizowanych zadań. Działania te będą pomocne w dostosowywaniu celów i zadań przewidzianych do wykonania w kolejnych etapach realizacji w zależności od zmieniających się potrzeb społecznych.

Rozwój gminy opiera się na kształtowaniu celów polityki społecznej, uznając jednocześnie za J. Auleytnerem¹ za fundamentalne dziedziny polityki społecznej następujące jej obszary:

- politykę ludnościową i rodzinną
- politykę w dziedzinie zatrudnienia, płac, warunków i ochrony pracy
- politykę mieszkaniową
- politykę w zakresie ochrony zdrowia
- politykę oświatową
- politykę kulturalną
- politykę w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej
- politykę w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym zjawiskom dezorganizacji społecznej oraz patologii społecznej

¹ Auleytner J., Polska polityka społeczna. Ciągłość i zmiany. Warszawa 2004

Prezentacja wyników badań dotycząca mieszkańców Gminy Brzeszcze poszukujących wsparcia w tutejszym ośrodku pomocy społecznej, w oparciu o ustawę o pomocy społecznej oraz inne pokrewne ustawy, składa się z analizy dokumentów pozyskanych z tutejszego ośrodka oraz analizy danych zawartych w systemie informatycznym „Pomost”. Do opracowania strategii wykorzystano również materiały sprawozdawcze z Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu, dane z Urzędu Gminy (z poszczególnych jego wydziałów), dane Policji, dane oświatowe, dane z Głównego Urzędu Statystycznego, a także dokumenty programowe polityki społecznej.

1. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej

W ramach polityki strukturalnej i Europejskiego Funduszu Społecznego istnieją regulacje podejmowane przez Radę, Parlament i Komisję Europejską, dotyczące Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej oraz polityki społecznej i wsparcia społecznego.

- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych (1260/99 WE),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (1783/99WE),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999 roku w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (1784/99WE),
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku dotyczące koordynacji pomocy w ramach strategii przedakcesyjnej dla krajów ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej oraz zmieniające rozporządzenie 3906/89EWG (1266/99WE),
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku ustanawiające Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej (1267/1999WE).

2. Dokumenty programowe polityki społecznej

Na poziomie europejskim i międzynarodowym:

1. „Europa 2020” jest nową strategią gospodarczą Unii Europejskiej zastępującą Strategię Lizbońską. Strategia „Europa 2020” skupia się wokół trzech powiązanych ze sobą priorytetów:

- a. Rozwój inteligentny (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji).
- b. Rozwój zrównoważony (wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej).
- c. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną).

2. Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych ratyfikowana przez Prezydenta Polski w roku 2012 ma na celu popieranie, ochronę i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności. Dokument kładzie nacisk na prowadzenie konsultacji z osobami niepełnosprawnymi w zakresie spraw związanych z osobami niepełnosprawnymi oraz angażowanie tych osób, w tym niepełnosprawnych dzieci, w te procesy, za pośrednictwem reprezentujących je organizacji.

Na poziomie krajowym:

1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030”, której głównym celem jest rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia, szczególnie osób z grup będących w gorszym położeniu na rynku pracy, rozwój ekonomii społecznej, kształcenie ustawiczne, poprawę dostępności zasobów mieszkaniowych, wsparcie rodzin w opiece nad dzieckiem, rozwój form i metod pracy z rodziną w kryzysie, wprowadzenie nowych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, tworzenie modelu kompleksowego wsparcia osób starszych

2. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL), której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

3. Krajowy Program Reform (KPR), jest to kluczowy element wdrażania „Europy 2020”, którego głównym celem jest budowa trwałych podstaw wzrostu gospodarczego, przyłączeniu celów unijnych z priorytetami krajowymi.

4. Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 (MPiPS). Celem głównym Programu jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia aktywności społecznej, oraz zwiększenia gotowości do podejmowania pracy, a tym samym poprawy poziomu zatrudnienia. W programie wskazano pięć celów operacyjnych:

- a. Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży,
- b. Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży na wejście w rynek pracy,
- c. Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko,
- d. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej,
- e. Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni.

Inne działania i programy rządowe:

- Wsparcie dla bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy (MRPiPS),
- Wsparcie rodzin z dziećmi oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (MRPiPS),
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych (MRPiPS),
- Zmiana zasad podlegania ubezpieczeniu społecznemu wobec niektórych rodzajów wykonywania pracy (MRPiPS),
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych (MRPiPS),
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego młodzieży (MRPiPS/OHP),
- Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej poprzez zapewnienie funkcji socjalnej szkoły (MEN),
- Wsparcie dla opiekunów osób niepełnosprawnych (MRPiPS),
- Rozwój sektora ekonomii społecznej (MRPiPS),
- Zmiany w systemie pomocy społecznej (MRPiPS),
- Pomoc państwa w zakresie dożywiania (MRPiPS).
- Program rządowy Rodzina 500+

Na poziomie regionalnym:

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 „Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości”. Przyjęta przez Sejmik 26 września 2011 r., wyznacza cele, które – jako społeczność regionalna — możemy i chcemy osiągnąć w perspektywie roku 2020. Jej cel to: „Małopolska atrakcyjnym miejscem życia, pracy i spędzania czasu wolnego, europejskim regionem wiedzy i aktywności, silnym wartościami uniwersalnymi, tożsamością i aspiracjami swoich mieszkańców, świadomie czerpiącym z dziedzictwa i przestrzeni regionalnej, tworzącym szanse na rozwój ludzi i nowoczesnej gospodarki”.²

Na poziomie lokalnym:

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Brzeszcze na lata 2015-2024.

Została przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej 30 czerwca 2015 roku. Wyznacza ona misję, cele strategiczne i operacyjne oraz otwarty katalog kierunków działań projektowanych dla Gminy Brzeszcze. Jej misja posiada brzmienie: „Gmina Brzeszcze będzie dążyła do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez nowoczesne inwestycje w infrastrukturę, dbałość o środowisko naturalne, upowszechnienie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wspieranie przedsiębiorczości i aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, rozwój turystyki i rekreacji, poszanowanie tradycji i wartości gminy”. W strategii wyznaczono 8 celów strategicznych do których należą:

- I. Rozwinięta przedsiębiorczość i gospodarka lokalna,
- II. Rozwój infrastruktury Gminy Brzeszcze ,
- III. Wysoki poziom edukacji i wychowania
- IV. Ochrona środowiska
- V. Wysoki poziom bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego
- VI. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego
- VII. Wzmacnianie funkcjonalności gminy
- VIII. Wzmacnianie potencjału i skuteczności administracji publicznej

² <http://www.malopolskie.pl/RozwojRegionalny>

Cel V wskazuje na potrzebę kształtowania wysokiego poziomu bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego, a wyznaczone 3 cele operacyjne: 1. Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych oraz opiekuńczych, 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, 3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych, nawiązują do celów zawartych w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Do akt prawnych mających istotny wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu jak i monitoring przyszłych działań należą:

- 1) Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym regulująca zakres i charakter zadań spoczywających na gminie, m.in. ochronę zdrowia, pomoc społeczną, gminne budownictwo mieszkaniowe, edukację publiczną, współpracę z organizacjami pozarządowymi.
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.
- 3) Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych .
- 4) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym.
- 5) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- 6) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
- 7) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie .
- 8) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
- 9) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych .
- 10) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 11) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

- 12) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy .
- 13) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty .
- 14) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci .

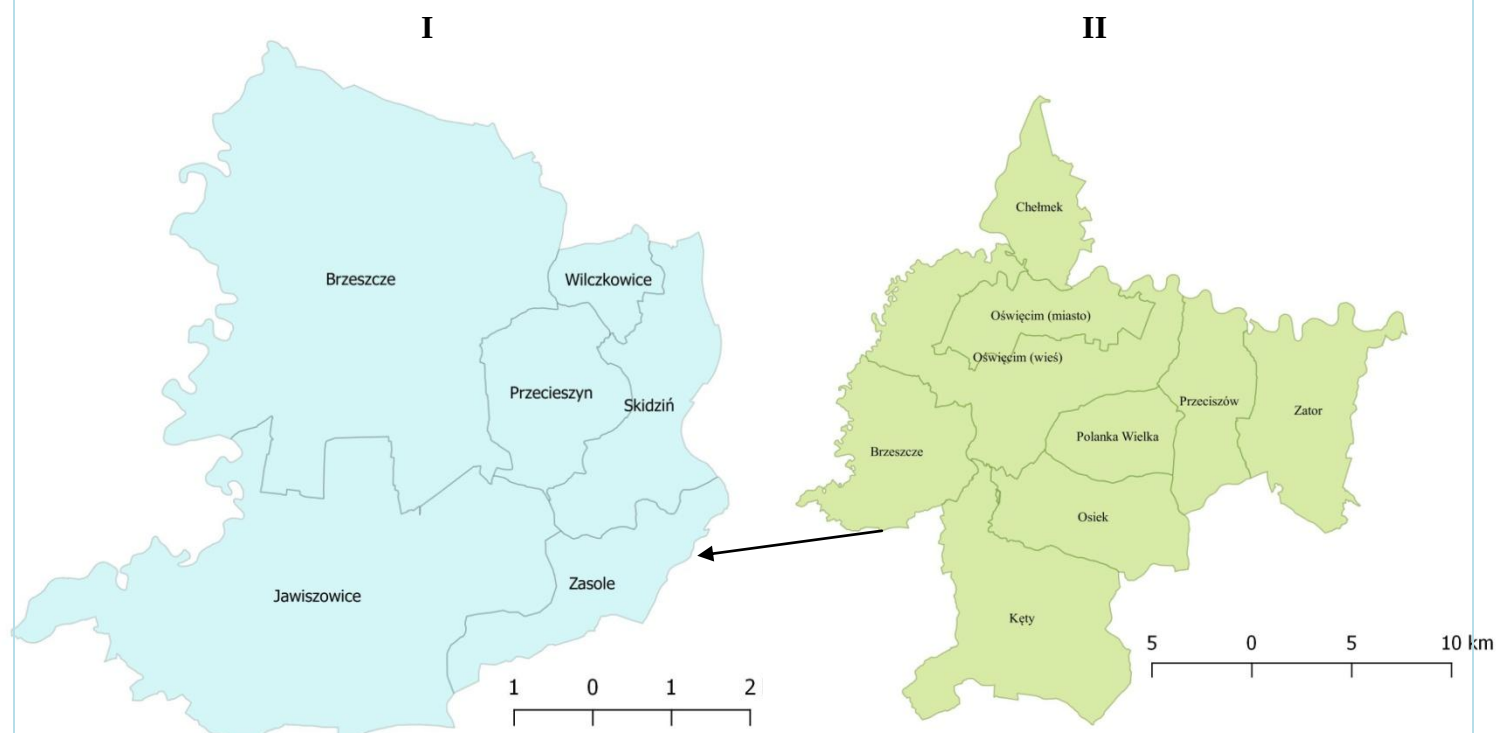
II CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

3. Ogólna charakterystyka Gminy Brzeszcze

Gmina Brzeszcze położona jest w południowej Polsce, w województwie małopolskim, w powiecie oświęcimskim. Obszar gminy zajmuje 4 714 ha, w tym miasto 1 917 ha, sołectwa: Jawiszowice 1 529 ha, Przecieszyn 325 ha, Skidziń 401 ha, Wilczkowice 125 ha, Zasole 316 ha. Powierzchnia gminy stanowi 11,2% powierzchni powiatu oświęcimskiego.

Mapa 1. Podział administracyjny Gminy Brzeszcze (I) na tle powiatu oświęcimskiego (II)

Źródło: opracowanie własne.

Ze względu na charakter zagospodarowania, największą powierzchnię stanowią użytki rolne tj. 62,1% ogólnej powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane to 15,9% powierzchni, w tym tereny przemysłowe stanowią 2,5% powierzchni razem.

Tabela 1. Powierzchnia użytkowa (ha) Gminy Brzeszcze w 2015r.

	Powierzchnia ogółem	%	Użytki rolne razem	%	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	%	Grunty pod wodami razem	%	Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	%	Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	%	Nieużytki	%
Powiat oświęcimski	40558	100,0	27802	68,55	4911	12,11	1444	3,56	5685	14,02	1030	2,54	309	0,76
Gmina Brzeszcze	4560	11,24	2833	62,13	724	15,88	102	2,24	726	15,92	116	2,54	59	1,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

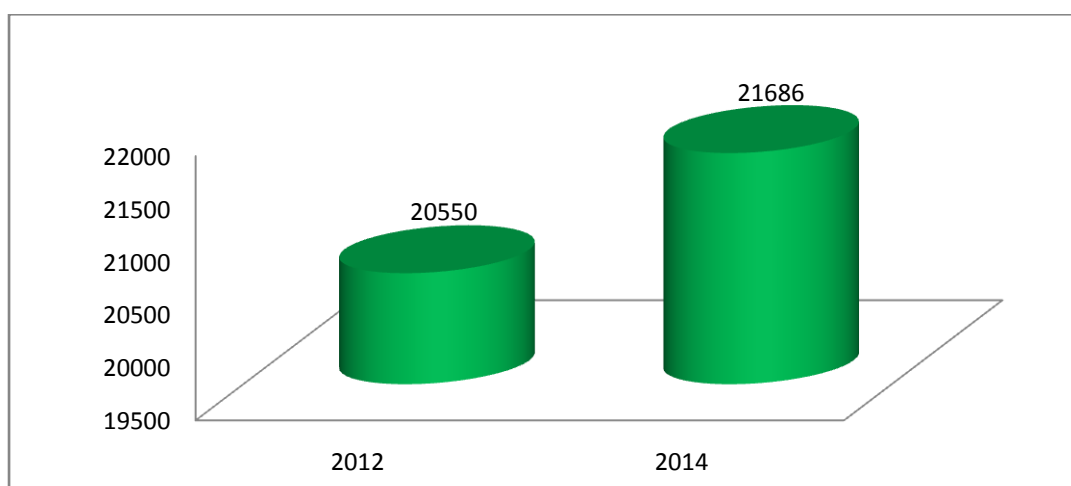
4. Struktura demograficzna

Wiedza o mieszkańcach i szczegółowa diagnoza aktualnej sytuacji demograficznej w gminie jest wyznacznikiem przyszłych dokumentów polityki społecznej, jakie muszą powstać na wymienionym obszarze. Tylko profesjonalna diagnoza zasobów ludzkich pozwala określić rozwój kapitału ludzkiego i w przyszłości pomoże osiągnąć wyższy stopień zorganizowania społeczeństwa obywatelskiego.

Zmiany w strukturze ludności wg wieku kształtowane są przez liczbę urodzeń, liczbę zgonów oraz migracje. Społeczność dzieli się więc na różne grupy wiekowe, aby ocenić zmiany w jej strukturze. W niniejszym opracowaniu, mieszkańcy gminy zostali podzieleni na: ekonomiczne grupy wiekowe, dzielące mieszkańców wg wieku ich aktywności zawodowej, edukacyjne grupy wiekowe, kobiety w wieku rozrodczym, osoby powyżej 85 roku życia. Znajomość liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, czyli wchodzącym na rynek pracy oraz w wieku poprodukcyjnym czyli wychodzącym z tego wieku jest nierozłączna w analizie popytu i podaży na rynku pracy. Podział mieszkańców na edukacyjne grupy wiekowe, przyczynia się wyznaczenia roczników, które wymagają szczególnej opieki ze strony państwa. Podział na edukacyjne grupy wiekowe wyodrębnia grupy wiekowe dzieci w wieku przedszkolnym, szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej oraz studentów szkół wyższych. Przedstawiono również charakterystykę ludności najstarszej, tj. w wieku powyżej 85 lat, wyliczono współczynnik wsparcia międzypokoleniowego, a także dokonano analizy kobiet w wieku 15-49 lat (wiek rozrodczy). Posłużono się danymi z Urzędu Gminy, dotyczącymi liczby urodzeń, zgonów, zawartych małżeństw, rozwodów, w latach 2012 i 2014. Dokonano analizy przestrzennej badanego zjawiska.

Ogólna charakterystyka liczby mieszkańców.

Według danych statystycznych pozyskanych z Urzędu Gminy w Brzeszczach w 2012 roku w gminie mieszkało ogółem 20 550 osób, a w 2014 roku liczba mieszkańców zwiększyła się do 21 686 osób. Udział procentowy mieszkańców gminy stanowił 14,0% ludności powiatu oświęcimskiego.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Brzeszcze w latach 2012 i 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Brzeszczach

Liczba mieszkańców Brzeszcz wynosiła w 2012 roku 10 951 osób, stanowiąc 53,3% ogółu mieszkańców gminy. W 2014 roku liczba ta zwiększyła się do 11 529 osób (53,2%). W pozostałych miejscowościach gminy, również wzrosła liczba mieszkańców w badanych latach. W Jawiszowicach w 2012 roku wyniosła 6 498 osób (31,6%), a w 2014 roku 6 866 osób (31,7%). Pozostałe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

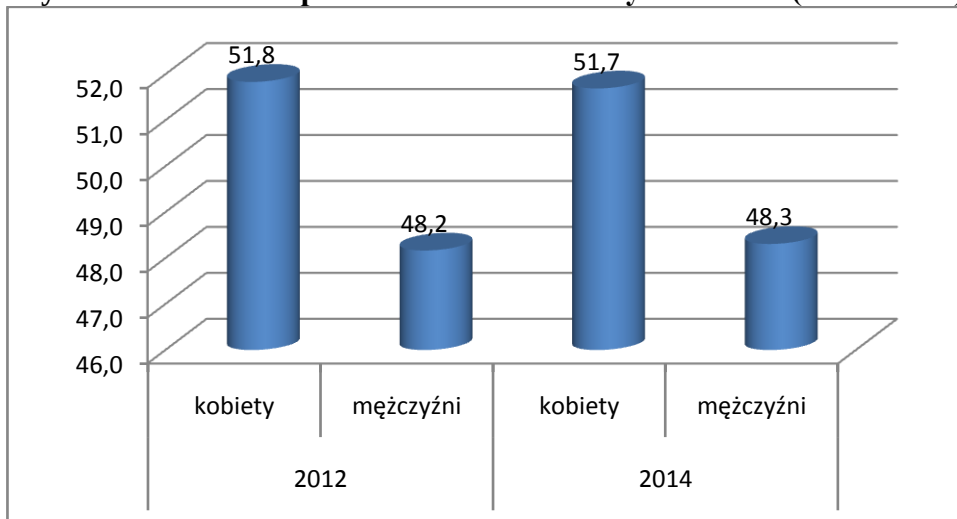
**Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Brzeszcze wg miejsca zamieszkania
(2012 i 2014)**

Miejscowość	2012 rok		2014 rok	
	l. osób	%	l. osób	%
Brzeszcze	10951	53,3	11529	53,2
Jawiszowice	6498	31,6	6866	31,7
Przecieszyn	1090	5,3	1151	5,3
Skidziń	806	3,9	858	4,0
Zasole	776	3,8	822	3,8
Wilczkowice	429	2,1	460	2,1
Razem	20550	100	21686	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Brzeszczach

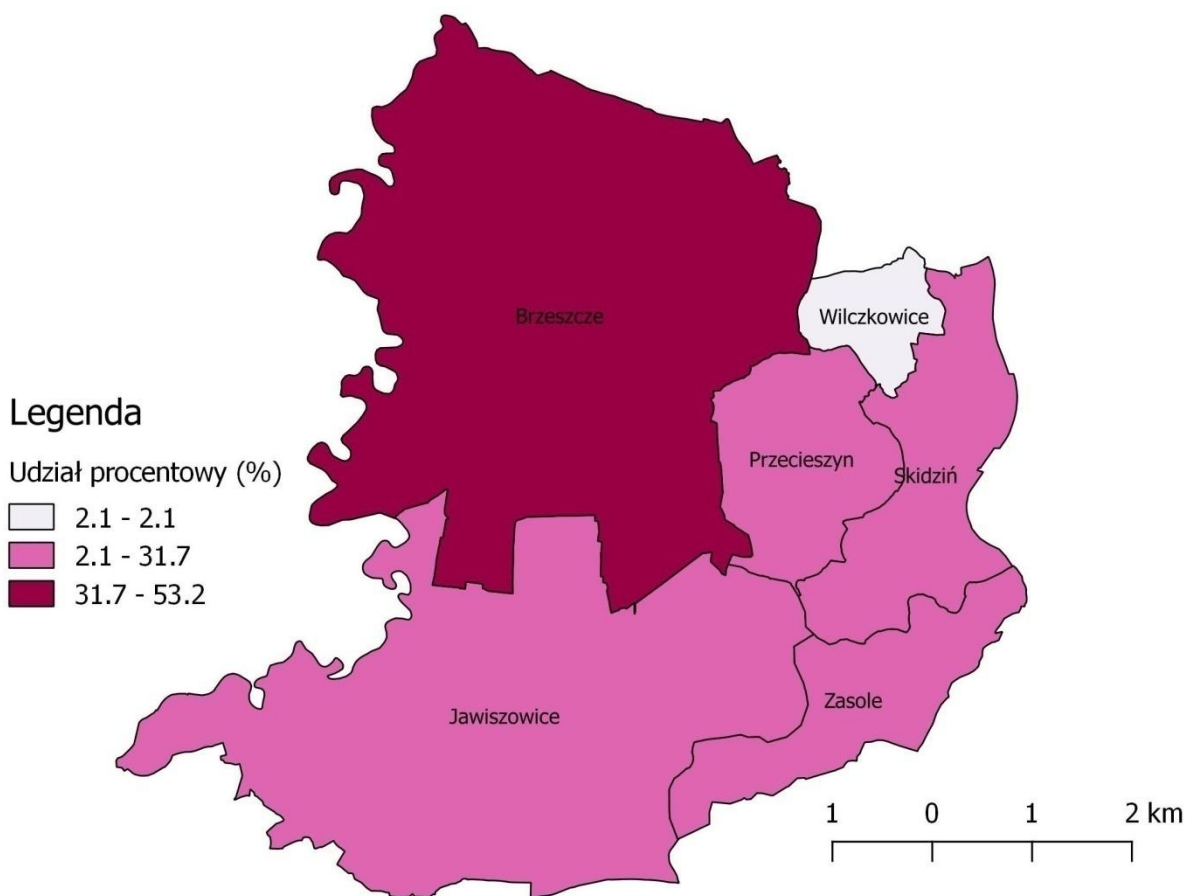
Struktura płci wykazała przewagę kobiet nad mężczyznami, zarówno w początkowym okresie badania jak i w końcowym. W 2014 roku kobiety stanowiły 51,7% ogółu a mężczyźni 48,3%.

Wykres 2. Struktura płci mieszkańców Gminy Brzeszcze (2012 i 2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Mapa 2. Udział procentowy (%) mieszkańców Gminy Brzeszcze (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Struktura mieszkańców wg ekonomicznych grup wiekowych.

Ekonomiczne grupy wiekowe, to grupy ludności z uwagi na wiek zdolności do pracy tj. wiek przedprodukcyjny, czyli osoby młode do 17 roku życia, wiek produkcyjny, czyli kobiety od 18 do 59 roku życia oraz mężczyźni od 18 do 64 roku życia i wiek poprodukcyjny w przypadku kobiet powyżej 60 roku życia i mężczyzn powyżej 65 roku życia.

Z danych statystycznych wynika, że z ogólnej liczby mieszkańców gminy, w 2012 roku 18,2% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym. Ich udział procentowy pozostawał na podobnym poziomie w 2014 roku. Zmniejszenie się udziału nastąpiło w przypadku osób w wieku produkcyjnym, z 65,9% do 61,1% w 2014 roku. Częściowo grupa ta weszła w wiek poprodukcyjny. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły w 2012 roku 16,0% (nie przewyższając udziału procentowego osób młodych) a w 2014 roku już 20,3% (nastąpił zatem duży skok o 4,4 punkty procentowe, przewyższając udział osób młodych). Wyżej opisane tendencje są charakterystyczne dla miejscowości starych. Ta informacja jest zatem istotna dla kształtowania się polityki społecznej w Gminie Brzeszcze. Dokonana analiza struktury wieku w poszczególnych miejscowościach w tejże gminie, jest również przydatna i stanowi pogłębienie analizy.

Tabela 3. Ekonomiczne grupy wiekowe ogółem w Gminie Brzeszcze (2012,2014)

	wiek przedprodukcyjny		wiek produkcyjny		wiek poprodukcyjny	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
2012 rok	3732	18,2	13534	65,9	3284	16,0
2014 rok	4022	18,5	13251	61,1	4413	20,3

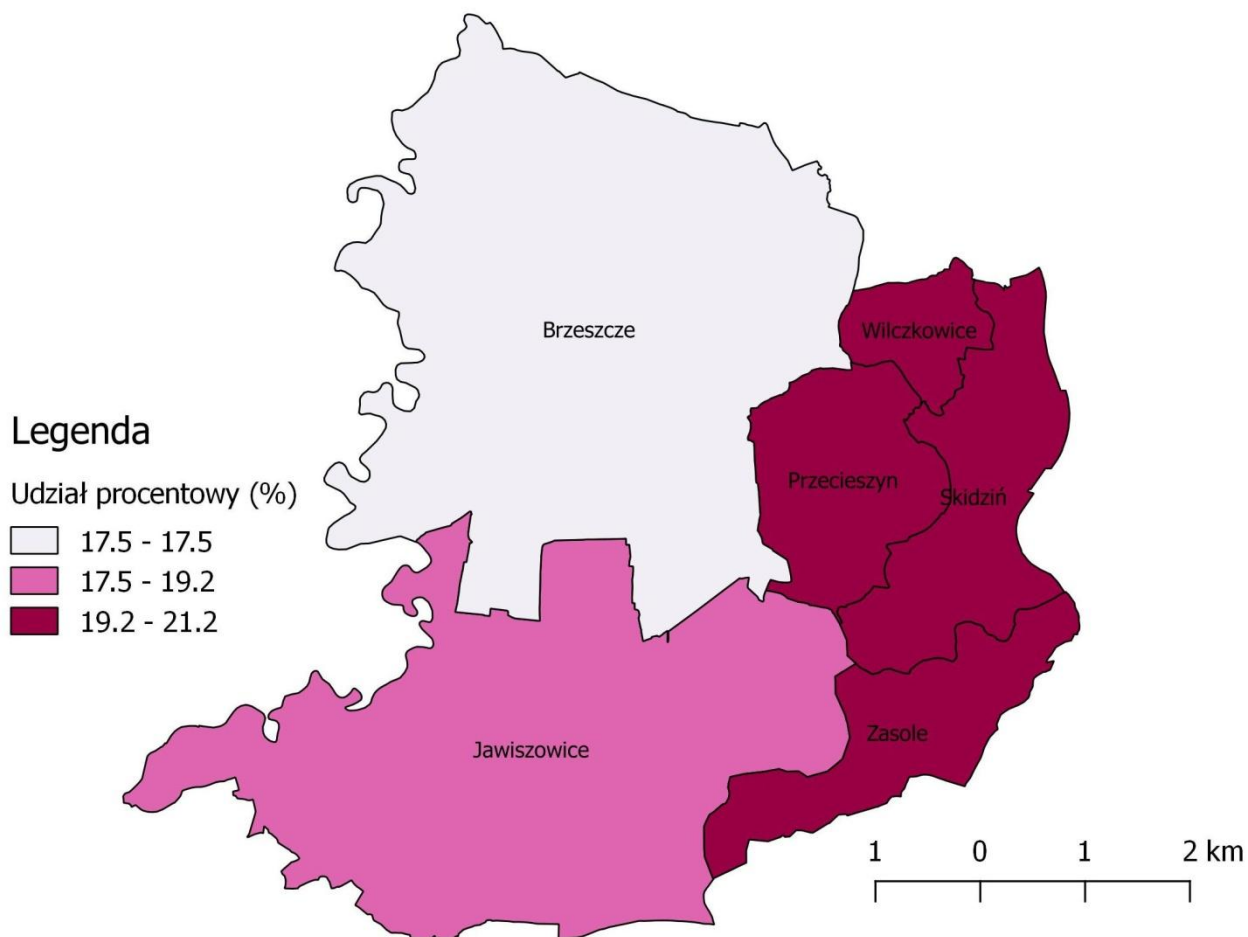
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Brzeszczach

Najstarsze demograficznie miejscowości to Brzeszcze i Przecieszyn. Udział procentowy osób młodych w 2012 roku wyniósł 17,1% i pozostawał na poziomie 17,5% w 2014 roku. W 2014 roku nastąpiło zwiększenie się udziału procentowego osób w wieku poprodukcyjnym z 18,5% do 22,8%. Również w Przecieszynie w 2014 roku udział procentowy osób najstarszych przewyższył udział procentowy osób młodych, tj. 20,9% osób w wieku przedprodukcyjnym i 22,2% osób w wieku poprodukcyjnym. W pozostałych miejscowościach struktura ekonomicznych grup wiekowych wskazała jeszcze stosunkowo wysoki udział osób młodych. Analiza danych wykazała również, iż w Przecieszynie,

Brzeszczach oraz w Wilczkowicach odnotowano najmniejszy udział osób w wieku produkcyjnym.

Mapa 3. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, w Gminie Brzeszcze (2014)

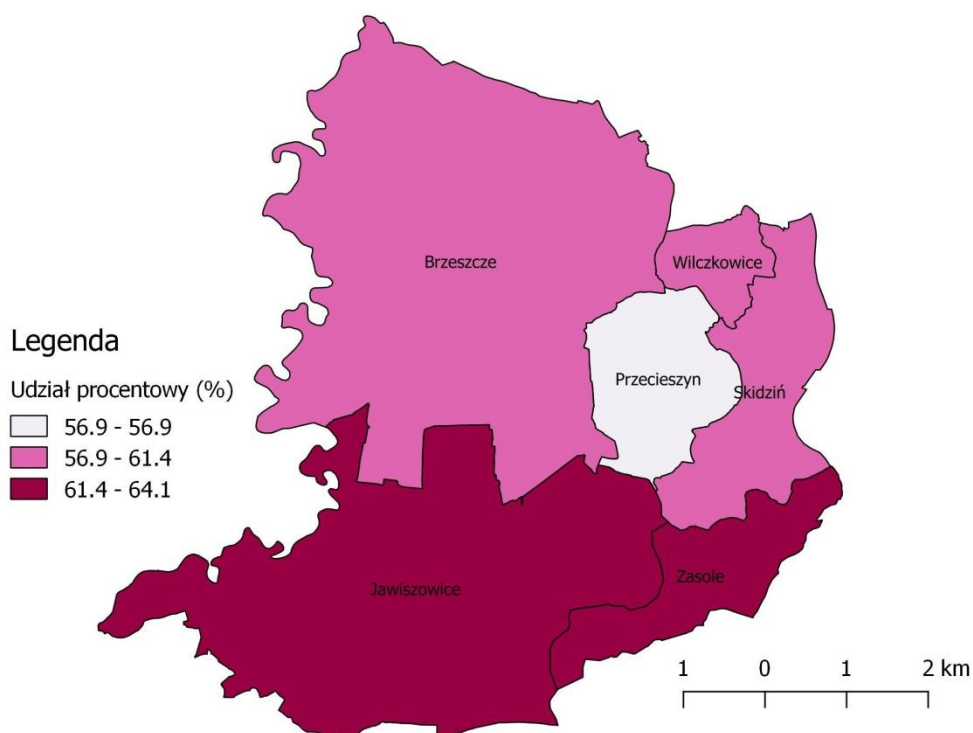
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Brzeszczach

Tabela 4. Ekonomiczne grupy wiekowe mieszkańców wg jednostek administracyjnych Gminy Brzeszcze (2012, 2014)

Miejscowość	2012 rok			2014 rok		
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
Brzeszcze	17,1	64,4	18,5	17,5	59,7	22,8
Jawiszowice	18,9	69,3	11,8	19,2	64,1	16,7
Przecieszyn	21,0	61,3	17,7	20,9	56,9	22,2
Skidziń	19,5	65,4	15,1	20,7	61,4	17,8
Zasole	20,2	66,2	13,5	21,2	62,2	16,7
Wilczkowice	20,0	64,1	15,9	20,4	60,0	19,6

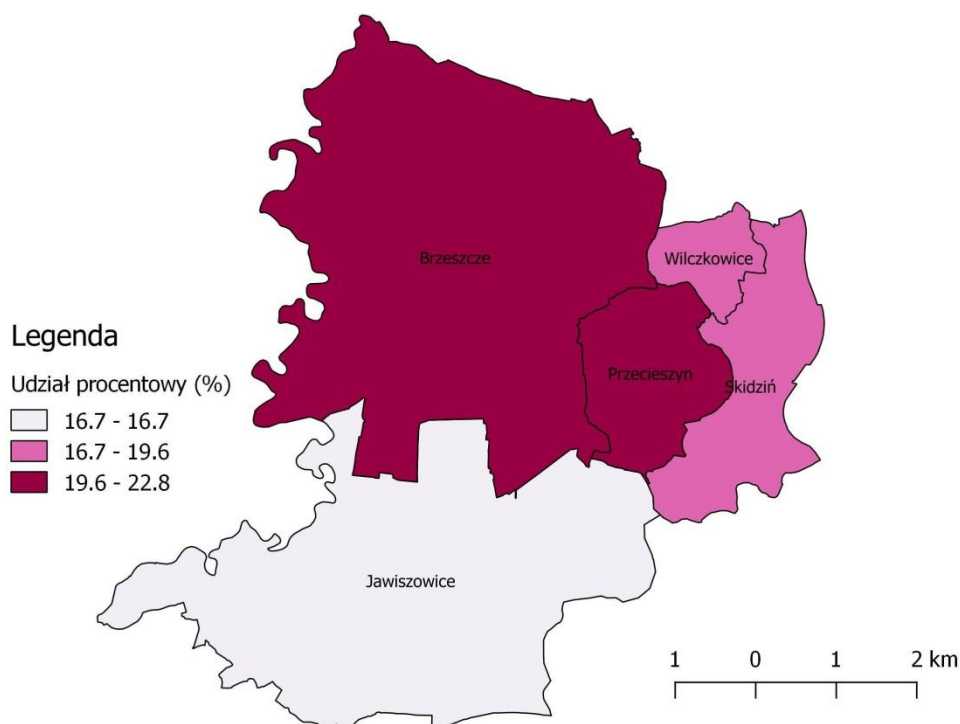
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Brzeszczach

Mapa 4. Udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, w Gminie Brzeszcze (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Brzeszczach

Mapa 5. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Brzeszcze (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Brzeszczach

Struktura mieszkańców wg edukacyjnych grup wiekowych.

Edukacyjne grupy wieku obejmują dzieci i młodzież w wieku 3-24 lata, w podziale na dzieci w wieku przedszkolnym – od 3 do 6 lat, dzieci i młodzież w szkołach podstawowych w wieku 7-12 lat, młodzież gimnazjalna w wieku 13-15 lat, młodzież kształcąca się na poziomie ponadgimnazjalnym tj. 16-18 lat oraz osoby kształcące się w szkołach wyższych (i innych) tj. 19-24 lat.

Ogólna liczba mieszkańców w wieku od 3 do 24 lata, kształcącej się na różnych poziomach edukacyjnych wynosiła w 2012 roku 5043 osoby, co stanowiło 24,5% ogółu mieszkańców, zaś w 2014 roku ich liczba zmniejszyła się do 4716 osób, stanowiąc 21,7% ogółu mieszkańców. Najmłodsi mieszkańcy gminy (3-6 lat) stanowili w 2012 roku 17,4% całej grupy, a w 2014 roku nastąpił wzrost tego udziału do 18,4%.

Tabela 5. Struktura mieszkańców Gminy Brzeszcze wg edukacyjnych grup wiekowych (2012, 2014)

Rok/l. osób/wiek		3-6 lat	7-12 lat	13-15 lat	16-18 lat	19-24	Razem	% wśród mieszkańców
2012 rok	Liczba osób	879	1155	629	651	1729	5043	24,5
	%	17,4	22,9	12,5	12,9	34,3	100	
2014 rok	Liczba osób	868	1262	584	596	1406	4716	21,7
	%	18,4	26,8	12,4	12,6	29,8	100	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Analiza wykazała, iż co drugi uczeń w każdej grupie wiekowej to mieszkaniec Brzeszcz. Mieszkańcy Brzeszcz w wieku 3-6 lat, stanowili 49,5% ogółu tej grupy, a mieszkańcy Jawiszowic 33,7% w 2012 roku. W 2014 roku udział procentowy pomniejszył się do 48,4% w przypadku osób mieszkających w Brzeszczach, a w przypadku mieszkańców Jawiszowic pozostawał na podobnym poziomie.

Mieszkańcy Brzeszcz w wieku 19-24 lata stanowili udział ponad 54% w 2012 roku. Udział ten zmniejszył się do 50,4% w 2014 roku. Pozostałe dane znajdują się w tabeli.

Tabela 6. Struktura mieszkańców Gminy Brzeszcze wg edukacyjnych grup wiekowych i miejscowości zamieszkania (2012, 2014)

Miejscowość	2012 rok									
	3-6 lat		7-12 lat		13-15 lat		16-18 lat		19-24 lat	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Brzeszcze	435	49,5	587	50,8	314	49,9	331	50,8	937	54,2
Jawiszowice	296	33,7	361	31,3	210	33,4	219	33,6	524	30,3
Przecieszyn	57	6,5	74	6,4	37	5,9	36	5,5	81	4,7
Skidziń	44	5,0	45	3,9	25	4,0	23	3,5	74	4,3
Zasole	38	4,3	53	4,6	27	4,3	27	4,1	72	4,2
Wilczkowice	9	1,0	35	3,0	16	2,5	15	2,3	41	2,4
Razem	879	100	1155	100	629	100	651	100	1729	100
Miejscowość	2014 rok									
	3-6 lat		7-12 lat		13-15 lat		16-18 lat		19-24 lat	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Brzeszcze	420	48,4	626	49,6	307	52,6	300	50,3	709	50,4
Jawiszowice	291	33,5	424	33,6	177	30,3	192	32,2	459	32,6
Przecieszyn	55	6,3	79	6,3	40	6,8	34	5,7	86	6,1
Skidziń	40	4,6	58	4,6	22	3,8	28	4,7	58	4,1
Zasole	44	5,1	52	4,1	21	3,6	28	4,7	58	4,1
Wilczkowice	18	2,1	23	1,8	17	2,9	14	2,3	36	2,6
Razem	868	100	1262	100	584	100	596	100	1406	100

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM***Mieszkańcy gminy w wieku powyżej 85 roku życia.**

Zjawisko starzenia się ludności będzie się pogłębiać, dlatego też należy podejmować działania mające na celu pomoc osobom w wieku sędziwym w ich życiu codziennym, w ich integracji ze społeczeństwem, jak również podejmować inicjatywy mające na celu przeciwdziałanie ich marginalizacji.

Grupa osób w wieku starszym w 2012 roku stanowiła 1,1% ogółu mieszkańców gminy, a w 2014 roku zwiększyła się do 1,9%. W stosunku do całej populacji osób starszych w gminie, w 2012 roku 40,6% to mieszkańcy Brzeszcz, a 37,9% Zasola. W 2014 roku mieszkańcy Brzeszcz stanowili 63,1%, a drugą pozycję zajęła grupa mieszkańców Jawiszowic stanowiąca 19,2%.

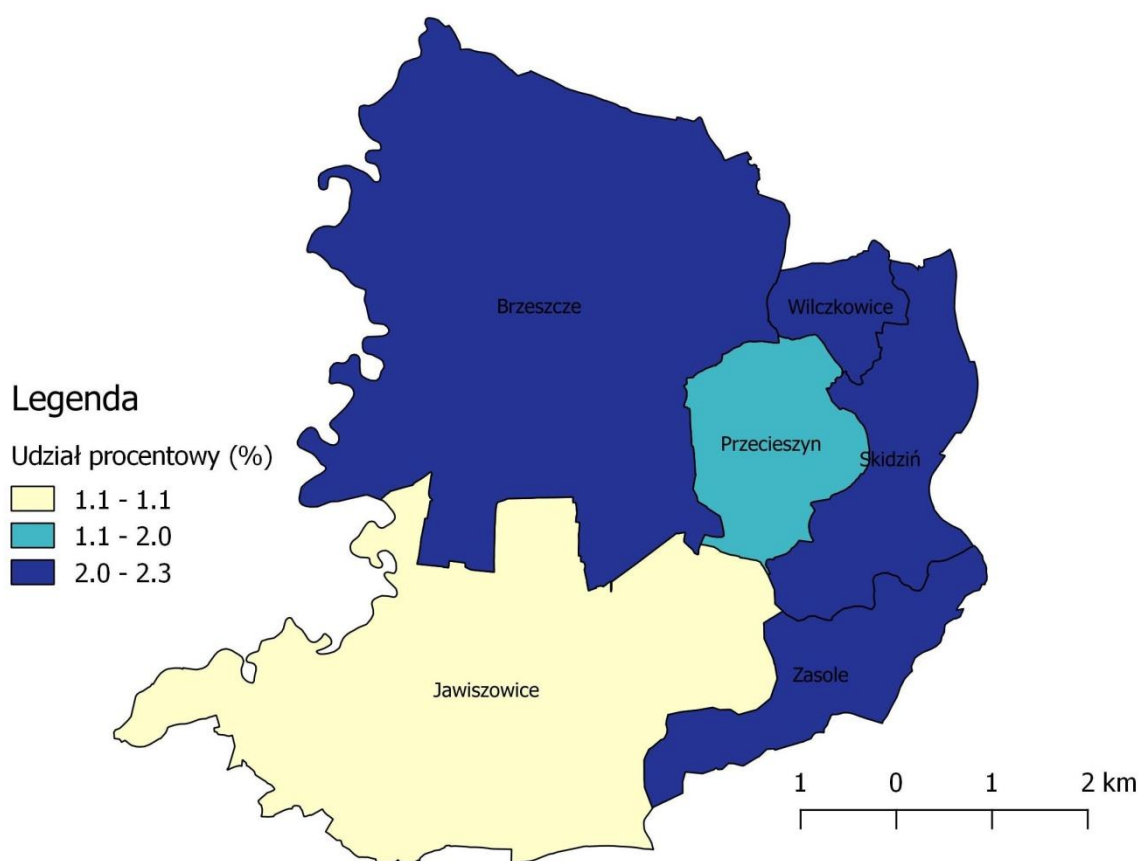
W stosunku do ogółu mieszkańców danej miejscowości, w 2014 roku osoby starsze nie przekroczyły 2,3%.

Tabela 7. Mieszkańcy Gminy Brzeszcze w wieku powyżej 85 roku życia, wg miejscowości zamieszkania (2012, 2014).

Miejscowość	2012 rok			2014 rok		
	l. osób	% w gminie	% do mieszkańców danej miejscowości	l. osób	% w gminie	% do mieszkańców danej miejscowości
Brzeszcze	91	40,6	0,8	257	63,1	2,2
Jawiszowice	22	9,8	0,3	78	19,2	1,1
Przecieszyn	12	5,4	1,1	23	5,7	2,0
Skidziń	9	4,0	1,1	20	4,9	2,3
Zasole	85	37,9	11,0	19	4,7	2,3
Wilczkowice	5	2,2	1,2	10	2,5	2,2
Razem	224	100	1,1	407	100	1,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Mapa 6. Udział osób w wieku powyżej 85 roku życia w Gminie Brzeszcze wg miejscowości (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Do prezentacji relacji międzypokoleniowych pomiędzy osobami najstarszymi a ich dziećmi, służy współczynnik wsparcia międzypokoleniowego wskazujący, ile osób w wieku powyżej 85 lat przypada na 100 osób w wieku 50-64. W gminach, gdzie zmniejsza się dzietność, wartość tego wskaźnika będzie narastać, co stwarza wyzwania dla polityki społecznej, przy zapewnianiu opieki i świadczeń dla osób w wieku najstarszym. W 2012 roku wartość wskaźnika dla całej gminy wyniosła 4,8% a w 2014 roku zwiększyła się do 8,5%. Największy wskaźnik został odnotowany w Zasolu tj. 11,4% w 2014 roku oraz kolejno w Przecieszynie (11,3%), Wilczkowicach i Skidzinu (po 10,8%), Brzeszczach (10,3%) oraz najmniejszy w Jawiszowicach (4,7%).

Tabela 8. Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego w Gminie Brzeszcze, wg miejscowości zamieszkania (2012, 2014).

	WWM - 2012 rok	WWM - 2014 rok
Brzeszcze	3,8	10,3
Jawiszowice	1,4	4,7
Przecieszyn	5,5	11,3
Skidziń	5,6	10,8
Zasole	52,1	11,4
Wilczkowice	6,2	10,8
Razem	4,8	8,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

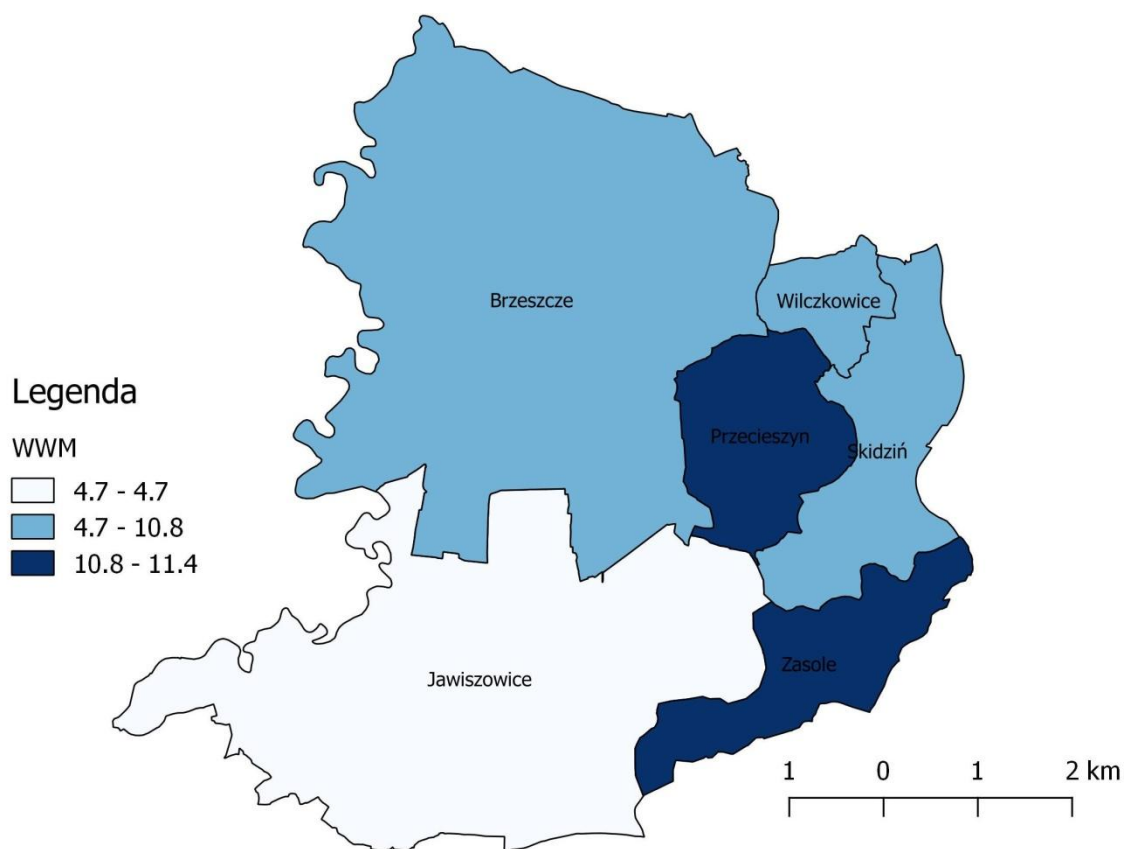
Urodzenia, zgony, przyrost naturalny, małżeństwa.

Ważnym zagadnieniem w diagnozie sytuacji demograficznej mieszkańców gminy jest liczba urodzeń i zgonów oraz wyznaczenie na podstawie tych wartości wskaźnika przyrostu naturalnego. Polityka ludnościowa w gminie powinna zatem uwzględniać potrzeby mieszkańców związane z fazami życia i różną sytuacją materialną. Powinna również zwracać uwagę na problemy, dotyczące w dużej mierze systemu edukacyjnego jak również uwzględniać uwarunkowania rynku pracy. Dodatkowo przy wzroście liczby najstarszych mieszkańców, powinno się opracować założenia polityki ukierunkowanej na seniorów, która winna być kompleksowa, nakierowana na godne i zdrowe starzenie się, włączając w to działania różnych organizacji i instytucji.

W Gminie Brzeszcze, w 2012 roku urodziło się 223 dzieci, w tym 46,6% pochodziło z terenu Brzeszcz. W 2014 roku liczba urodzeń zwiększyła się do 299, w tym 43,1% to urodzenia w Brzeszczach. We wszystkich miejscowościach w gminie nastąpiło zwiększenie się urodzeń, pomiędzy 2012 a 2014 rokiem. W Brzeszczach urodziło się o 25 dzieci więcej

w 2014 roku niż w 2012 roku, w Przecieszynie o 43 więcej, a w pozostałych miejscowościach po 2 osoby więcej.

Mapa 7. Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego w miejscowościach Gminy Brzeszcze (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Aby wyznaczyć przyrost naturalny, należy wziąć pod uwagę również liczbę zgonów przypadających na daną miejscowość. Ogólna liczba zgonów w 2012 roku w Gminie Brzeszcze wynosiła 219, a w 2014 roku 229. W Brzeszczach zarówno w 2012 roku jak i w 2014 roku zmarło 141 osób, stanowiąc ponad 60% wszystkich urodzeń w gminie.

W Jawiszowicach, Przecieszynie, Skidzinu i Zasolu liczba zgonów zwiększyła się w 2014 roku w porównaniu do 2012 roku. We wspomnianych Brzeszczach liczba zgonów nie uległa zmianie, a w Wilczkowicach zmniejszyła się.

Przyrost naturalny określa nam różnicę między liczbą urodzeń a liczbą zgonów. Na terenie gminy, przyrost naturalny w 2012 roku był dodatni i wyniósł $PN=4$, a w 2014 roku zwiększył się do $PN=70$. Z pośród miejscowości w gminie, tylko w Brzeszczach PN

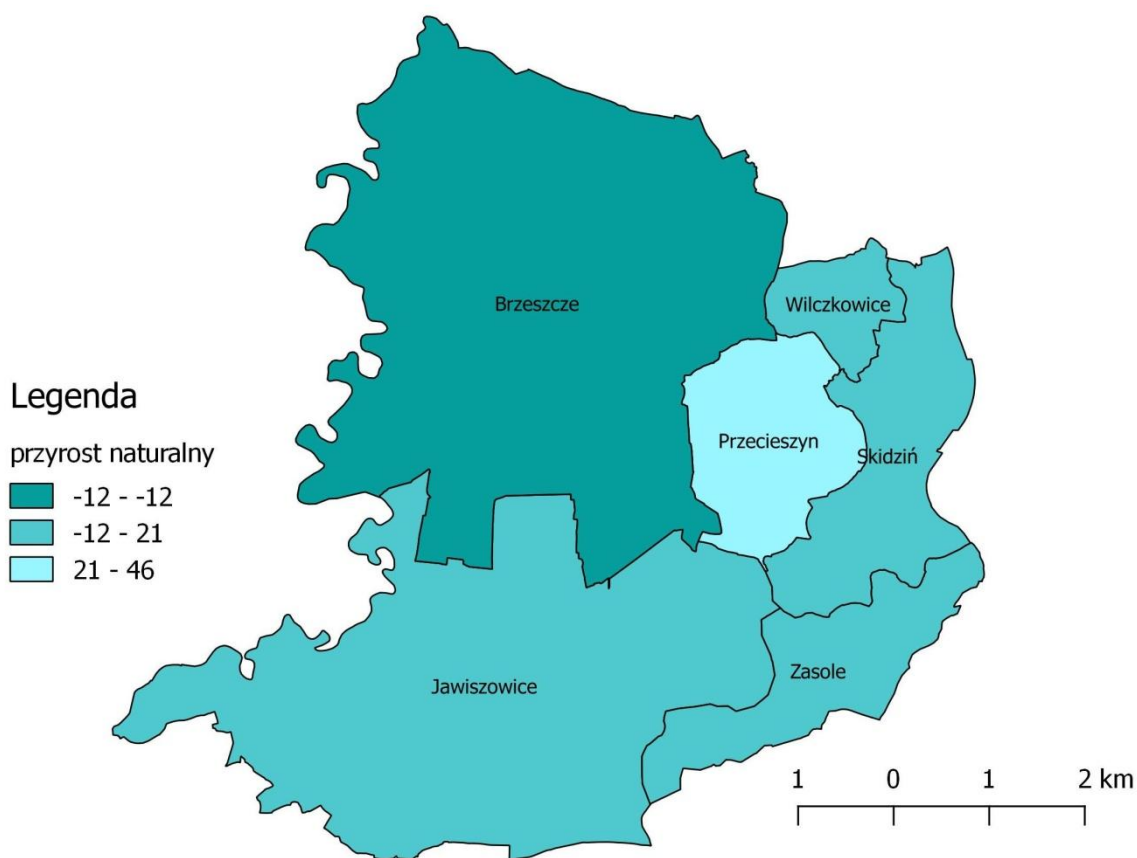
osiągnął wartość minusową tj. w 2012 roku $PN = -37$, a w 2014 roku $PN = -12$. Najwyższy wskaźnik odnotowano w 2012 roku w Jawiszowicach tj. $PN = 24$, a w 2014 roku w Przecieszynie tj. $PN = 46$.

Tabela 9. Urodzenia, zgony oraz przyrost naturalny w Gminie Brzeszcze (2012, 2014)

Miejscowość	2012 rok					2014 rok				
	urodzenia	%	zgony	%	PN	urodzenia	%	zgony	%	PN
Brzeszcze	104	46,6	141	64,4	-37	129	43,1	141	61,6	-12
Jawiszowice	74	33,2	50	22,8	24	76	25,4	55	24,0	21
Przecieszyn	17	7,6	11	5,0	6	60	20,1	14	6,1	46
Skidziń	12	5,4	7	3,2	5	14	4,7	8	3,5	6
Zasole	9	4,0	4	1,8	5	11	3,7	6	2,6	5
Wilczkowice	7	3,1	6	2,7	1	9	3,0	5	2,2	4
Razem	223	100,0	219	100,0	4	299	100,0	229	100,0	70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Mapa 8. Przyrost naturalny w Gminie Brzeszcze (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Zmiany społeczne pociągają za sobą przekształcenia komórki społecznej, jaką jest rodzina. W ostatnich latach uległa gwałtownym zmianom nie tylko struktura rodziny, ale też jej funkcje. Głównym czynnikiem powodującym przemianę rodziny są pewne procesy jej przekształcania, w tym zmiany społeczno-kulturowe, rozpowszechnianie się wiedzy medycznej i psychologicznej, przemiany wartości, rozwój sektora usług materialnych i niematerialnych. Do skutków tych przemian należy także zmniejszenie się znaczenia małżeństwa na rzecz swobodnych związków, późniejsze zawieranie małżeństw, opóźnienie urodzenia pierwszego dziecka, a tym samym zmniejszenie się ilości dzieci w jednej rodzinie, przejście od rodziny skoncentrowanej na dzieciach do rodziny skoncentrowanej na rodzicach, wzrost liczby rozwodów oraz ogólne zmniejszenie się dzietności.

W Gminie Brzeszcze w 2012 roku zawarto łącznie 223 małżeństwa, a w 2014 roku ich liczba wynosiła 247. W większości małżeństwa pochodziły z Brzeszcz tj. 55,9% w 2014 roku³. Ogólna liczba rozwodów wynosiła 56 w 2012 roku i 55 w 2014 roku.

Tabela 10. Ogólna liczba zawartych małżeństw wg miejsca zamieszkania męża przed ślubem, w Gminie Brzeszcze (2012, 2014)

Miejscowość	2012 rok		2014 rok	
	l. małżeństw	%	l. małżeństw	%
Brzeszcze	121	54,3	138	55,9
Jawiszowice	58	26,0	78	31,6
Przecieszyn	17	7,6	14	5,7
Skidziń	13	5,8	6	2,4
Zasole	13	5,8	5	2,0
Wilczkowice	1	0,4	6	2,4
Razem	223	100,0	247	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Wiek rozrodczy kobiet.

Płodność kobiet jest rozumiana jako natężenie urodzeń w badanej populacji kobiet, będących w wieku rozrodczym, a jej miernikiem jest ogólny współczynnik płodności wyrażający stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat. W Polsce ogólny współczynnik płodności ulegał systematycznemu zmniejszaniu: od 111 urodzeń na 1000 kobiet w wieku rozrodczym w 1950 roku i 37 w 2005 roku⁴.

³ Małżeństwa wg miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem

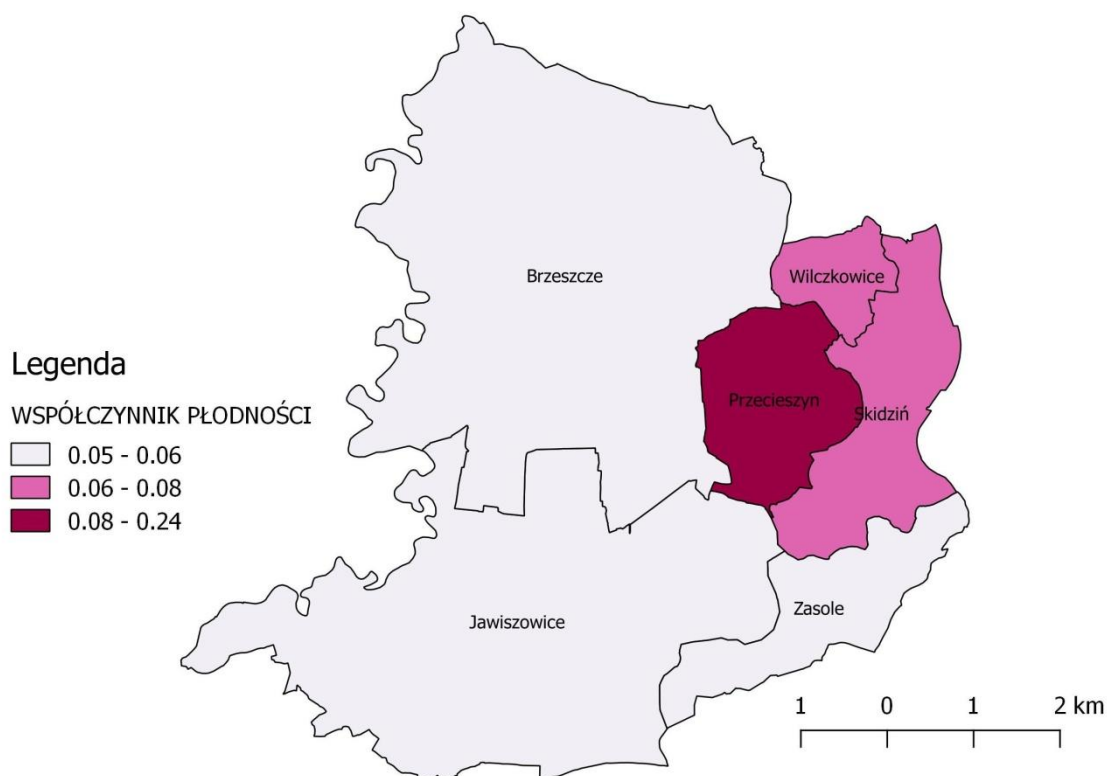
⁴ S. Kurek Typologia starzenia się ludności w ujęciu przestrzennym, wyd. AP Kraków, 2008

Innymi formami standaryzacji w zakresie badania wieku rozrodczego kobiet, są: udział kobiet w wieku rozrodczym w ogólnej liczbie kobiet oraz ogólny współczynnik płodności kobiet. Udział kobiet w wieku rozrodczym w ogólnej liczbie kobiet w Gminie Brzeszcze wynosił w 2012 roku 0,5 i zmniejszył się do 0,4 w 2014 roku.

Ogólny współczynnik płodności kobiet dla całej gminy w 2012 roku wynosił 0,04, a największy został osiągnięty w Przecieszynie tj. 0,07. W 2014 roku również w Przecieszynie wartość wskaźnika była największa osiągając 0,24 (gmina 0,06).

Najwięcej kobiet w wieku rozrodczym mieszkało w Brzeszczach stanowiąc w badanych latach udział nieco ponad 52%.

Mapa 9. Współczynnik płodności kobiet w Gminie Brzeszcze (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Migracje.

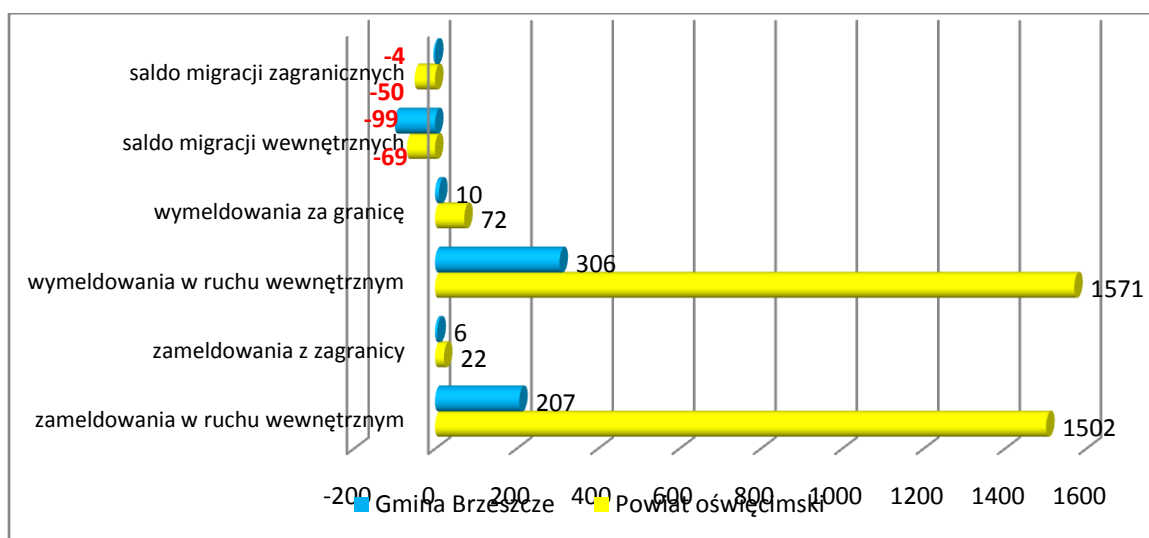
Liczba osób napływających na dany obszar zależy w wielu przypadkach od różnych czynników, ale przede wszystkim w czasach współczesnych od możliwości zatrudnienia w danej gminie lub w jej pobliżu. Jeżeli w grę nie wchodzi dla pewnych grup ludności zatrudnienie, to ważnymi czynnikami są jakość środowiska przyrodniczego i społecznego,

cena mieszkań (ziemi), koszty utrzymania, dostępność do infrastruktury a także więź rodzinna. Wg definicji z GUS, migracje wewnętrzne to zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy, w tym: w przypadku gmin miejsko - wiejskich, zmiany miejsca zamieszkania w obrębie gminy, z terenów wiejskich na miejskie lub odwrotnie. Fakt przybycia (tj. zameldowania) do danej jednostki administracyjnej w celu zamieszkania określa się mianem napływu migracyjnego (wędrowskiego), wyjazdu - w celu zamieszkania w innej jednostce - mianem odpływu migracyjnego (wędrowskiego). Saldo migracji to różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań.⁵

Wg danych statystycznych GUS w 2014 roku, z terenu Gminy Brzeszcze zostało wymeldowanych na pobyt stały w ruchu wewnętrznych łącznie 306 osób, co stanowiło 19,5% wymeldowań z powiatu oświęcimskiego. Wymeldowania za granicę stanowiły 13,9% wymeldowań w powiecie, a ich liczba wyniosła 10. Liczba zameldowań ogółem w gminie wynosiła 207 osób, co stanowiło 13,8% zameldowań w powiecie oświęcimskim. Liczba zameldowań z zagranicy nie była wysoka, wynosząca 6 osób, co stanowiło 27,3% zameldowań z zagranicy w powiecie. Saldo migracji w gminie, wewnętrznych wynosiło SMW= -99 (powiat PMW= -69), a saldo migracji zagranicznych SMZ= -4 (powiat SMZ= -50).

Wykres 3. Zameldowania i wymeldowania oraz saldo migracji w Gminie Brzeszcze i powiecie oświęcimskim (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁵ http://old.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-366.htm

5. System edukacji

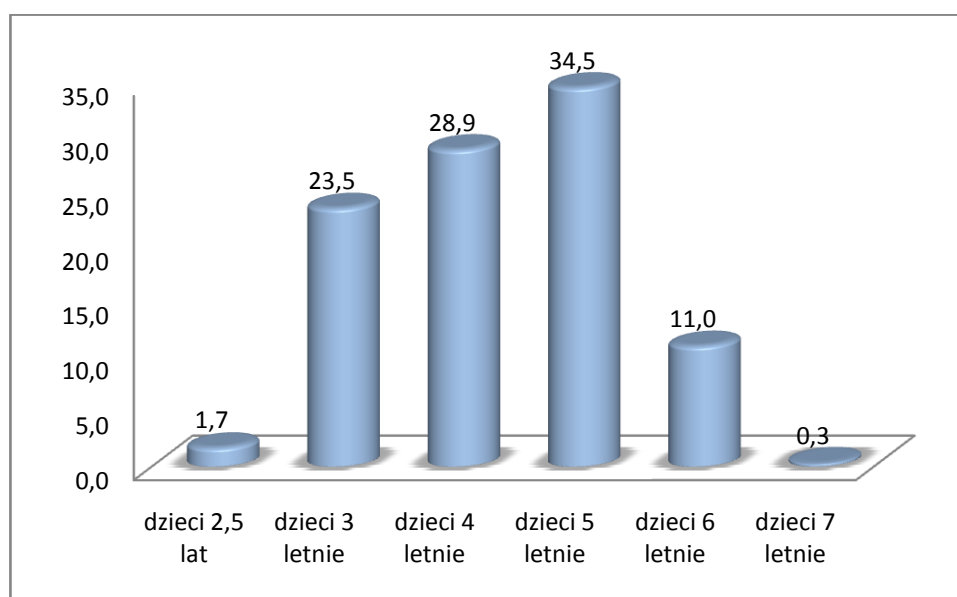
Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego.

Dane na temat placówek oświatowych Gminy Brzeszcze dotyczą roku szkolnego 2015/2016 (baza SIO, stan na 30 wrzesień).

Na terenie Gminy Brzeszcze zlokalizowanych jest 7 przedszkoli, mieszczących się w Zespołach Szkolno-Przedszkolnych w Przecieszynie, Zasolu, Sidziniu, Brzeszczach i Jawiszowicach. Łączna liczba dzieci uczęszczających do nich wynosiła 637.

Dzieci 3 letnie stanowiły 23,5% (150 dzieci) ogółu przedszkolaków, dzieci 4 letnie 28,9% (184 dzieci), 5-latki to 34,5% ogółu grupy (220 dzieci), a 6-latki 11,0% (70 dzieci).

Wykres 4. Liczba dzieci w przedszkolach w Gminie Brzeszcze w roku szkolnym 2015/2016, wg wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

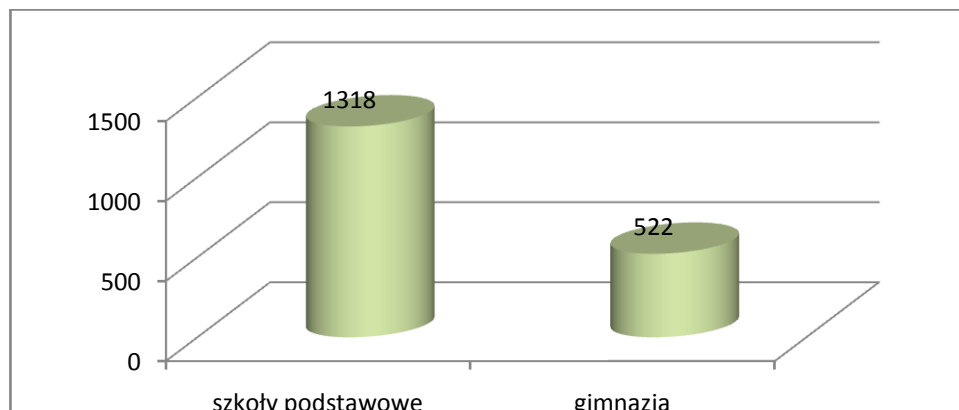
Łączna liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadająca na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego wynosiła w 2014 roku 0,91 dziecka (powiat 0,92)⁶.

⁶ dane Bank Danych Lokalnych

W gminie znajduje się 6 Szkół Podstawowych, w których uczyło się w badanym roku szkolnym 1318 dzieci, oraz 2 gimnazja z łączną liczbą 522 osób.

Wykres 5. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w Gminie Brzeszcze w roku szkolnym 2015/2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Istotnym elementem w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych jest świetlica szkolna. Podstawą funkcjonowania świetlicy szkolnej jest ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty. W ustawie (art.67), wymienione są statutowe zadania szkoły, z których wynika, że szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania ze świetlicy. Świetlica szkolna jest integralną częścią szkoły przeznaczoną dla uczniów nie tylko klas młodszych, ale przede wszystkim dla uczniów pozbawionych opieki rodziców w czasie ich pracy zawodowej. Prowadzi zorganizowaną działalność opiekuńczo - wychowawczą w celu racjonalnego wykorzystania czasu wolnego wychowanków.

W placówkach na terenie gminy organizowane są zajęcia świetlicowe wg potrzeb dzieci w 3 świetlicach. Wg danych, łączna liczba dzieci korzystających ze świetlic szkolnych wynosiła 289.

Rola aktywności ruchowej w życiu codziennym szczególnie młodych mieszkańców gmin stale wzrasta, dlatego też zasadnym jest zapewnienie niezbędnych warunków dla realizacji różnych form aktywności ruchowej. Baza sportowo – rekreacyjna na terenie gminy to 6 sal gimnastycznych, w tym 1 zastępcze, 3 boiska sportowe (nie w każdej szkole), 2 place zabaw oraz 1 ogród z elementami placu zabaw a także sala korekcyjna.

W placówkach na terenie gminy organizowane są liczne akcje charytatywne np. Góra Grosza, Poduszka dla Maluszka, zbiórka suchej karmy dla zwierząt ze schroniska, WOŚP.

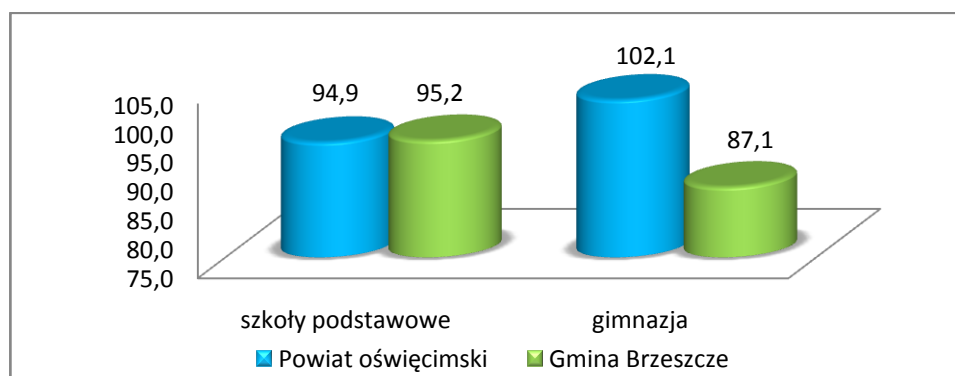

Szkoły i przedszkola biorą udział w programach edukacyjnych jak np. „Akademia Misia Haribo”, „Owoce i warzywa w szkole”, „Mleko z klasą”, „Żyj smacznie i zdrowo”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Śniadanie daje moc”, „Dzieciństwo bez próchnicy”, „Stop Agresji”, „No promil, no problem”, „Akademia Aquafresh”, „Trzymaj formę”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Owoce w szkole”. Poszczególne placówki biorą również udział w projektach edukacyjnych np. „Czytam, więc jestem”, projektach ekologiczno - edukacyjnych np. „Dzieciaki Ekologiczne”, projektach MEN np. „Szkoła Odkrywców Talentów”, projektach organizowanych przez Bibliotekę Publiczną np. „Czytać dzieciom każdy może a nawet powinien!”, projektach prozdrowotnych np. „Czyste powietrze wokół nas”, szkolnych programach profilaktyczno – wychowawczych np. „Stop Agresji”, warsztatach profilaktyczno-wychowawczych i profilaktycznych sp. „Papieros szkodzi” i innych.

Współczynnik skolaryzacji wg danych z GUS jest miarą powszechności nauczania i wyrażony jest w ujęciu procentowym, jest on zgodny z Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Rozróżnia się skolaryzację brutto i netto. Współczynnik skolaryzacji brutto wyliczamy dzieląc liczbę osób uczących się na danym poziomie kształcenia przez liczbę ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Jednocześnie należy podkreślić, iż współczynnik ten najwyższy jest w szkołach podstawowych i wynosi prawie 100% i maleje on w miarę przechodzenia do następnych szkół.

Współczynnik skolaryzacji brutto w 2014 roku dla Gminy Brzeszcze w szkołach podstawowych wynosił 95,2%, a dla szkół gimnazjalnych 87,1%.

Wykres 6. Współczynnik skolaryzacji brutto dla powiatu oświęcimskiego i Gminy Brzeszcze (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

6. Zasoby mieszkaniowe

Dane otrzymane z Urzędu Miasta w Brzeszczach przedstawiają zasoby mieszkaniowe gminy. Dane te dotyczą lokalizacji budynków i powierzchni. Zostały podzielone na lokale mieszkalne stanowiące własność Gminy Brzeszcze w budynkach wielolokalowych-wspólnot mieszkaniowych, lokale mieszkalne w budynkach stanowiących własność Gminy Brzeszcze nie obejmujące budynków wielolokalowych należących do wspólnot mieszkaniowych oraz lokale socjalne.

Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego informuje nas o podstawowych definicjach do niniejszego rozdziału. Zgodnie z nią:

- Mieszkaniowy zasób gminy, to lokale stanowiące własność gminy albo gminnych osób prawnych lub spółek handlowych utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystw budownictwa społecznego, a także lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów;
- Lokal, to miejsce służące do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Lokalem nie jest pomieszczenie przeznaczone do krótkotrwałego pobytu osób, w szczególności znajdujące się w budynkach internatów, burs, pensjonatów, hoteli, domów wypoczynkowych lub w innych budynkach służących do celów turystycznych lub wypoczynkowych.
- Lokal socjalny, to lokal nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w wypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie
- Powierzchnia użytkowa, to powierzchnia wszystkich pomieszczeń znajdujących się w lokalu, a w szczególności pokoi, kuchni, spiżarni, przedpokoi, alków, holi, korytarzy, łazienek oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnemu i gospodarczym potrzebom lokatora, bez względu na ich przeznaczenie i sposób używania.

Na terenie Gminy Brzeszcze zlokalizowanych jest łącznie 157 lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Brzeszcze w budynkach wielolokalowych wspólnot mieszkaniowych. Budynki te znajdują się w Brzeszczach (28 budynków) na ulicach:

Królowej Jadwigi, Prusa, Dworcowa, Mickiewicza, Łokietka, M. Konopnickiej, 1- go Maja, Żwirki i Wigury, Narutowicza, Kazimierza Wielkiego, Pszczyńska oraz w Jawiszowicach (2 budynki). Powierzchnia użytkowa w/w lokali wynosi łącznie 7051,45 m² (w tym 6882,96m² to lokale na terenie Brzeszcz a 168,49 m² na terenie Jawiszowic).

Lokale nie obejmujące budynków należących do wspólnot mieszkaniowych, a stanowiące własność Gminy Brzeszcze znajdują się na terenie Jawiszowic, Skidzinia, Zasola i Brzeszcz. Łączna ich powierzchnia użytkowa wynosi 1018,24 m² (w tym 388,35 m² w Brzeszczach, 134,1 m² w Jawiszowicach, 61,53 m² w Skidzinie i 434,26 m² w Zasolu).

Lokale socjalne znajdujące się na terenie Brzeszcz, mają łączną powierzchnię 263,45m².

Z danych uzyskanych z Urzędu Miasta wynika, iż łączna grupa wniosków oczekujących na przydział lokali mieszkalnych z zasobów komunalnych Gminy Brzeszcze w 2014 roku wynosiła 53, z czego większość wniosków (41,5%) dotyczyła rodzin dwu i trzyosobowych.

W 2012 roku z mieszkaniowego zasobu Gminy Brzeszcze przydzielony został 1 lokal mieszkalny oraz 1 lokal socjalny, a w 2014 roku przydzielony zostały 4 lokale mieszkalne oraz 2 lokale socjalne.

Łączna ilość rodzin zarejestrowanych w Urzędzie Gminy-eksmisja z dostarczeniem przez Gminę Brzeszcze lokalu socjalnego w 2012 roku wynosiła 81, a w 2014 roku 76.

Gmina Brzeszcze nie posiada w swoich zasobach pomieszczeń tymczasowych.

7. Zdrowie

Opiekę medyczną na terenie gminy zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VITA” sp. z o.o. Spółka została utworzona w 2000 roku z inicjatywy pracowników likwidowanego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.

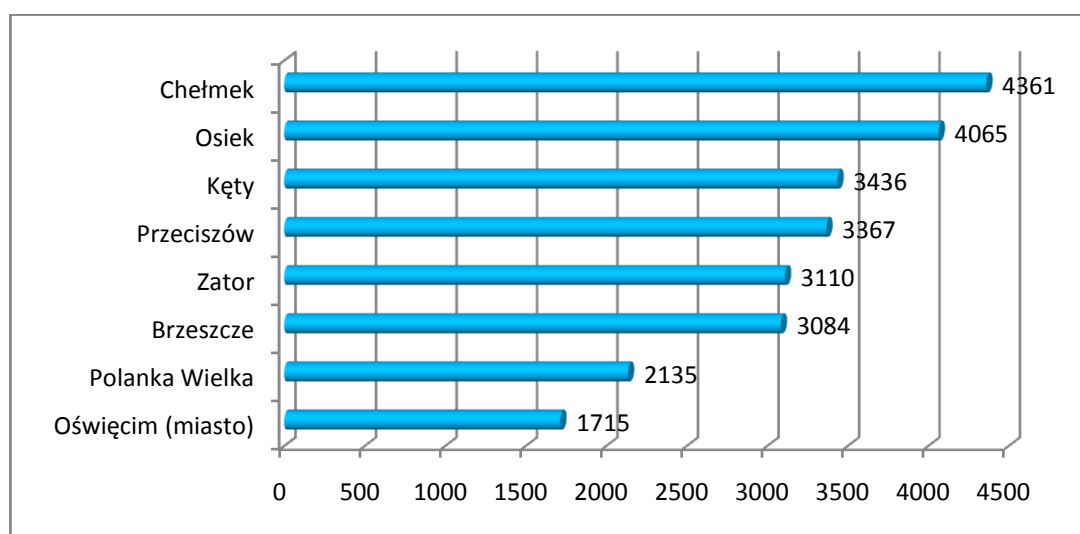
W zakresie udzielanych świadczeń wchodzi: podstawowa opieka zdrowotna, poradnie specjalistyczne, poradnie stomatologiczne, rehabilitacja, leczenie uzależnień w tym Dzienny Oddział Terapii Uzależnień, diagnostyka laboratoryjna oraz USG, RTG, spirometria, audiometria, endoskopia a laryngologii, oraz poradnia medycyny pracy.

Wg danych statystycznych GUS, w 2014 roku na terenie gminy udzielono 124 985 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (12,3% porad udzielonych na terenie powiatu oświęcimskiego). Liczba udzielonych porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej wynosiła 89 808 (14,3% porad udzielanych w powiecie oświęcimskim).

Apteka, zgodnie z Ustawą "Prawo farmaceutyczne" z dnia 6 września 2001 roku, to placówka ochrony zdrowia publicznego, w której osoby uprawnione świadczą w szczególności usługi farmaceutyczne obejmujące zadania określone w ustawie.

Wg danych z GUS liczba ludności przypadająca na aptekę ogólnodostępną na terenie Gminy Brzeszcze wynosiła 3084. Wykres pokazany poniżej przedstawia ludność na aptekę ogólnodostępną dla gmin powiatu oświęcimskiego w 2014 roku.

Tabela 11. Ludność na aptekę ogólnodostępną wg gmin powiatu oświęcimskiego (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

8. Kultura

Na terenie Gminy Brzeszcze znajdują się obiekty, które zapewniają swoim mieszkańcom i wszystkim zainteresowanym kontakt z kulturą. Główną instytucją działającą w tym obszarze jest Ośrodek Kultury. Podstawowym celem Ośrodka Kultury jest pozyskiwanie i przygotowywanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze, rekreacji, sporcie i turystyce, współtworzenie tych wartości oraz stymulowanie aktywności komunikacji społecznej w społeczności lokalnej.

Ośrodek Kultury prowadzi zajęcia stałe dla dzieci i dorosłych np. Ognisko Muzyczne, próby zespołu „Tęcza”, próby Grupy Teatralnej „Teatr Emanujący Życiem”, próby Dziecięcego Zespołu Pieśni i Tańca „Iskierki”, próby Zespołu Śpiewaczego „Iskierkowa Familia”, zajęcia w ramach Akademii Młodego Plastyka, spotkania Klubu Seniora, rozgrywki w brydża. Jest organizatorem EKO-Pracowni dla dzieci i Pracowni Orange. W ramach działalności prowadzone są zajęcia w świetlicach: w Zasolu, na Osiedlu Szymanowskiego, na Osiedlu Paderewskiego. Liczne imprezy organizują domy Ludowe mieszczące się w Brzeszczach Borze, Sidziniu, Wilczkowicach. Silnie działające Zespoły Ludowe z terenu gminy wspierające tradycje to: Borowianki, Brzeszczanki, Iskierki, Iskierkowa Familia, Jawiszowianki, Paświszczanie, Przecieszynianki, Skidzinianie, Tęcza.

W Ośrodku Kultury organizowane są konkursy, wystawy, spektakle teatralne, koncerty.

Do dyspozycji mieszkańców gminy jest również Biblioteka wraz z filiami w Brzeszczach, Brzeszczach Borze, Jawiszowicach, Skidziniu i Zasolu.

Działające Kino „Wisła” przy Ośrodku Kultury należy do Małopolskiej Sieci Kin Cyfrowych, współfinansowanego w ramach projektu MRPO 20117-2013. W kinie prócz seansów filmowych, organizowane są również liczne warsztaty i szkolenia dla dzieci i dorosłych, również w ramach Programu „KinoSzkola”. Jest to Ogólnopolski Interdyscyplinarny Program Edukacji Medialnej złożony z różnorodnych form edukacyjnych, których zasadniczym celem jest wzrost świadomości i kompetencji medialnych wśród przedszkolaków, uczniów i nauczycieli.

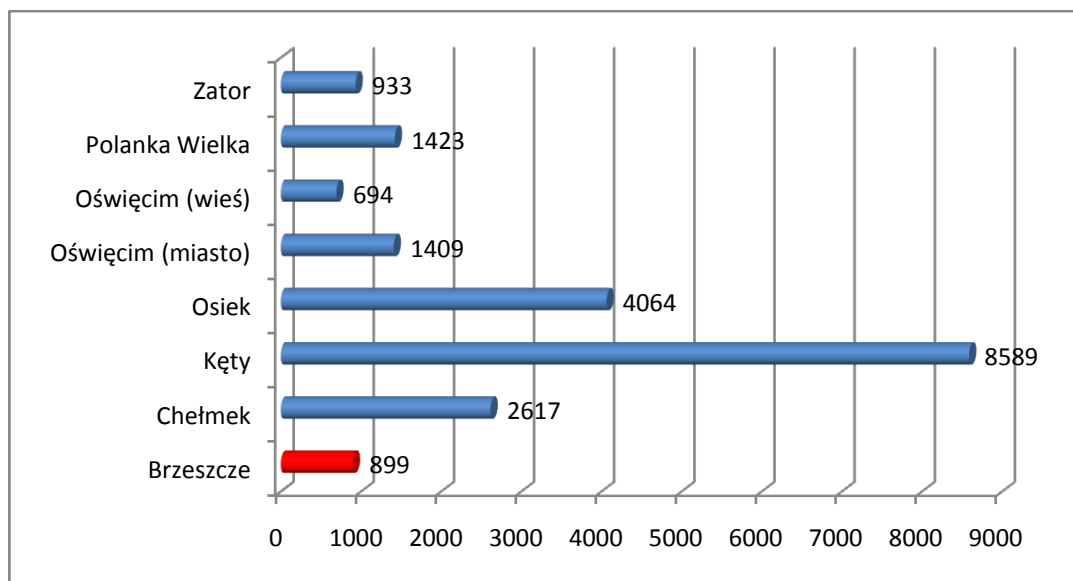
Od 2015 roku przy Ośrodku Kultury funkcjonuje Uniwersytet III Wieku. Prócz tego przy Ośrodku Kultury działa hala sportowa oraz kryty basen.

Z danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych można uzyskać m.in. informacje na

temat dostępnych wskaźników dla powiatów i gmin, dotyczących kultury. Należy do nich: wskaźnik dostępności domów i ośrodków kultury oraz klubów, świetlic i kół, który oznacza liczb osób przypadająca na jedną placówkę kultury. W Gminie Brzeszcze, wskaźnik ten w 2013 roku był na poziomie 899. Poniższy wykres przedstawia omawiany wskaźnik w gminie na tle powiatu oświęcimskiego.

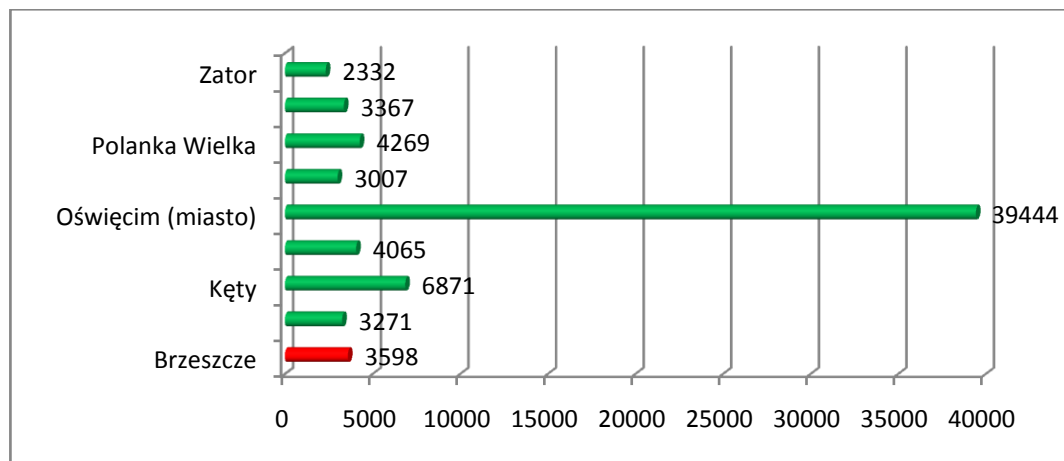
Wykres 7. Wskaźnik dostępności domów i ośrodków kultury w powiecie oświęcimskim (2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z: <http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis>

Wskaźnik dostępności bibliotek według ROPS oznacza liczbę ludności przydającą na jedną placówkę biblioteczną. W Gminie Brzeszcze wskaźnik ten osiągnął w 2013 roku wartość najwyższą wynoszącą 3598.

Wykres 8. Wskaźnik dostępności bibliotek dla powiatu oświęcimskiego w (2013)

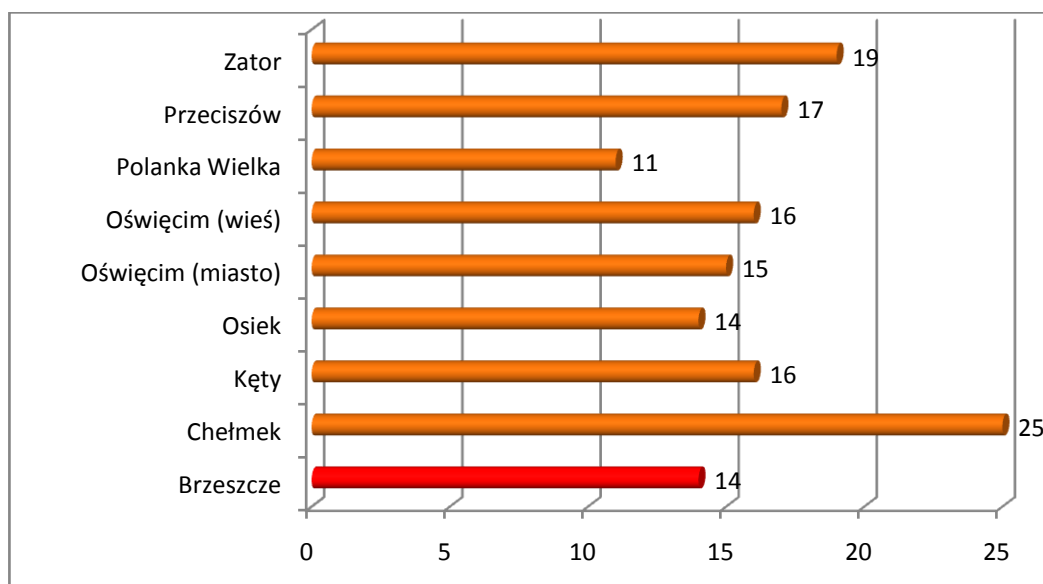

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis>

Wskaźnik czytelnictwa, to ilość wypożyczeń z księgozbioru przez jednego czytelnika w ciągu roku. Przez księgozbiór rozumie się zbiór obejmujący książki i broszury oraz gazety i czasopisma. Wskaźnik czytelnictwa dla Gminy Brzeszcze w 2013 roku wynosił 14. Poniższy wykres przedstawia wskaźniki czytelnictwa dla gmin w powiecie oświęcimskim.

Wykres 9. Wskaźnik czytelnictwa w powiecie oświęcimskim w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z: <http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis>

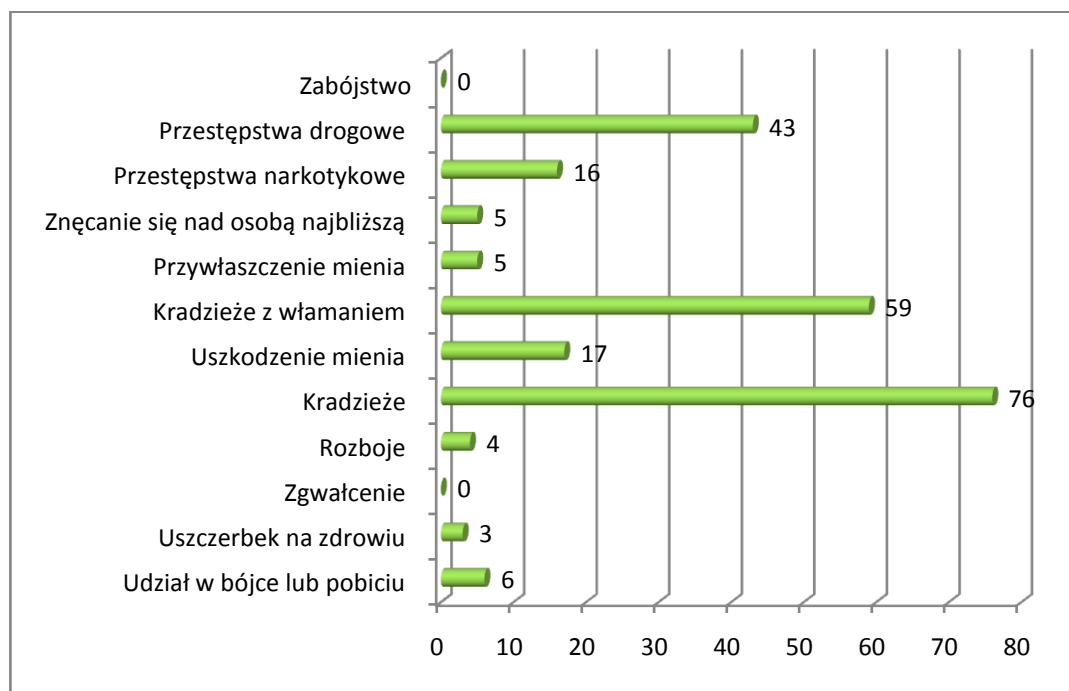

9. Bezpieczeństwo publiczne

Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej jest jednym z podstawowych działań podejmowanych przez Policję. Działania muszą być oparte o współpracę wszystkich instytucji, organizacji, podmiotów uczestniczących i odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa, a w szczególności samorządów terytorialnych, społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych i wymiaru sprawiedliwości.

Za bezpieczeństwo publiczne w gminie odpowiada Komisariat Policji w Brzeszczach. Wg danych otrzymanych z KP, dotyczących struktury przestępstw oraz wykroczeń na terenie gminy, łączna liczba stwierdzonych przestępstw wynosiła 260. W 2014 roku nie stwierdzono zabójstw i zgwałceń na terenie gminy. Stwierdzono natomiast: 76 kradzieży oraz 59 kradzieży z włamaniem, 43 przestępstwa drogowe, 16 przestępstw narkotykowych, 6 przypadków udziału osób w bójkach lub pobiciu, po 5 przypadków przywłaszczeń mienia i znęcania się nad osobą najbliższą, 4 przypadki rozbojów, 3 przypadki uszczerbku na zdrowiu.

Wykres 10. Wybrane rodzaje przestępstw stwierdzonych w Gminie Brzeszcze (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KP

W podziale na poszczególne miejscowości w gminie, ponad połowa przestępstw drogowych dokonana była na terenie Brzeszcz tj. 53,5%. 25,6% tego typu przestępstw dokonano na terenie miejscowości Jawiszowice, a 18,6% na terenie Przecieszyna.

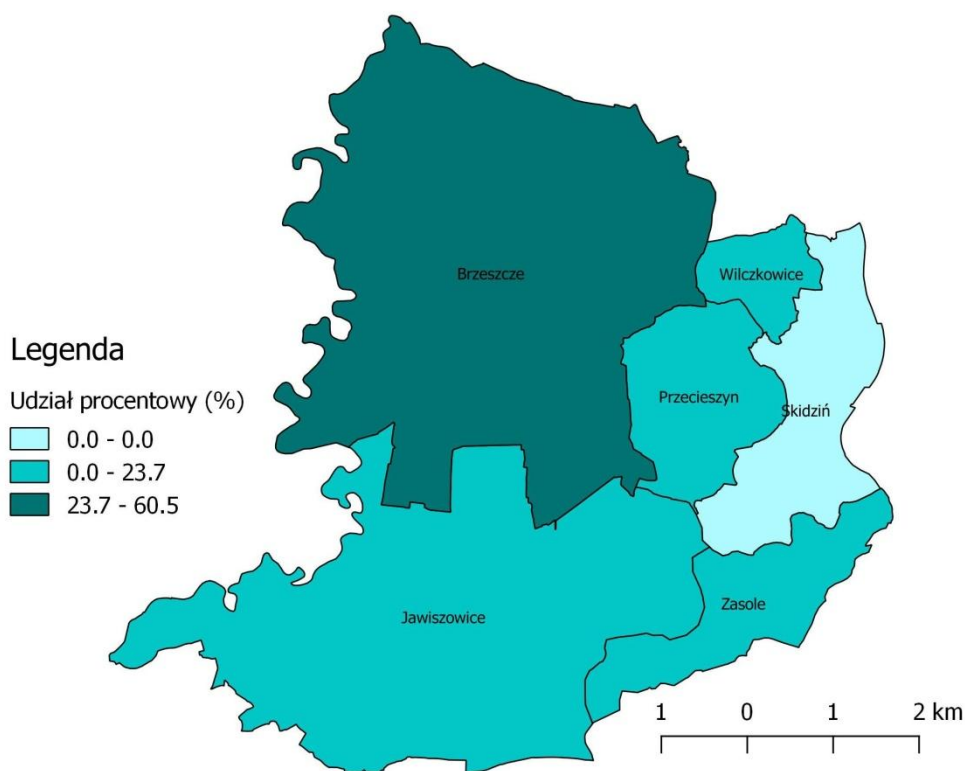
Również wysoki odsetek kradzieży i kradzieży z włamaniem odnotowano w Brzeszczach. Szczegóły znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 12. Wybrane kategorie przestępstw stwierdzonych na terenie Gminy Brzeszcze wg miejscowości

Miejscowość	Kradzieże		Kradzieże z włamaniem		Przestępstwa drogowe	
	l. zdarzeń	%	l. zdarzeń	%	l. zdarzeń	%
Brzeszcze	46	60,5	40	67,8	23	53,5
Jawiszowice	18	23,7	15	25,4	11	25,6
Przecieszyn	5	6,6	2	3,4	8	18,6
Skidziń	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Wilczkowice	3	3,9	1	1,7	0	0,0
Zasole	4	5,3	1	1,7	1	2,3
Razem	76	100,0	59	100,0	43	100,0

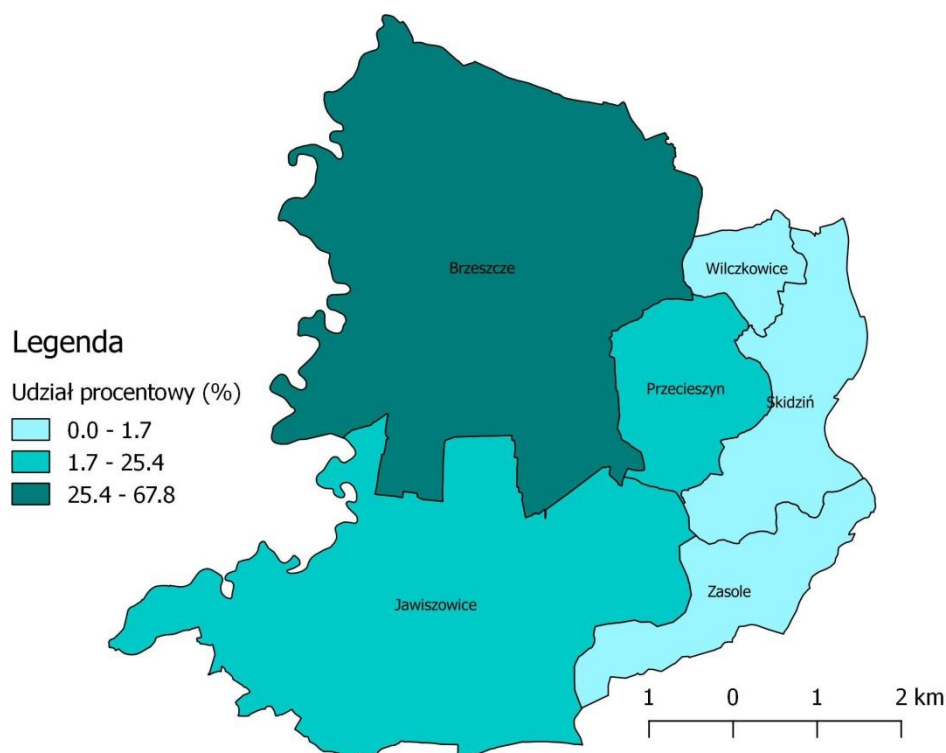
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KP

Mapa 10. Udział procentowy przestępstw stwierdzonych- kradzieże, dokonanych na terenie Gminy Brzeszcze (2014)

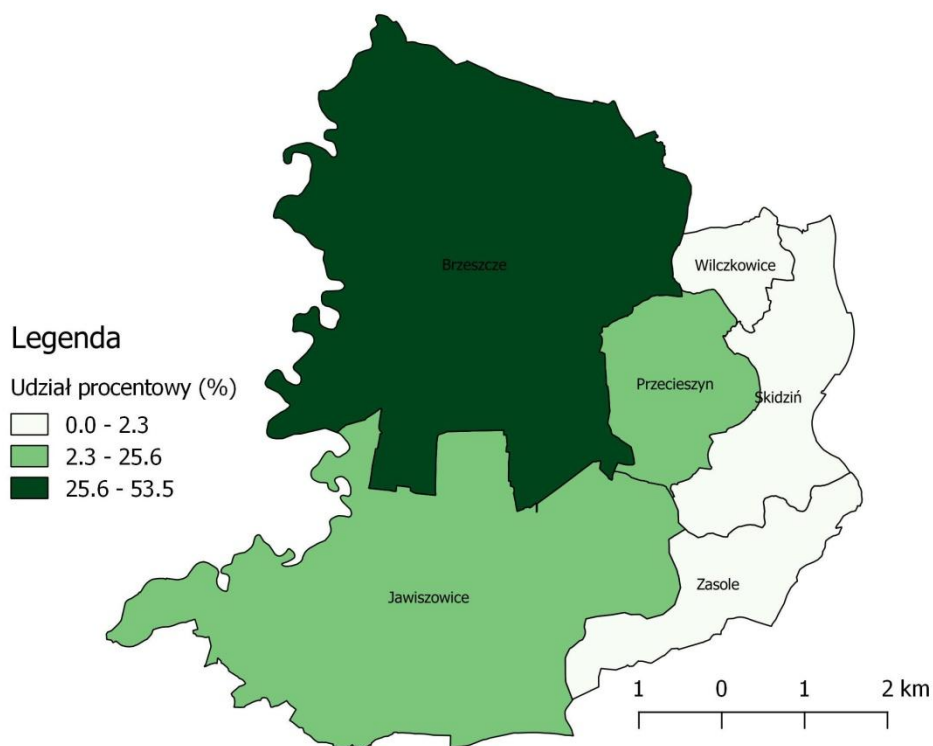
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KP

Mapa 11. Udział procentowy przestępstw stwierdzonych –kradzieże z włamaniem, dokonanych na terenie Gminy Brzeszcze (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KP

Mapa 12. Udział procentowy przestępstw stwierdzonych- przestępstwa drogowe, dokonanych na terenie Gminy Brzeszcze (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KP

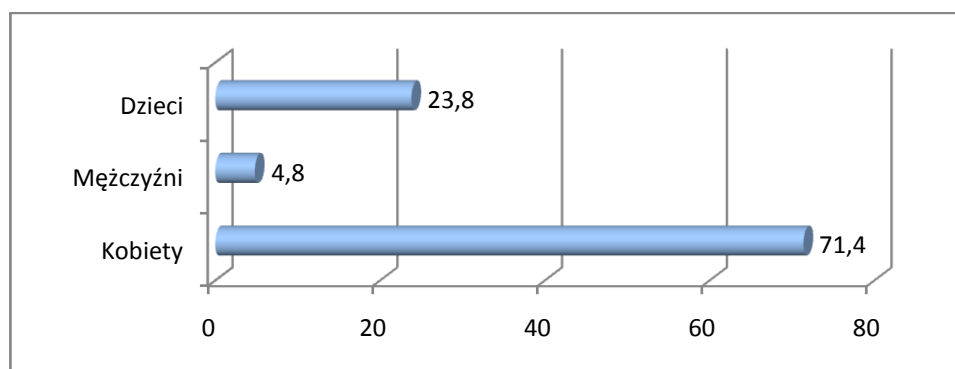
Podejrzane osoby dorosłe o dokonanie przestępstw, to głównie mężczyźni. Łącznie z terenu gminy, liczba podejrzanych osób dorosłych wynosiła 120, w tym 30 mężczyzn i 3 kobiety podejrzane o kradzież, 13 mężczyzn podejrzanych o kradzież z włamaniem, 7 mężczyzn podejrzanych o uszkodzenia mienia i udział w bójce lub pobiciu, 3 mężczyzn podejrzanych o rozboje i przestępstwa narkotykowe, 2 kobiety i 2 mężczyzn podejrzanych o przywłaszczenie mienia oraz 41 mężczyzn i 1 kobieta podejrzanych o przestępstwa drogowe.

Podejrzani lub sprawcy przestępstw to również osoby nieletnie. Łącznie na terenie gminy w badanym roku zanotowano 5 nieletnich osób podejrzanych o udział w bójce lub pobiciu, 3 o kradzież i 1 o przestępstwo drogowe. Osoby nieletnie to mieszkańcy Brzeszcz, Jawiszowic, Przecieszyna oraz mieszkający poza gminą.

Najwięcej wykroczeń zarejestrowano przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji tj. 901 przypadków. Odnotowano również 200 wykroczeń przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości, 175 wykroczeń przeciwko mieniu, 103 wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu.

Wg danych z KP, liczba wypełnionych Niebieskich Kart w 2014 roku wynosiła 16. Formularze Niebieskiej Karty spisane na terenie miasta stanowiły 62,5% , a spisane na obszarze wiejskim 37,5%. Osoby doznające przemocy to głównie kobiety (71,4%) będące w wieku do 65 lat⁷.

Wykres 11. Osoby doznające przemocy w rodzinie na terenie Gminy Brzeszcze wg płci (2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KP

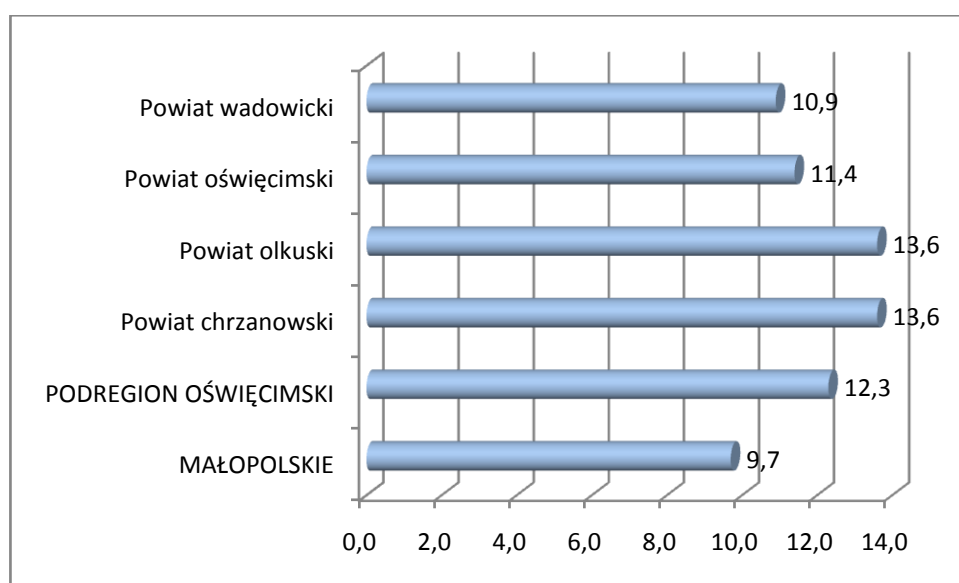
⁷ więcej na temat przemocy w dziale „Przemoc w rodzinie”

10. Bezrobocie

Poczucie bezpieczeństwa i stabilizacja każdej rodziny zależy przede wszystkim od pozycji na rynku pracy dorosłych jej członków oraz od warunków materialnych tej rodziny. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego stopa bezrobocia dla powiatu oświęcimskiego w 2014 roku wynosiła 11,4% i była wyższa od stopy bezrobocia w województwie małopolskim (9,7%) oraz niższa od stopy bezrobocia w niektórych powiatach należących do podregionu oświęcimskiego.

Wykres 12. Stopa bezrobocia rejestrowanego dla powiatów podregionu oświęcimskiego oraz województwa małopolskiego (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Dane dotyczące powyższego rozdziału pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu i zostały podzielone wg kategorii i miejsca zamieszkania klientów PUP w latach 2012 i 2014 na terenie Gminy Brzeszcze. Dane tego typu są więc danymi szczegółowymi, pozwalającymi na charakterystykę nie tylko cech klientów PUP lecz na pokazanie ich w przestrzennej dystrybucji – na mapach odsetkowych.

Analiza danych dotyczyła takich cech osób pozostających bez zatrudnienia, jak: grupy wiekowe, wykształcenie, czas pozostawania bez pracy, staż pracy, cechy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wyłączeni z ewidencji bezrobotnych.

W powiecie oświęcimskim w 2012 roku, osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy było 7117, a ich liczba w 2014 roku zmniejszyła się do 5768. Kobiety

stanowiły zdecydowaną większość, bowiem w 2012 roku ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 58,3%, a w 2014 roku 57,1%.

Ze względu na rozmieszczenie przestrzenne osób bezrobotnych, w 2012 roku 27,9% to mieszkańcy Miasta Oświęcim, a 26,7% stanowili mieszkańcy Kęt. Podobna tendencja utrzymywała się w 2014 roku.

Tabela 13. Rozmieszczenie osób zarejestrowanych PUP na terenie powiatu oświęcimskiego w (2012 i 2014⁸)

miasto/gmina	2012 rok				2014 rok			
	Razem		Kobiety		Razem		Kobiety	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Oświęcim miasto	1988	27,9	1150	27,7	1702	29,5	971	29,5
Brzeszcze	655	9,2	416	10,0	556	9,6	355	10,8
Chełmek	593	8,3	335	8,1	437	7,6	257	7,8
Kęty	1898	26,7	1054	25,4	1571	27,2	836	25,4
Osiek	325	4,6	193	4,7	254	4,4	141	4,3
Oświęcim wieś	627	8,8	388	9,4	475	8,2	286	8,7
Polanka Wielka	153	2,1	100	2,4	94	1,6	58	1,8
Przeciszów	313	4,4	188	4,5	225	3,9	132	4,0
Zator	565	7,9	324	7,8	454	7,9	256	7,8
Ogółem	7117	100,0	4148	100,0	5768	100,0	3292	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Osoby zarejestrowane w PUP i będące mieszkańcami Gminy Brzeszcze stanowiły w 2012 roku 9,2% ogółu zarejestrowanych w powiecie, a w 2014 roku ich udział procentowy nieco zwiększył się do 9,6%. Również w przypadku zarejestrowanych kobiet.

Wg danych statystycznych, liczba rejestrujących się kobiet tutejszym urzędzie pracy przewyższa liczbę mężczyzn. W 2012 roku kobiety stanowiły 64,0%, a w 2014 roku 63,8%. Ze względu na strukturę płci w każdej miejscowości w gminie, najwięcej rejestrujących się kobiet przypadało w 2012 roku na Zasole tj. 69,6% i w 2014 roku 72,7%. W samych Brzeszczach udział ten wyniósł 62,7% w 2012 roku i 60,6% w 2014 roku.

⁸ liczba osób zarejestrowane wg danych z IV kwartału, różni się od danych z 01.12.12-31.12.12 podanych w dalszej analizie

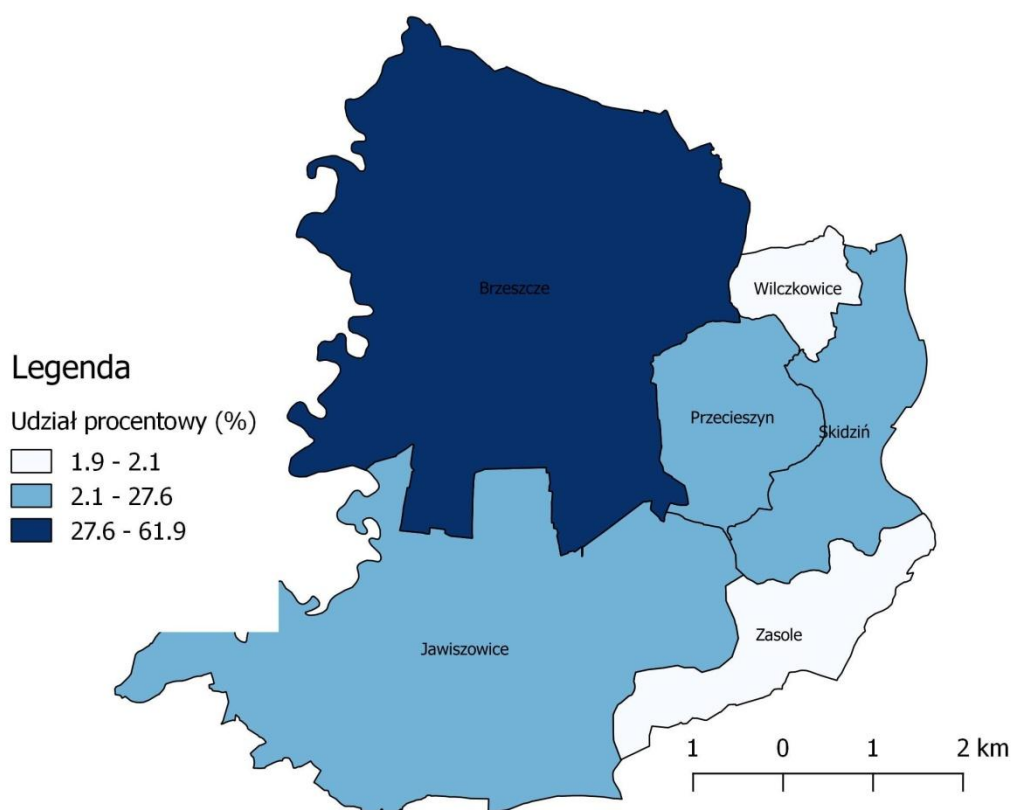

Tabela 14. Struktura płci zarejestrowanych mieszkańców Gminy Brzeszcze w PUP wg miejscowości zamieszkania (2012 i 2014)

Gmina	2012 rok					2014 rok				
	l. kobiet	% w danej gminie	l. mężczyzn	% w danej gminie	Razem	l. kobiet	% w danej gminie	l. mężczyzn	% w danej gminie	Razem
Brzeszcze	232	62,7	138	37,3	370	200	60,6	130	39,4	330
Zasole	16	69,6	7	30,4	23	8	72,7	3	27,3	11
Skidziń	17	65,4	9	34,6	26	17	65,4	9	34,6	26
Przecieszyn	23	62,2	14	37,8	37	20	69,0	9	31,0	29
Wilczkowice	8	66,7	4	33,3	12	6	60,0	4	40,0	10
Jawiszowice	116	65,9	60	34,1	176	102	69,4	45	30,6	147
RAZEM	412	64,0	232	36,0	644	353	63,8	200	36,2	553

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Mapa 13. Udział procentowy osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oświęcimiu, będących mieszkańcami Gminy Brzeszcze, wg miejscowości (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Wśród ogółu bezrobotnych w gminie największą liczbę stanowili mieszkańcy Brzeszcz tj. 57,5% w 2012 roku i 59,7% w 2014 roku.⁹ Kolejne miejsca zajęli mieszkańcy Jawiszowic, stanowiąc 27,3% ogółu bezrobotnych w 2012 roku i 26,6% w 2014 roku.

Tabela 15. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg miejscowości zamieszkania w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)

Miejscowość	2012 rok		2014 rok	
	L. osób	%	L. osób	%
Brzeszcze	370	57,5	330	59,7
Zasole	23	3,6	11	2,0
Skidziń	26	4,0	26	4,7
Przecieszyn	37	5,7	29	5,2
Wilczkowice	12	1,9	10	1,8
Jawiszowice	176	27,3	147	26,6
Razem	644	100	553	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

W podziale bezrobotnych mieszkańców gminy na czasookres pozostawania bez pracy, największy udział w badanych latach stanowili mieszkańcy rejestrujący się na okres 1-3 miesiące. W 2012 roku udział tej grupy wynosił 28,4%, a w 2014 roku 21,3%. Zauważono tendencję zwiększających się grup osób pozostających bez pracy przez okres 12-24 miesiące i powyżej 24 miesiące (długotrwale bezrobotni). Nie stanowią oni jednak przeważającej grupy.

Tabela 16. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg czasu pozostawania bez pracy w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)

rok	do 1 m-ca		1-3 m-cy		3-6 m-cy		6-12 m-cy		12-24 m-ce		powyżej 24 m-cy	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
2012	76	11,8	183	28,4	111	17,2	111	17,2	87	13,5	76	11,8
2014	41	7,4	118	21,3	112	20,3	88	15,9	110	19,9	84	15,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Ze względu na miejsce zamieszkania osób bezrobotnych, zarejestrowanych przez okres 1-3 miesięcy, 53,6% to mieszkańcy Gminy Brzeszcze w 2012 roku. W 2014 roku

⁹ dane z okresu od 01.12 -31.12 2012 i 2014 roku, tylko osoby zarejestrowane jako bezrobotne

dokonał się wzrost udziału procentowego tej grupy osób do 62,7%. Spadek udziału zaobserwowano w przypadku Jawiszowic z 31,7% w 2012 roku do 26,3% w 2014 roku.

Tabela 17. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze i czasu pozostawania bez pracy (2012)

Miejscowość	do 1 m-ca		1-3 m-cy		3-6 m-cy		6-12 m-cy		12-24 m-ce		powyżej 24 m-cy	
	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%
Brzeszcze	44	57,9	98	53,6	69	62,2	64	57,7	50	57,5	45	59,2
Zasole	3	3,9	9	4,9	3	2,7	3	2,7	4	4,6	1	1,3
Skidziń	2	2,6	6	3,3	5	4,5	6	5,4	5	5,7	2	2,6
Przecieszyn	5	6,6	8	4,4	2	1,8	13	11,7	3	3,4	6	7,9
Wilczkowice	0	0,0	4	2,2	2	1,8	3	2,7	3	3,4	0	0,0
Jawiszowice	22	28,9	58	31,7	30	27,0	22	19,8	22	25,3	22	28,9
RAZEM	76	100,0	183	100,0	111	100,0	111	100,0	87	100,0	76	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Tabela 18. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze i czasu pozostawania bez pracy (2014)

Miejscowość	do 1 m-ca		1-3 m-cy		3-6 m-cy		6-12 m-cy		12-24 m-ce		powyżej 24 m-cy	
	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%
Brzeszcze	24	58,5	74	62,7	63	56,3	49	55,7	61	55,5	59	70,2
Zasole	0	0,0	3	2,5	2	1,8	5	5,7	0	0,0	1	1,2
Skidziń	1	2,4	3	2,5	6	5,4	6	6,8	9	8,2	1	1,2
Przecieszyn	4	9,8	4	3,4	5	4,5	3	3,4	10	9,1	3	3,6
Wilczkowice	1	2,4	3	2,5	1	0,9	2	2,3	1	0,9	2	2,4
Jawiszowice	11	26,8	31	26,3	35	31,3	23	26,1	29	26,4	18	21,4
RAZEM	41	100,0	118	100,0	112	100,0	88	100,0	110	100,0	84	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Rejestrujące się osoby bezrobotne to głównie ludzie młodzi. Zarówno w 2012 roku jak i w 2014 roku zdecydowaną większość stanowiły osoby w wieku 25-34 lata. Zaobserwowano również wzrost odsetka osób w grupie wiekowej 35-44 lata i starszych.

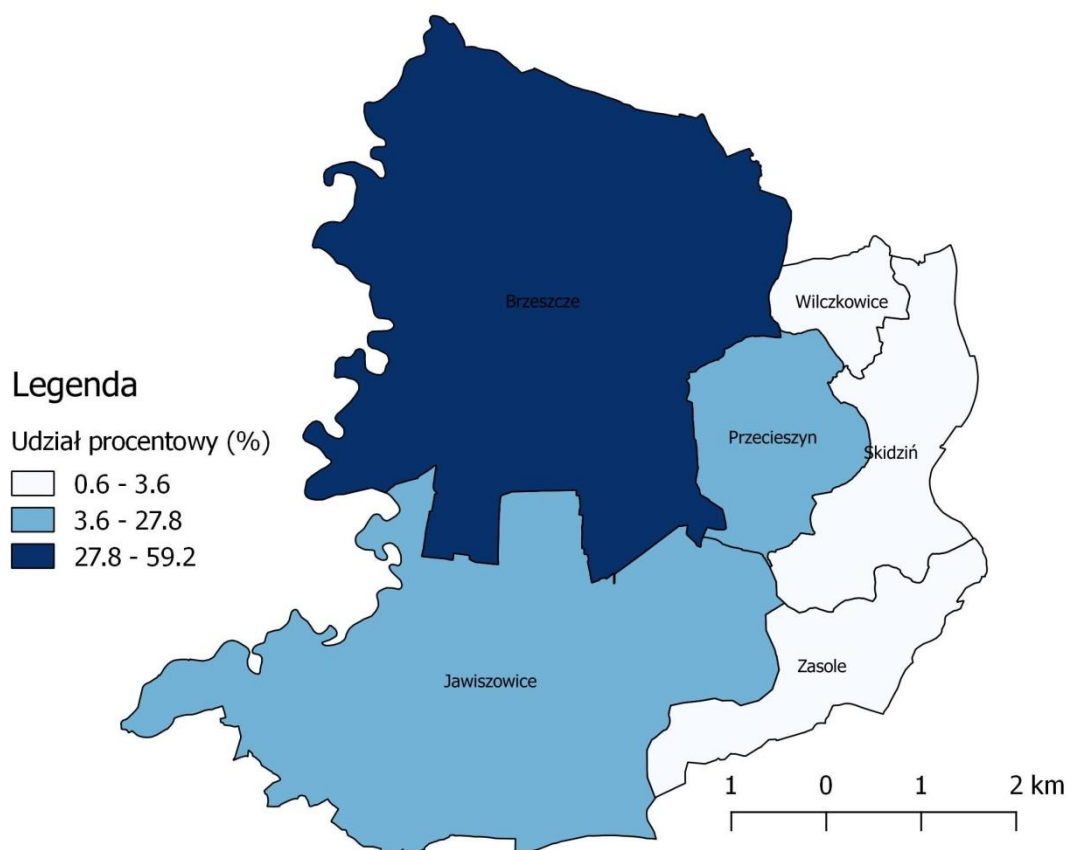

Tabela 19. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)

rok	18-24 lat		25-34 lat		35-44 lat		45-54 lat		55-59 lat		60 lat i więcej	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
2012	145	22,5	237	36,8	106	16,5	97	15,1	53	8,2	6	0,9
2014	83	15,0	169	30,6	131	23,7	102	18,4	58	10,5	10	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Mapa 14. Udział procentowy osób w wieku 25-34 lata, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oświęcimiu, będących mieszkańcami Gminy Brzeszcze, (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Tabela 20. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku i miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze (2012)

	2012 rok											
	18-24 lat		25-34 lat		35-44 lat		45-54 lat		55-59 lat		60 lat i więcej	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Brzeszcze	76	52,4	134	56,5	69	65,1	59	60,8	28	52,8	4	66,7
Zasole	7	4,8	9	3,8	6	5,7	1	1,0	0	0,0	0	0,0
Skidziń	8	5,5	11	4,6	2	1,9	4	4,1	1	1,9	0	0,0
Przecieszyn	11	7,6	12	5,1	6	5,7	1	1,0	5	9,4	2	33,3
Wilczkowice	2	1,4	5	2,1	2	1,9	2	2,1	1	1,9	0	0,0
Jawiszowice	41	28,3	66	27,8	21	19,8	30	30,9	18	34,0	0	0,0
RAZEM	145	100,0	237	100,0	106	100,0	97	100,0	53	100,0	6	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Tabela 21. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku i miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze (2014)

	2014 rok											
	18-24 lat		25-34 lat		35-44 lat		45-54 lat		55-59 lat		60 lat i więcej	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Brzeszcze	44	53,0	100	59,2	76	58,0	68	66,7	34	58,6	8	80,0
Zasole	2	2,4	4	2,4	3	2,3	2	2,0	0	0,0	0	0,0
Skidziń	5	6,0	6	3,6	5	3,8	5	4,9	3	5,2	2	20,0
Przecieszyn	5	6,0	11	6,5	8	6,1	3	2,9	2	3,4	0	0,0
Wilczkowice	1	1,2	1	0,6	5	3,8	2	2,0	1	1,7	0	0,0
Jawiszowice	26	31,3	47	27,8	34	26,0	22	21,6	18	31,0	0	0,0
RAZEM	83	100,0	169	100,0	131	100,0	102	100,0	58	100,0	10	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Nie bez znaczenia dla osoby bezrobotnej pozostaje kwestia jego wykształcenia. W 2012 roku osoby bezrobotne najczęściej legitymowały się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, stanowiąc 27,6% ogółu. Z kolei w 2014 roku na równi w udziałach procentowych pozostawały osoby bezrobotne legitymujące się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym tj. 25,5% oraz wykształceniem zasadniczym zawodowym tj. 25,7%. Zauważono spadek grupy osób z wykształceniem wyższym z 18,^% do 17,0% oraz wzrost odsetka osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym z 19,9% do 21,0%.

Tabela 22. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)

rok	Wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%
2012	120	18,6	178	27,6	71	11,0	147	22,8	128	19,9
2014	94	17,0	141	25,5	60	10,8	142	25,7	116	21,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Tabela 23. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia i miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze (2012)

Miejscowość	Wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Brzeszcze	67	55,8	91	51,1	40	56,3	93	63,3	79	61,7
Zasole	4	3,3	7	3,9	3	4,2	7	4,8	2	1,6
Skidziń	4	3,3	8	4,5	1	1,4	7	4,8	6	4,7
Przecieszyn	7	5,8	12	6,7	8	11,3	5	3,4	5	3,9
Wilczkowice	2	1,7	2	1,1	1	1,4	2	1,4	5	3,9
Jawiszowice	36	30,0	58	32,6	18	25,4	33	22,4	31	24,2
RAZEM	120	100,0	178	100,0	71	100,0	147	100,0	128	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Tabela 24. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia i miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze (2014)

Miejscowość	Wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Brzeszcze	50	53,2	86	61,0	33	55,0	84	59,2	77	66,4
Zasole	0	0,0	3	2,1	2	3,3	3	2,1	3	2,6
Skidziń	0	0,0	2	1,4	3	5,0	13	9,2	8	6,9
Przecieszyn	8	8,5	8	5,7	5	8,3	3	2,1	5	4,3
Wilczkowice	3	3,2	0	0,0	0	0,0	2	1,4	5	4,3
Jawiszowice	33	35,1	42	29,8	17	28,3	37	26,1	18	15,5
RAZEM	94	100,0	141	100,0	60	100,0	142	100,0	116	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Staż pracy osób bezrobotnych z terenu gminy, najczęściej pozostawał na poziomie 1-5 lat. W 2012 roku udział procentowy osób z tym stażem wyniósł 26,6%, a w końcu roku 2014 roku zmniejszył się do 23,3%. Zmniejszyła się również grupa osób nie posiadająca stażu pracy z 13,7% do 12,1%. Osoby bezrobotne ze krótkim stażem pracy tj. do 1 roku pozostawały na poziomie 21,6% w 2012 roku. Udział tej grupy zmniejszył się w 2014 roku do 20,8%.

Tabela 25. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg stażu pracy w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)

rok	do 1 roku		1-5 lat		5-10 lat		10-20 lat		20-30 lat		30 lat i więcej		bez stażu	
	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%
2012	139	21,6	171	26,6	98	15,2	73	11,3	55	8,5	20	3,1	88	13,7
2014	115	20,8	129	23,3	80	14,5	84	15,2	49	8,9	29	5,2	67	12,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Na uwzględnienie zasługują osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należą do nich: osoby do 25 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego, bez wykształcenia średniego, samotnie wychowujące dziecko do 18 roku życia, kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale bezrobotne.

Udział procentowy osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2012 i 2014 wynosił 86% wśród ogółu bezrobotnych. Niemal co drugi bezrobotny w szczególnej sytuacji w 2012 roku (46,8%) to osoba długotrwale bezrobotna. W 2014 roku udział tej grupy zwiększył się do 57,2%. Osoby powyżej 50 roku życia stanowiły 21,4% w 2012 roku ogółu osób w szczególnej sytuacji, a ich udział również zwiększył się do 25,4%

W 2012 roku 26 osób z terenu Gminy Brzeszcze zostało wyłączonych z ewidencji w wyniku podjęcia szkolenia, a w 2014 roku 13 osób. Ze względu na podjęty staż pracy, łączna liczba wyłączonych osób z ewidencji PUP to 54 osoby w 2012 roku i 82 osoby w 2014 roku.

Tabela 26. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)

	Do 25 r. ż		Długotrwale bezrobotne		Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka		Pow. 50 r.ż		Bez kwalifikacja zawodowych		Bez doświadczenia zawodowego		Bez wykształcenia średniego		Samotnie wych co najmniej 1 dziecko do 18 r ż		Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia		Niepełnosprawni	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
2012	145	26,1	260	46,8	82	14,8	119	21,4	161	29,0	142	25,6	275	49,5	58	10,5	26	4,7	33	5,9
2014	83	17,4	273	57,2	94	19,7	121	25,4	153	32,1	105	22,0	258	54,1	60	12,6	18	3,8	32	6,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

11. Przemoc w rodzinie

Na podstawie art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przez przemoc w rodzinie należy rozumieć powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zjawisko przemocy w rodzinie ma charakter złożony i rozpatrywane jest zarówno w aspekcie, prawnym, psychologicznym jak i społecznym.

Skuteczna pomoc w walce z przemocą jest trudna, zwłaszcza w przypadku przemocy w rodzinie, ponieważ wymaga przełamywania stereotypów u osób bezpośrednio dotkniętych problemem oraz jego otoczenia jak również nierzadko przedstawicieli instytucji zaangażowanych w pomoc.

Dokonana diagnoza zjawiska przemocy domowej polegała na analizie badawczej danych instytucjonalnych.

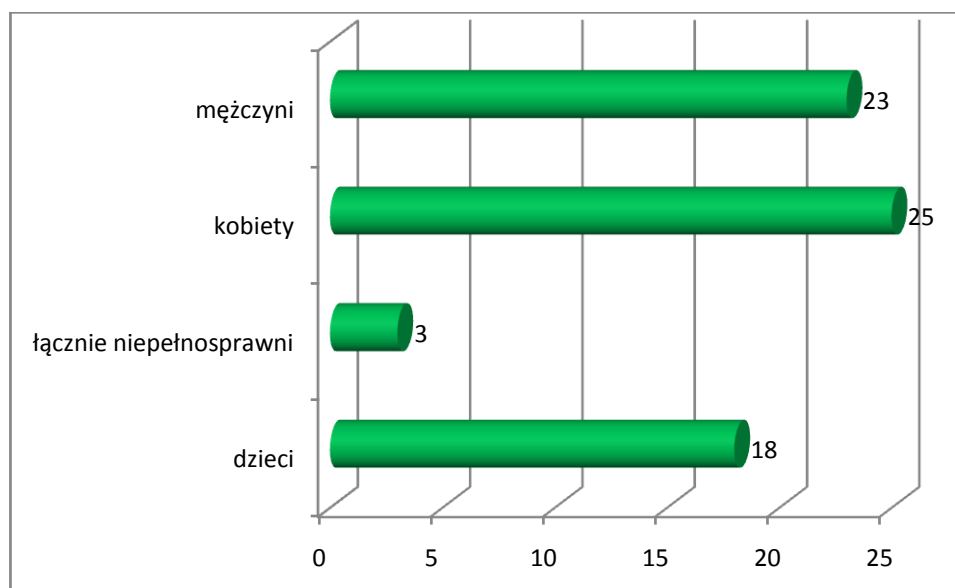
Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeszczach realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy, w różnych jej formach współpracuje z: Policją, Sądem, Dyrektorami szkół i pedagogami szkolnymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. W celu realizacji zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Brzeszcze uruchomiono gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i jego grup roboczych.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań w/w. podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2014 roku Zespół Interdyscyplinarny spotykał się 10 razy, a liczba powołanych grup roboczych wynosiła 21. Działaniami grup roboczych objęto łącznie 18 rodzin dotkniętych problemem przemocy. W skład rodzin wchodziło 66 osób, w tym 25 kobiet i 23 mężczyzn. Osobami doznającymi przemocy były również osoby starsze (4 osoby) i niepełnosprawne (3 osoby). Pomocy udzielono 18 dzieciom.

Wykres 13. Liczba osób objęta działaniami grup roboczych w Gminie Brzeszcze w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2014 roku udzielono poradnictwa psychologicznego dla 9 osób, prawnego dla 13 osób, socjalnego dla 48 osób i zawodowego/rodzinnego dla 45 osób.

Ponadto OPS realizował program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzający do zmiany wzorców zachowań, do którego przystąpiło 4 mężczyzn.

W 2014 roku 23 rodziny zostały objęte procedurą Niebieskie Karty (łącznie). Sporządzono 6 Niebieskich Kart A, 15 Niebieskich Kart C i 9 Niebieskich Kart D przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Zakończono 9 spraw w wyniku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy oraz 4 w wyniku braku zasadności podejmowania działań.

Pracownicy socjalni przekazali 3 informacje do Policji lub kuratorów sądowych o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za przemoc.

12. Problem alkoholowy

Narodowy Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych definiuje uzależnienie od alkoholu, jako kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały dla pacjenta poprzednio większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu (często silne, czasami przemożne).

Na ostateczne rozpoznanie uzależnienia, pozwala identyfikacja trzech lub więcej następujących cech lub objawów występujących łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku (picia):

1. Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”).
2. Upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków zamierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia).
3. Fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczone lub przerywane albo używanie alkoholu lub pokrewnie działających substancji (np. leków) w celu złagodzenia ww. objawów, uwolnienie się od nich lub uniknięcia ich.
4. Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożycia większych dawek dla wywołania oczekiwanego efektu.
5. Z powodu picia alkoholu narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie, bądź uwolnienia się od następstw jego działania.
6. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.

Głównym źródłem danych zawartych w niniejszym rozdziale, są roczne sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej „Gminną Komisją” działa na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z późn. zm.).

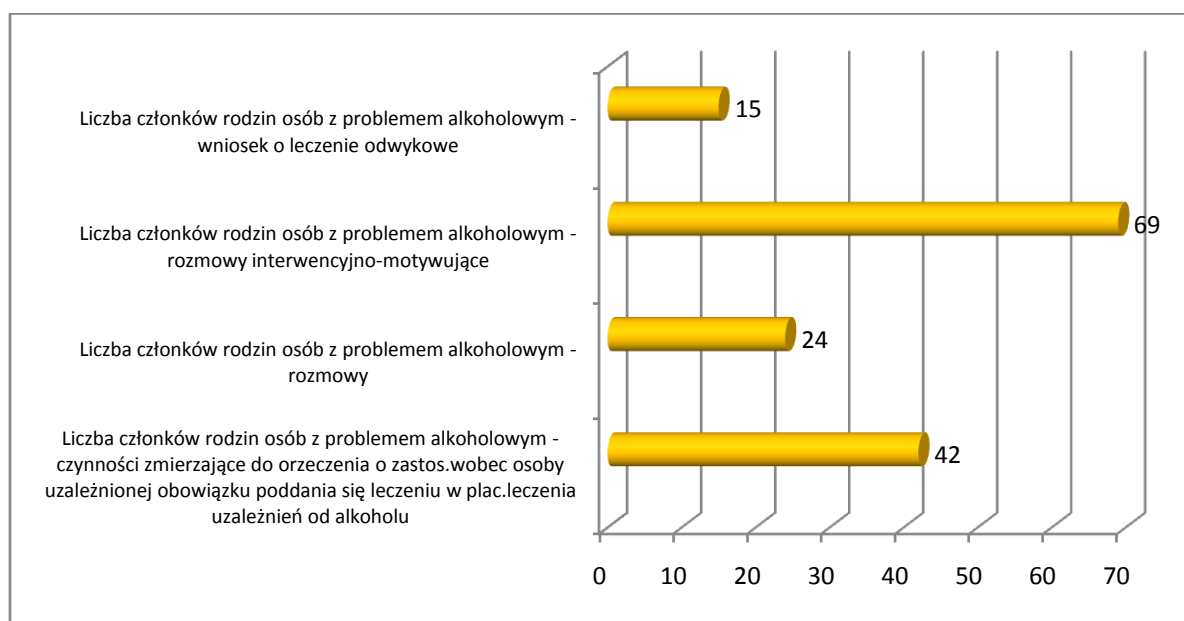

Wg danych ze sprawozdania PARPA-G1 w 2014 roku, łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalony przez Radę Gminy wynosił 110, w tym limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) 70, a w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) 40. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła 73, w tym 51 to sklepy a 22 to lokale gastronomiczne.

Wg stanu na koniec 2014 roku, liczba członków Gminnej Komisji wynosiła 7.

W stosunku do 42 członków rodzin osób z problemem alkoholowym podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w placówce uzależnień. Gminna Komisja przeprowadziła 69 rozmów interwencyjno-motywujących z członkami rodzin osób uzależnionych od alkoholu. Złożono także wnioski o leczenie odwykowe dla 15 osób.

Wykres 14. Liczba osób z problemem alkoholowym w Gminie Brzeszcze (2014)

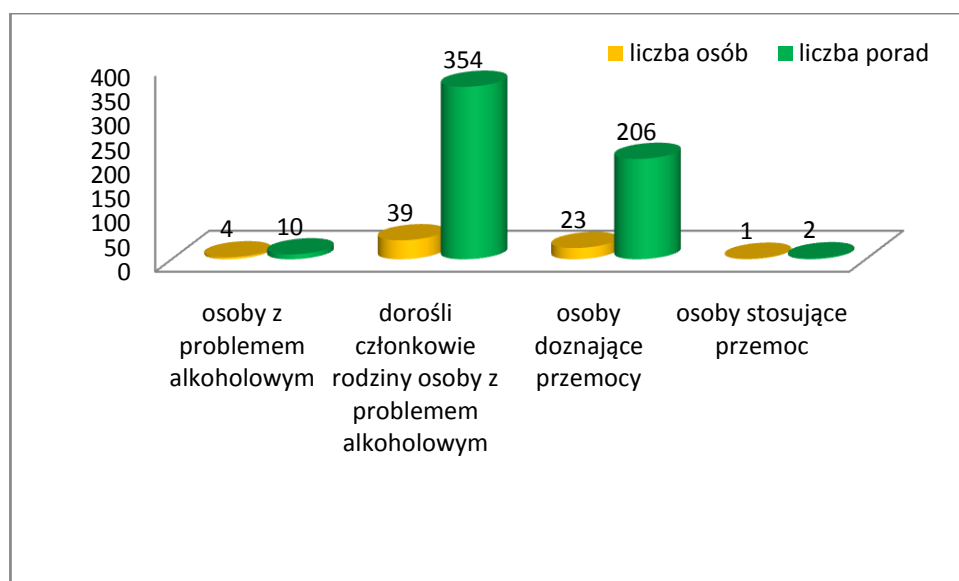

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PARPA-G1

W ramach działania punktu konsultacyjno – informacyjnego udzielono porad dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin oraz osób stosujących i doświadczających przemocy w rodzinie. Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę osób oraz udzielonych porad.

Wykres 15. Działalność punktu konsultacyjno - informacyjnego w Gminie Brzeszcze (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PARPA-G1

W punkcie konsultacyjno – informacyjnym obecnie pracują 3 osoby: psycholog, prawnik oraz osoba z wykształceniem wyższym w trakcie szkolenia na specjalistę psychoterapii uzależnień.

Zakres działania punktu jest szeroki, bowiem osoby z problemem alkoholowym mogą otrzymać pomoc w takich kategoriach jak: rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta, motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu, udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzinom, prowadzenie konsultacji w zakresie wsparcia i pomocy dzieciom z rodzin z problemami alkoholowymi, udzielanie konsultacji dla osób doznających przemocy w rodzinie, udzielanie pomocy prawnej, gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.

Ogółem 133 osób, w tym 34 osoby uzależnione od alkoholu zostało objętych obsługą funkcjonującego na terenie Gminy Brzeszcze Klubu Integracji Społecznej.

13. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku, o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W myśl w/w ustawy, piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej (rodzina zastępcza) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze). Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, a gmina jako podmiot odpowiedzialny za pracę z rodziną biologiczną powinna położyć szczególny nacisk na wsparcie tych rodzin. Wspieranie rodziny powinno polegać w szczególności na analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu roli funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomoc w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji rodziny. Rodziny mające problem opiekuńczo - wychowawczy mogą otrzymać pomoc w formie asystenta rodziny. Asystent prowadzi pracę z rodziną poprzez realizację planu pracy we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielaniem pomocy w poprawie sytuacji życiowej rodziny – zwłaszcza w prowadzeniu gospodarstwa domowego, udzielaniem pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych oraz wspieraniem aktywności społecznej rodziny, udzielaniem pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2012 roku zatrudniał 2 asystentów rodziny, którzy objęli pomocą 15 rodzin. W 2013 roku zapotrzebowanie na usługi asystenta rodziny wzrosło, zatrudniano 3 asystentów, a łączna liczba rodzin objęta ich pomocą zwiększyła się do 20. W 2014 roku pomocą asystentów objęto 25 rodzin.¹⁰ Przeciętny czas pracy asystenta

¹⁰ na podstawie: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w 2014 roku

z rodziną wynosił 6 miesięcy, ale większa część rodzin korzystała z tej formy pomocy powyżej 1 roku.¹¹

Do roku 2012, w pieczy zastępczej zostało umieszczonych 33 dzieci, z tego 27 w rodzinach zastępczych i 6 w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. W ciągu lat 2012-2014 w pieczy zastępczej zostało umieszczonych 18 dzieci w tym w samym 2014 roku 2 dzieci. Głównymi przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy były: uzależnienie od alkoholu rodziców, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, przemoc w rodzinie oraz pobyt za granicą obojga rodziców¹².

Rada Miejska w Brzeszczach uchwaliła w 2011 roku „Program Wspierania Rodziny w Gminie Brzeszcze na lata 2012 – 2014”, który obejmował działania na rzecz osób niepełnosprawnych, rodzin dysfunkcyjnych oraz takich obszarów jak opieka nad dzieckiem do lat 3, rodzicielstwo zastępcze oraz czas wolny i dojrzewanie. W ramach programu: kontynuowano kampanię promocyjną w formie ulotek, informacji na stronie internetowej Ośrodka odnośnie możliwości zostania rodziną zastępczą, podjęto działania informacyjne w obszarze opieki nad dzieckiem do lat 3, przeprowadzano programy profilaktyczne w szkołach w zakresie dojrzewania i spędzania czasu wolnego, przeprowadzono warsztaty pn. „Szkoła dla Rodziców”, zatrudniony mediator rodzinny przeprowadził 7 mediacji.

W 2014 roku Rada Miejska przyjęła „Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017”. Głównym jego celem jest „stworzenie spójnego systemu rozwiązań sprzyjających prawidłowemu realizowaniu funkcji rodziny”. W ramach celów szczegółowych określono projekty oraz wskaźniki realizacji.

¹¹ na podstawie: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 2014-07-01 do 2014-12-31

¹² na podstawie: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeszczach za 2014 rok

14. Pomoc społeczna. Zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Brzeszcze realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Został on utworzony jako jednostka organizacyjna i budżetowa gminy do realizowania zadań w zakresie pomocy społecznej. OPS działa na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Ustawodawca poprzez niniejszą ustawę określił zadania ośrodka względem mieszkańców, których należy wesprzeć świadczeniami socjalnymi oraz pracą socjalną. Osoby/rodziny ubiegające się o pomoc społeczną, w tym wsparcie finansowe (udzielenie zasiłku w postaci pomocy finansowej), powinny spełniać warunki określone przez w/w ustawę. Mowa tu o narzuconym kryterium dochodowym na osobę w gospodarstwie domowym w rozumieniu ustawy oraz kryterium dochodowym na osobę samotnie prowadzącą gospodarstwo domowe. Ustawodawca określił również inne przesłanki, które uprawniają do korzystania z systemu pomocy społecznej – zostały bowiem wskazane przyczyny przyznania pomocy społecznej. Ustawodawca określił w formie katalogu zamkniętego problemy społeczne, które uprawniają do korzystania ze świadczeń socjalnych. Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej pomoc udziela się osobom/rodzinom z powodu:

- 1) ubóstwa;**
- 2) sieroctwa;**
- 3) bezdomności;**
- 4) bezrobocia;**
- 5) niepełnosprawności;**
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;**
- 7) przemocy w rodzinie;**
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;**
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;**
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;**
- 10) (uchylony)**
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt**

czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;

12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

13) alkoholizmu lub narkomanii;

14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;

15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wyznaczenie powyższego katalogu wiąże się z koniecznością badania i monitorowania, w większości przypadków wykorzystując instrumenty badań społecznych. Badania podstawowe wykonane na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, pozwalają poznać główne dysfunkcje rodzin oraz osób otrzymujących pomoc socjalną w obszarze świadczonej pomocy społecznej przez tutejszy OPS.

Analiza gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w latach 2012-2014

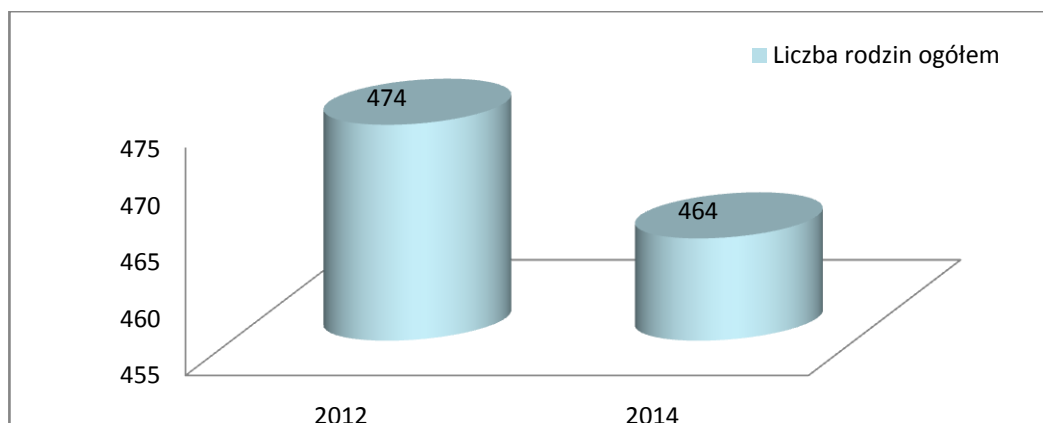
Prezentację wyników przeprowadzonego badania dotyczącego mieszkańców tutejszej gminy, którzy zostali objęci wsparciem przez jednostkę pomocy społecznej rozpoczyna charakterystyka gospodarstw domowych oraz analiza dynamiki zjawiska w latach 2012 i 2014. Zbiór danych, którym zespół badawczy posługiwał się w trakcie studiów, to sprawozdania Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS), sprawozdania z działalności MOPS, sprawozdania z wieloletniego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”, sprawozdania z realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych, sprawozdania z programu dofinansowania aktywnych form pracy socjalnej. Z założeń diagnozy społecznej, na potrzeby niniejszego dokumentu strategicznego wynika, że rok 2012 wyznaczono jako podstawowy, w aspekcie przeprowadzonej analizy dynamiki badanych zjawisk i problemów społecznych w czasookresie 2012-2014.

Badania zasobów Ośrodka Pomocy Społecznej umożliwiły uzyskanie odpowiedzi na pytania dotyczące liczby gospodarstw domowych objętych wsparciem pomocy społecznej, strukturę gospodarstw domowych, liczbę dzieci w gospodarstwach domowych, która korzysta z pomocy społecznej oraz powody ubiegania się o pomoc społeczną.

Poniższy wykres przedstawia pierwszy z badanych wskaźników tj. liczebność gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w latach 2012 i 2014.

Wykres 16. Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Charakterystyka gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia publicznej pomocy społecznej wskazuje, iż w 2012 roku w systemie pomocy społecznej funkcjonowało 474 rodzin, a w 2014 roku liczba rodzin zmniejszyła się do 464. W analizowanym przedziale czasu nastąpiło pomniejszenie się liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej o 10.

Z poniższej tabeli wynika, iż w latach 2012 i 2014 najczęściej występującym typem rodziny były gospodarstwa jednoosobowe. Stanowiły one w 2012 roku 40,5% ogółu rodzin, a w 2014 roku udział zwiększył się do 44,4%. Drugim typem rodziny były gospodarstwa dwuosobowe, stanowiące 19,0% ogółu rodzin w 2012 roku i 17,2% w 2014 roku.

Tabela 27. Struktura rodzin korzystających ze wsparcia OPS w Gminie Brzeszcze ze względu na liczbę osób w rodzinie (2012-2014).

Skład gospodarstwa	2012 rok		2014 rok	
	liczba rodzin	%	liczba rodzin	%
1 osoba w rodzinie	192	40,5	206	44,4
2 osoby w rodzinie	90	19,0	80	17,2
3 osoby w rodzinie	88	18,6	77	16,6
4 osoby w rodzinie	50	10,5	52	11,2
5 osób w rodzinie	34	7,2	28	6,0
6 i więcej osób w rodzinie	20	4,2	21	4,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

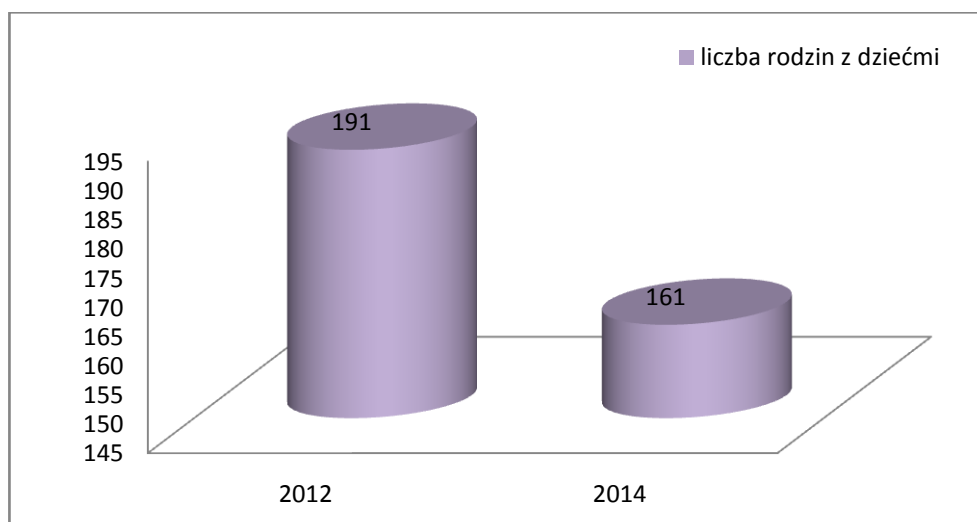
W oparciu o dane pozyskane z OPS, można dokonać także analizy dynamiki badanego zjawiska. Analiza ta wskazała, iż w badanym okresie największy wzrost udziału

procentowego (pomiędzy 2012 a 2014 rokiem) odnotowano w przypadku gospodarstw jednoosobowych o 3,9 punktów procentowych (zwiększenie się liczby rodzin o 14). Zmniejszenie się udziału procentowego nastąpiło w przypadku gospodarstw trzyosobowych o 2,0 punkty procentowe i dwuosobowych o 1,7 punkty procentowe.

W tworzeniu obrazu gospodarstw korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w Gminie Brzeszcze, kolejną istotną cechą była liczba rodzin z dziećmi oraz liczba dzieci w rodzinie. Przeprowadzona analiza danych wskazuje, iż w 2012 roku udział rodzin z dziećmi względem ogółu rodzin objętych pomocą OPS stanowił 40,3% ogółu rodzin (191 rodzin), a w 2014 roku zmniejszył się do 34,7% (161 rodzin).

Wykres 17. Liczba rodzin z dziećmi w objęta wsparciem OPS w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Największy udział wśród rodzin z dziećmi odnotowano w przypadku rodzin posiadających 1 dziecko. Udział ten w 2012 roku wyniósł 42,4% i zmniejszył się do 36,0% w 2014 roku. Zwiększył się natomiast udział rodzin z 2 dziećmi z 36,6% w 2012 roku do 41,0% w 2014 roku. Udział rodzin z 3 dziećmi stanowił 16,2% w 2012 roku i 17,4% w 2014 roku. Nie odnotowano rodzin, które posiadałyby więcej niż 7 dzieci.

Tabela 28. Struktura rodzin z dziećmi korzystających z pomocy w OPS w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)

Liczba dzieci w rodzinie	2012 rok		2014 rok	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
1 dziecko	81	42,4	58	36,0
2 dzieci	70	36,6	66	41,0
3 dzieci	31	16,2	28	17,4
4 dzieci	5	2,6	7	4,3
5 dzieci	2	1,0	1	0,6
6 dzieci	2	1,0	1	0,6
7 i więcej	0	0,0	0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Kolejną cechą, która została poddana analizie statystyczno-socjologicznej jest skład gospodarstwa domowego, uznawany za jeden z zasadniczych determinant sytuacji życiowej dziecka. W tym przypadku szczególną uwagę zwrócono na to, czy rodzina jest pełna, czy niepełna podkreślając znaczenie socjalizacji do ról rodzinnych (ojca, matki).

Liczba rodzin niepełnych w badanym czasookresie wynosiła 74 i stanowiła w 2012 roku 15,6% ogółu rodzin objętych wsparciem OPS, a w 2014 roku zmniejszyła się do 70 rodzin tj. 15,1%. Poniższa analiza dotycząca rodzin niepełnych dotyczy także ich składu, pod kątem liczby dzieci.

W strukturze rodzin niepełnych dominowały takie, które posiadały 1 dziecko. W 2012 roku co druga rodzina miała taką strukturę (50,0%) a w 2014 roku udział tych rodzin wyniósł 41,4%.

Tabela 29. Struktura rodzin niepełnych objętych wsparciem OPS w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)

Liczba dzieci	2012 rok		2014 rok	
	liczba rodzin	%	liczba rodzin	%
1 dziecko	37	50,0	29	41,4
2 dzieci	25	33,8	24	34,3
3 dzieci	9	12,2	12	17,1
4 dzieci i więcej	3	4,1	5	7,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Charakterystyka dominujących problemów społecznych gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

Kolejnym elementem przeprowadzonej diagnozy była próba określenia, w jakim stopniu odnotowane w ustawie o pomocy społecznej dysfunkcje i problemy społeczne dotyczyły mieszkańców Gminy Brzeszcze w latach 2012 i 2014. Ustawa ta precyzuje piętnaście przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną. Ich struktura w zbiorowości rodzin MOPS została zamieszczona w poniższej tabeli.

Tabela 30. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014).

	Liczba rodzin 2012	%	Liczba rodzin 2014	%
Ubóstwo	207	43,7	228	49,1
Sieroctwo	1	0,2	0	0,0
Bezdomność	21	4,4	24	5,2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	71	15,0	69	14,9
W tym:	11	2,3	29	6,3
Wielodzietność				
Bezrobocie	162	34,2	169	36,4
Niepełnosprawność	120	25,3	129	27,8
Długotrwała lub ciężka choroba	163	34,4	203	43,8
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	140	29,5	173	37,3
W tym:	60	12,7	70	15,1
Rodziny niepełne				
Rodziny wielodzietne				
Przemoc w rodzinie	23	4,9	8	1,7
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0,0	0	0,0
Alkoholizm	62	13,1	72	15,5
Narkomania	2	0,4	2	0,4
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	12	2,5	6	1,3
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0,0	0	0,0
Zdarzenie losowe	2	0,4	0	0,0
Sytuacja kryzysowa	63	13,3	59	12,7
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0,0	0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Najczęściej spotykanym powodem ubiegania się o pomoc społeczną w latach 2012 i 2014 były uciążliwości wynikające z ubóstwa. Z tego tytułu pomocą w 2012 roku objętych zostało 207 rodzin tj. 43,7% względem ogólnej liczby rodzin, a w 2014 roku 228 rodzin, stanowiące udział 49,1%. Często wśród rodzin wystąpił problem długotrwałej lub ciężkiej choroby. Problem ten dotyczył w 2012 roku 34,4% rodzin a w 2014 roku 43,8% rodzin. Również często rodziny borykały się z problemem bezrobocia tj. w 2012 roku u 34,2% a w 2014 roku u 36,4%. Zaobserwowano, że bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stawała się dość częstym problemem wśród rodzin objętych pomocą społeczną. Wystąpiła wśród 29,5% w 2012 roku i 37,3% w 2014 roku. Wymienione powyżej problemy społeczne stanowiły główne dysfunkcje klientów zgłaszających się po pomoc społeczną.

Analiza dynamiki zjawiska wykazała wzrost liczby rodzin z problemami: długotrwała lub ciężka choroba (o 9,4 punktów procentowych), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 7,7 punktów procentowych), ubóstwa (o 5,5 punktów procentowych).

Aktywne formy pracy socjalnej.

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi, a także rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej. Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny.

W 2012 roku w tutejszym OPS zawarto 87 kontraktów socjalnych (87 osób). W 2014 roku liczba zawartych kontraktów zwiększyła się o 91 (łącznie 106 osób objętych kontraktem). Wzrosła liczba osób objęta kontraktem w Klubie Integracji Społecznej.

Liczba rodzin objęta pracą socjalną w 2012 roku wynosiła 430, a w 2014 roku 432.

Wieloletni Program: „Program Państwa w zakresie dożywiania”

O skali zagrożenia wykluczeniem społecznym świadczy także liczba dzieci i młodzieży oraz osób objętych programem „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania”. Pomoc w dożywianiu skierowana jest w szczególności do: dzieci do siódmego roku życia i uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej.

Ogólna liczba osób objętych programem „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” wynosiła w 2012 roku 447, w tym 95 osób to dzieci do 7 roku życia (21,3%), a 146 to uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej (32,7%). W 2014 roku ogólna liczba zmniejszyła się do 273 osób, w tym 78 to dzieci w wieku przedszkolnym (28,6%), a 127 to uczniowie szkół ponadgimnazjalnych (46,5%). Dzięki programowi, o którym mowa, udzielana jest pomoc w formie: posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W 2012 roku liczba osób korzystająca z posiłku w ramach w/w programu liczyła 207 osób, w tym 69 osób skorzystało z pomocy w formie całodziennego wyżywienia, 129 osób w formie pełnego obiadu i 21 osób w formie jednego dania gorącego. W 2014 roku liczba osób ogółem zwiększyła się do 210, w tym 70 osób skorzystało z posiłku w formie całodziennego wyżywienia, 138 osób skorzystało z posiłku w formie pełnego obiadu, a 18 osób w formie jednego dania gorącego. Szczegółowy podział na wiek osób otrzymujących świadczenie znajduje się w tabeli.

Tabela 31. Osoby objęte pomocą w formie posiłku w ramach programu: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)

	2012 rok			2014 rok		
	Ogółem	dzieci	uczniowie	Ogółem	dzieci	uczniowie
Pomoc w formie posiłku						
Liczba osób korzystająca z posiłku	207	66	126	210	72	127
W formie całodziennego wyżywienia	69	62	7	70	66	4
Pełnego obiadu	129	9	122	138	14	124
Jednego dania gorącego	21	0	0	18	0	0
Mleka/bułki/kanapki	0	0	0	0	0	0
Rzeczywista liczba osób objętych programem	447	95	146	273	78	127

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

W 2014 roku Uchwałą Rady Miejskiej w Brzeszczach ustanowiono Program Osłonowy na lata 2014-2020 w zakresie dożywiania, skierowany do dzieci do czasu

podjęcia nauki w szkole, uczniów do czasu ukończenia nauki w szkole ponadpodstawowej, osób i rodzin znajdujących się w sytuacjach wymienionych w art.7 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, w szczególności do osób starszych, samotnych, chorych, niepełnosprawnych a także dzieci lub uczniów, które znajdują się w szczególnej sytuacji i wyrażają chęć zjedzenia posiłku, a dyrektorzy szkół lub przedszkoli poinformują Ośrodek Pomocy Społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

Karta Dużej Rodziny.

W ramach wsparcia dla rodzin i pomocy rodzinom wielodzietnym, przysługuje niezależnie od dochodu Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień na terenie całego kraju. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z Karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują KDR na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.¹³

Na terenie Gminy Brzeszcze w 2014 roku złożono 58 wniosków rodzin wielodzietnych o wydanie Karty Dużej Rodziny. W sumie wydano KDR dla łącznej grupy 23 rodzin, w tym dla 43 rodziców oraz 79 dzieci.

¹³ na podstawie www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/karta-duzej-rodziny

Analiza osób objętych pomocą społeczną.

Istotnym uzupełnieniem diagnozy problemów społecznych w Gminie Brzeszcze była analiza osób funkcjonujących w rodzinach objętych pomocą społeczną. Ta część diagnozy obejmuje 2015 rok, w zakresie charakterystyki społeczno – demograficznej osób żyjących w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy OPS, którzy otrzymali pośrednie lub bezpośrednie wsparcie z tej instytucji¹⁴.

Wg danych uzyskanych z systemu informatycznego „Pomost”, ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej wynosiła 516, w tym 298 kobiet (57,8%) i 218 mężczyzn (42,2%). Struktura płci osób wskazała na dominację kobiet we wszystkich miejscowościach w gminie. Największa przewaga kobiet wystąpiła w Przecieszynie tj. 69,2%. Udział procentowy kobiet w Brzeszczach wynosił 58,1%.

Osoby korzystające z pomocy społecznej to głównie mieszkańcy Brzeszcz stanowiący 67,1% ogółu beneficjentów. 21,3% to mieszkańcy Jawiszowic, 5,0% Przecieszyna, 2,9% Skidzinia, 1,7% Wilczkowic, 0,6% Zasola, a 1,4% to osoby zamieszkałe poza gminą (mężczyźni).

Tabela 32. Struktura płci osób objętych pomocą społeczną OPS Brzeszcze wg miejscowości zamieszkania w 2015 roku

Miejscowość	Kobiety		Mężczyźni		Razem	
	L. osób	% w danej miejscowości	L. osób	% w danej miejscowości	L. osób	%
Brzeszcze	201	58,1	145	41,91	346	67,1
Jawiszowice	62	56,4	48	43,64	110	21,3
Przecieszyn	18	69,2	8	30,77	26	5,0
Skidziń	8	53,3	7	46,67	15	2,9
Zasole	3	100	0	0	3	0,6
Wilczkowice	6	66,7	3	33,33	9	1,7
Z poza gminy	0	0	7	100	1	1,4
Razem	298	100,0	218	100,0	516	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Ekonomiczne grupy wiekowe osób to kolejna cecha poddana analizie statystycznej. Wg danych, 35,9% korzystających z pomocy społecznej to osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat). Największą część świadczeniobiorców stanowiły osoby w wieku produkcyjnym tj. 52,9%.

¹⁴ Osoby objęte świadczeniami wyliczonymi wg objaśnień do sprawozdawczości MPiPS w okresie od 2015/01/01 do 2015/12/31 (wg świadczeniobiorców)

Tabela 33. Ekonomiczne grupy wiekowe osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Brzeszcze w 2015 roku

	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny		wiek poprodukcyjny	
	Razem 0-17 lat	Kobiety 18-59 lat	Mężczyźni 18-64 lat	Kobiety powyżej 60 lat	Mężczyźni powyżej 65 lat
Razem	185	164	109	44	14
% ogółu	35,9 %	Razem 52,9 %		Razem 11,2 %	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Niemal 70% osób korzystających z pomocy społecznej posiada status na rynku pracy określany jako bierny zawodowo. Łączna grupa pracujących to 10,1%, a bezrobotnych 20,3%. Wśród biernych zawodowo, 68,5% to mieszkańcy Brzeszcze, 20,6% Jawiszowice, 5,6% Przecieszyna.

Tabela 34. Status na rynku pracy osób korzystających z OPS Brzeszcze wg miejscowości zamieszkania w 2015 roku

Miejscowość	Bezrobotni		Bierni zawodowo		Pracujący	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Brzeszcze	69	65,7	246	68,5	31	59,6
Jawiszowice	21	20,0	74	20,6	15	28,8
Przecieszyn	3	2,9	20	5,6	3	5,8
Skidziń	7	6,7	7	1,9	1	1,9
Zasole	1	1,0	2	0,6	0	0,0
Wilczkowice	4	3,8	3	0,8	2	3,8
Z poza gminy	0	0,0	7	1,9	0	0,0
Razem gmina	105	100	359	100	52	100
% ogółu w gminie	20,3 %		69,6 %		10,1%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Określono również status na rynku pracy świadczeniobiorców OPS. Łączna grupa osób będących w stanie wolnym stanowiła 53,1% ogółu, osoby w związkach małżeńskich stanowiły 25,8 a rozwiedzeni 11,8%.

Tabela 35. Stan cywilny osób korzystających z OPS Brzeszcze wg miejscowości zamieszkania w 2015 roku

Miejscowość	Panna/kawaler		Zamężna/żonaty		Rozwiedzeni		Separowani		Wdowy/wdowcy		Konkubent/konkubina	
	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%
Brzeszcze	180	65,7	80	60,2	47	77,0	7	70,0	30	88,2	2	50,0
Jawiszowice	64	23,4	34	25,6	9	14,8	0	0,0	1	2,9	2	50,0
Przecieszyn	14	5,1	7	5,3	3	4,9	0	0,0	2	5,9	0	0,0
Skidziń	10	3,6	3	2,3	0	0,0	2	20,0	0	0,0	0	0,0
Zasole	2	0,7	1	0,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Wilczkowice	0	0,0	8	6,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0
Z poza gminy	4	1,5	0	0,0	2	3,3	0	0,0	1	2,9	0	0,0
Razem gmina	274	100,0	133	100,0	61	100,0	10	100,0	34	100,0	4	100,0
% ogółu	53,1		25,8		11,8		1,9		6,6		0,8	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Klub Integracji Społecznej.

Klub Integracji Społecznej w Brzeszczach, udziela pomocy osobom i rodzinom w ramach odbudowy i podtrzymywania umiejętności życia w społeczności lokalnej, podniesieniu kompetencji zawodowych jako wartości na rynku pracy, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania czy pobytu. Współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Oświęcimiu, a efektem tej współpracy była realizacja prac społecznie użytecznych prze 24 osoby oraz stażu zawodowego (1 osoba). W 2015 roku aktywizacją zawodową objęto 112 osób (zawarto 29 kontraktów socjalnych). Najpopularniejszą formą pomocy dla klientów Klubu były rozmowy, konsultacje i wsparcie indywidualne¹⁵.

Z Klubu skorzystało łącznie 189 osób, w tym 106 kobiet (56,1%) i 83 mężczyzn (43,9%).

Łączna ilość osób, które kontynuowały udział w projekcie POKL "Od mojej aktywności do aktywności społeczności" wynosiła 21. Spośród ogółu beneficjentów projektu 19 osób ukończyło kursy zawodowe m.in. spawacz, obsługa kas fiskalnych, obsługa wózków widłowych.

¹⁵ wg sprawozdania z działalności Klubu Integracji Społecznej za 2015 rok

15. Zasoby pomocy społecznej

W 2014 roku Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 39 pracowników, w tym Dyrektora, Zastępcę Dyrektora, Główną Księgową, 10 Pracowników Socjalnych, 3 osoby w Dziale Usług i Świadczeń, 3 osoby w Dziale Księgowości, 6 osób w sekcji opieki, 2 konsultantów: Prawnika i Psychologa, Informatyka, 5 osób w Dziale Świadczeń Rodzinnych, 2 osoby w Klubie Integracji Społecznej, 2 Asystentów Rodzin oraz po 1 pracowniku zatrudnionym w ramach POKL i na umowę na zastępstwo.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 roku objął wsparciem 464 rodziny. Zawarto 91 kontraktów socjalnych. Wypłacono zasiłki celowe dla 281 rodzin (715 osób w tych rodzinach), zasiłki okresowe dla 171 rodzin (491 osób w tych rodzinach), zasiłki stałe dla 58 osób. Opłacano pobyt 10 mieszkańców skierowanych i umieszczonych w Domach Pomocy Społecznej. W 2014 roku przyjęto i rozpatrzono 254 wnioski o dodatek mieszkaniowy i wydano 272 decyzje w tym zakresie. Również w przypadku realizacji zadania jakim są dodatki energetyczne, wsparto łącznie 62 rodziny.

W tutejszym OPS pomoc społeczna udzielana jest również dzieciom i młodzieży szkolnej w postaci dożywiania i stypendiów socjalnych oraz zasiłków szkolnych. Od stycznia do grudnia 2014 roku wypłacono stypendia dla 151 uczniów z terenu gminy.

W roku 2014 pracą socjalną objęto 416 rodzin tj. 992 osoby w tych rodzinach przy czym dla 305 rodzin było to wsparcie obok pomocy finansowej i rzeczowej, a dla 111 rodzin wyłączna praca socjalna. Przeprowadzono 1 380 rodzinnych wywiadów środowiskowych będących podstawą do przyznawania w formie decyzji administracyjnych różnych form wsparcia zarówno finansowego jak i niefinansowego.

Ośrodek wspiera beneficjentów ośrodka poprzez inne formy pomocy takie jak: terapia rodzinna, z której skorzystało łącznie 45 rodzin i mediacje rodzinne tj. 7 rodzin.

W ramach pomocy w formie usług opiekuńczych objęto pomocą 32 osoby oraz 1 osobę w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Opiekę sprawowały opiekunki zatrudnione w ośrodku. Należy podkreślić współpracę Ośrodka z organizacjami pozarządowymi pracującymi z osobami niepełnosprawnymi takimi jak Stowarzyszenie Dzieci Niepełnosprawnych „Olimp”, Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi”, Warsztatami Terapii Zajęciowej w Jawiszowicach.

W tutejszym Ośrodku problem bezdomności, rozwiązywany jest poprzez pomoc osobom w kierowaniu ich do Noclegowni (od II 2016 przemianowanej na Schronisko).

W 2014 roku skorzystało z niej 20 bezdomnych mężczyzn. Prócz ciepłego miejsca i posiłku, dla tych osób udzielane jest również wsparcie finansowe (zasiłki stałe dla osób niepełnosprawnych lub bezrobotnych). Z 4 bezdomnymi zostały zawarte programy wychodzenia z bezdomności, w których to programach osoby te były obligowane były do aktywnego poszukiwania pracy, całkowitej abstynencji-podjęcia leczenia odwykowego. W okresie letnim 2 osoby znalazły pracę w Czechach i opuściły Noclegownię. Głównymi przyczynami bezdomności w gminie są konflikty rodzinne, bezrobocie, uzależnienie alkoholowe, brak możliwości powrotu do mieszkania po opuszczeniu zakładu karnego, przemoc w rodzinie oraz wyroki eksmisyjne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 roku dysponował 3 mieszkaniami chronionymi tj. 1 mieszkanie dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 2 mieszkania dla ofiar przemocy. Z mieszkań dla ofiar przemocy skorzystała 1 rodzina 4 osobowa . W mieszkaniu dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystały 2 osoby.

Prężnie działające w strukturze organizacyjnej Ośrodka Centrum Wolontariatu jest Punktem Pośrednictwa Pracy Wolontarystycznej, promuje wolontariat i wszystkie wartości związane z wolontariatem, współrealizuje programy środowiskowe – pomoc rodzinom, w których są osoby niepełnosprawne, starsze, samotne w prowadzeniu gospodarstwa domowego, towarzyszenie i pomoc w nauce dzieciom, organizowanie czasu wolnego. Centrum brało udział w 2 projektach: 1. Opracowanie i wdrażanie ogólnopolskich standardów Centrów Wolontariatu skupionych w sieci Centrów oraz 2. „Wolontariat ma sens” – projekt realizowany w partnerstwie z 3 organizacjami pozarządowymi w Małopolsce.

Działania w zakresie przemocy w rodzinie przez tutejszy Ośrodek prowadzone są w ramach Gminnego System Przeciwdziałania Przemocy. Zatem podejmowano działania edukacyjno-informacyjne (np. programy profilaktyczne dla uczniów), udostępniano infolinię oraz informacje na stronie internetowej. Ponadto funkcjonują dwa mieszkania chronione przeznaczone dla ofiar przemocy a w ramach systemu wsparcia porad udzielali: prawnik, psychoterapeuta, psycholog. W punkcie Informacji i Wsparcia prowadzona była praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy oraz realizowany był program psychoedukacyjny (dla 4 osób). Ważnym zagadnieniem w zakresie przeciwdziałania przemocy jest pomoc Zespołu Interdyscyplinarnego, w którego jego skład wchodzi

przedstawiciele pomocy społecznej, policji, pedagodzy, przedstawiciele kuratorów zawodowych i społecznych, medycyny.

Do zasobów instytucjonalnych, którymi gmina dysponuje lub które działają na lokalnym terenie w ramach organizacji pozarządowych zaliczyć można:

- Noclegownię dla bezdomnych mężczyzn funkcjonującą przy Ośrodku Pomocy Społecznej,
 - Klub Integracji Społecznej działający w strukturze Ośrodku Pomocy Społecznej,
 - Punkt Wsparcia i Pomocy w Ramach Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - Centrum Wolontariatu Przy Ośrodku Pomocy Społecznej,
 - Poradnictwo Specjalistyczne (Radca Prawny, Psycholog, Terapeuta Rodzinny Mediator) przy OPS,
 - Punkt Konsultacji - Terapeutyczny dla Młodzieży,
 - Fundacja Pomocy Społecznej,
 - Stowarzyszenie Rodziców Na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Olimp”,
- jak i instytucje o zasięgu powiatowym (wyszczególnione w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej dla Gminy Brzeszcze):
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna,
 - Fundacja im. Brata Alberta - Warsztaty Terapii Zajęciowej w Jawiszowicach.¹⁶

Diagnoza aktualnego stanu sytuacji społeczno –demograficznej Gminy Brzeszcze wskazuje na wzrost zapotrzebowania finansowego na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (np. wzrost opłat za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej, dzieci w rodzinach zastępczych, wydatków na zasiłki celowe, utrzymanie noclegowni oraz realizację świadczeń pielęgnacyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych). Na podstawie danych wynikających z oceny zasobów pomocy społecznej oraz informacji zawartych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Ośrodek Pomocy Społecznej rekomenduje:

- Podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi instytucjonalnej infrastruktury socjalnej w szczególności żłobków, placówek wsparcia dziennego, rodzinnych domów pomocy,

¹⁶ opracowano na podstawie: Sprawozdanie opisowe z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzeszczach za 2014 rok oraz Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014 dla Gminy Brzeszcze

dziennego domu pomocy, jednostek specjalistycznego poradnictwa, a także placówek aktywizacji zawodowej

- Poszerzenie oferty usług socjalnych dla osób starszych, zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i wspomagających w środowisku, promowanie i rozwijanie działań aktywizujących seniorów
- Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy, ukierunkowanego na wzrost kompetencji wychowawczych w rodzinach z problemami wychowawczymi
- Rozwijanie i wdrażanie aktywnych form i metod pracy socjalnej prowadzących do wychodzenia z ubóstwa i wykluczenia społecznego.
- Zabezpieczenie środków finansowych w budżecie Gminy na realizację zadań własnych i zleconych z zakresu pomocy i wsparcia społecznego.

16. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe określane są jako trzeci sektor społeczeństwa. Ich walorem jest to, że działają tam, gdzie nie docierają instytucje publiczne, służą swoim zaangażowaniem, oferują fachowe, zindywidualizowane i tańsze usługi. Tworzą one część każdego efektywnego i demokratycznie funkcjonującego państwa i społeczeństwa. Realizują zadania, które wynikają z polityki państwa, lub te, których mimo istniejącego zapotrzebowania ani podmioty publiczne ani prywatne, nie podejmują.

Ogromnego znaczenia zatem, nabiera potrzeba szerokiej współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta jest fundamentem współczesnego społeczeństwa obywatelskiego.

Jedną z cech sektora pozarządowego jest jego występowanie w różnych formach organizacyjnych - sformalizowanych np. stowarzyszenia, związki, spółki, kluby, komitety oraz nieformalnych. Za najkorzystniejsze formy organizacyjno prawne organizacji pozarządowych uważa się powszechne stowarzyszenia i fundacje, których działalność regulują ustawy: Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach oraz Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach.¹⁷ Współpraca organizacji pozarządowych z sektorem publicznym opiera się także na Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Gmina Brzeszcze realizuje „Roczny program współpracy Gminy Brzeszcze z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2015”. Nadrzędnym celem programu jest wzmacnianie współpracy i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi. Celami szczegółowymi są:

- 1) wspieranie działalności i rozwoju organizacji pozarządowych
- 2) wsparcie aktywności obywatelskiej mieszkańców Gminy Brzeszcze
- 3) poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Brzeszcze poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych.

¹⁷ Organizacje pozarządowe w społeczeństwie obywatelskim, red. M. Załuska, J. Boczoń, BPS, Katowice 1998

Na terenie Gminy Brzeszcze działa wiele organizacji pozarządowych w różnych obszarach: kultury i edukacji, sfery społecznej, przyrody i ekologii czy turystyki i rekreacji. W poniższej tabeli zostały wymienione najważniejsze z nich, w podziale na obszary działania:

L.p	OBSZAR DZIAŁANIA	Nazwa	Siedziba
1	SFERA SPOŁECZNA	Stowarzyszenie Przyjaciół Jawiszowice	Jawiszowice
2		Forum bezpartyjnych Brzeszczot	Brzeszcze
3		Związek Harcerstwa Polskiego - Harcerski krąg Seniorów w Jawiszowicach przy związku drużyn w Brzeszczach	Brzeszcze
4		Klub Seniora Jawiszowice	Jawiszowice
5		Stowarzyszenie Pokolenia - Koło Brzeszcze	Brzeszcze
6		Klub Seniora os. Szymanowskiego w Brzeszczach	Brzeszcze
7		Polski Związek Emerytów i Rencistów w Brzeszczach	Brzeszcze
8		ZHP Związek Drużyn im., Szarych Szeregów w Brzeszczach	Jawiszowice
9		Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarności Finansowej	Jawiszowice
10		Towarzystwo charytatywne im. Ojca Pio Koło nr 6 w Jawiszowicach	Jawiszowice
11		Fundacja im. Brata Alberta - Warsztaty Terapii Zajęciowej	Jawiszowice
12		Klub Honorowych Dawców Krwi im. M. Borzęckiej	Brzeszcze
13		Stowarzyszenie Trzeźwości i Integracji Społecznej	Brzeszcze
14		Stowarzyszenie Rodziców na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych "Olimp"	Brzeszcze
15		Fundacja Pomocy Społecznej w Brzeszczach	Brzeszcze
16		Miejsko Gminne polskie Stowarzyszenie Diabetyków	Brzeszcze
17		Stowarzyszenie Amazonek w Brzeszczach	Brzeszcze
18	KULTURA I EDUKACJA	Stowarzyszenie Grupa Teatralna "Czwarta Ściana"	Brzeszcze
19		Stowarzyszenie na Rzecz Gminy Brzeszcze "Brzost"	Brzeszcze
20		Stowarzyszenie "Obiektyw"	Brzeszcze
21		Stowarzyszenie "Lingua"	Brzeszcze
22		Towarzystwo Kultury Alternatywnej "Kurnik"	Przecieszyn
23		Towarzystwo Kultury Teatralnej	brzeszcze
24	PRZYRODA I EKOLOGIA	Stowarzyszenie Ekologiczne Gminny Brzeszcze "Bios"	Brzeszcze
25		Koło Łowieckie "Ryś"	Brzeszcze
26		Koło Łowieckie "Żbik"	Jawiszowice
27		Polski Związek Hodowców Gołębia Poczтового Oddział Brzeszcze	Brzeszcze
28		Śląski Związek Pszczelarzy w Katowicach koło Pszczelarzy w Jawiszowicach	Jawiszowice
29		Śląski Związek Pszczelarzy w Katowicach koło Pszczelarzy w Brzeszczach	Brzeszcze
30		Polski Związek Wędkarski Koło nr 121 Brzeszcze	Brzeszcze
31		Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Wędkarstwa i Ochrony Przyrody w Gminie Brzeszcze „Sandacz”	Brzeszcze
32		Towarzystwo Wędkarskie „Sazan”	Brzeszcze
33	OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE	OSP Brzeszcze	Brzeszcze
34		OSP Brzeszcze Bór	Brzeszcze
35		OSP Skidziń	Skidziń
36		OSP Jawiszowice	Jawiszowice
37		OSP Przecieszyn	Przecieszyn
38		OSP Zasole	Zasole

17. Prognoza problemów społecznych

Zmieniająca się sytuacja demograficzna oznacza - w perspektywie do roku 2021 wzrost osób w wieku senioralnym. Należy podejmować działania zarówno w obszarze opieki jak i aktywizacji osób w wieku senioralnym. W zakresie opieki decydujące o możliwości jak najdłuższego przebywania w dotychczasowym środowisku, poprzez realizację szeroko rozumianej pracy socjalnej z tą grupą społeczną. Osoba, która z powodu stanu zdrowia, nie może przebywać w miejscu zamieszkania powinna trafić do placówki całodobowej dostosowanej do jej indywidualnych potrzeb. Mając na uwadze wzrost liczby osób starszych w najbliższych latach, należy dążyć do utworzenia domu dziennego pobytu dla osób starszych i chorych. Konieczne jest też systematyczne monitorowanie sytuacji demograficznej i ich trendów w gminie – celem dokonania bieżącej sytuacji demograficznej.

W obszarze aktywizacji należy zadbać o wyrównanie dostępu do usług społecznych, np. klubów, placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych. Uwaga lokalnych polityków społecznych powinna koncentrować się nie tylko na pomocy dla samych seniorów, ale także ich rodzin. W 2017 roku planowane jest utworzenie Dziennego Domu Pomocy „Senior-Wigor”. Kwota przeznaczona na ten cel wynosi 312 500 zł.

Sytuacja materialna osób w wieku senioralnym wymaga wsparcia ze strony publicznej pomocy społecznej. Wraz ze starzeniem się populacji wzrasta liczba osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą, konieczna jest zatem polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy.

Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi jeżeli chodzi o ich edukację i aktywny udział w społeczeństwie. Sporych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa, oraz budowa dla tej grupy osób systemu wsparcia.

Równie istotnym elementem wsparcia osób niepełnosprawnych jest kwestia wsparcia materialnego przez publiczną pomoc społeczną w postaci świadczeń materialnych. System opieki nad dzieckiem pozbawionym właściwej opieki rodziców winien dalej rozwijać się zgodnie z potrzebami społecznymi, czyli m.in. proponować działania profilaktyczne i osłonowe dla rodzin niewydolnych wychowawczo, tak by jak najdłużej utrzymać dziecko

w środowisku rodzinnym poprzez wsparcie systemowe w formie asystenta rodziny oraz specjalistyczne poradnictwo w formach indywidualnych oraz grupowych. Kryzys rodziny przekładający się na upośledzenie jej funkcji wychowawczych winien zaktywizować system pomocy społecznej do aktywności szczególnie w rozwoju pracy socjalnej oraz asystentury rodzin. Wzmacnianie rodziny, wraz z rozwojem atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego adresowanych do dzieci i młodzieży, winno przełożyć się na ograniczenie rozwoju zachowań o charakterze niedostosowania społecznego oraz patologii społecznej.

Analiza przemocy w rodzinie w oparciu o dostępne dane zastane, wskazuje że jej poziom nie będzie w najbliższych latach wzrastał, ale wraz ze wzrostem świadomości społecznej, coraz więcej przypadków przemocy będzie ulegało ujawnieniu. W związku z powyższym instytucje samorządu lokalnego muszą wykazać aktywność w przychodzeniu z pomocą zarówno ofiarom przemocy, jak i poprzez promowanie dostępnych form pomocy dla osób doznających przemocy. Konieczna jest realizacja i rozwój działań profilaktycznych w tym obszarze w ramach realizowanych programów.

Pozycja członków rodziny na rynku pracy silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych. Sytuacja danej osoby na rynku pracy jest uzależniona od poziomu wykształcenia, płci i wieku. Bardzo wyraźnie widać, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia maleje zagrożenie ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Posiadane kwalifikacje oraz kompetencje społeczne zwiększają szansę osób wykluczonych na aktywny udział na otwartym rynku pracy. Tym samym beneficjenci pomocy społecznej wymagają profesjonalnego wsparcia w ramach realizowanej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych. Konieczne zatem jest doskazywanie kadry w tym zakresie. Niezbędne jest również aby były podejmowane aktywne działania OPS na rzecz ich klientów w szczególności osób pozostających bez pracy w ramach realizowanych projektów Unijnych.

Również zabezpieczenie socjalne (świadczenia materialne) stają się niezbędnym elementem systemu pomocy celem zmiany ich sytuacji materialnej jak również społeczno-zawodowej i tym samym rodzinnej. Bez tego typu form wsparcia liczba rodzin wykluczonych społecznie będzie systematycznie rosła. Konieczne jest też monitorowanie występujących problemów społecznych na obszarze gminy.

18. Monitoring i ewaluacja

Monitoring to systematyczne określanie dynamiki zmian danego zjawiska. Monitoring rozumiany jest jako proces systematycznego zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych dotyczących prowadzonych działań, wdrażanych projektów bądź całej strategii, tak w aspekcie finansowym jak i rzeczowym. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Ewaluacja jest częścią procesu podejmowania decyzji, który to polega na wydawaniu opinii o wartości działania poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do przyjętych celów, kryteriów i wartości. Ewaluację strategii należy rozumieć jako systematyczne zbieranie informacji na temat działań, charakterystyki i efektów programu w celu ocenienia strategii, poprawy jej skuteczności oraz/lub wsparcia procesu decyzyjnego dotyczącego przyszłego programowania¹⁸.

Cele prowadzenia ewaluacji można ująć w czterech zasadniczych punktach:

1. kontrola nad działaniem władz publicznych oraz zwiększanie przejrzystości tych działań,
2. zwiększanie skuteczności i efektywności projektów i programów podejmowanych przez sektor publiczny;
3. kształtowanie kierunków i priorytetów działalności sektora publicznego,
4. poznawanie mechanizmów programów i projektów¹⁹.

¹⁸ T. Kierzkowski, Ocena (ewaluacja) programów i projektów o charakterze społeczno-gospodarczym w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, Warszawa 2002, s. 19–20.

¹⁹ Tamże, str. 11

Realizacja działań przewidzianych w celach operacyjnych niniejszej strategii odbywać się będzie, w ramach kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych gminy. Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, o których mowa w niniejszym dokumencie, będzie coroczne sprawozdanie z realizacji strategii. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

1. Zespół wdrażający strategię powołany wewnętrznym Zarządzeniem Burmistrza
2. Roczna ocena wdrażania strategii

Zespół wdrażający Strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku w celu oceny poziomu wdrożenia poszczególnych celów i kierunków działań zawartych w niniejszym dokumencie. Zespół powinien przedstawić swoją ocenę Burmistrzowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

18. Planowanie społeczne w strategii rozwiązywania problemów społecznych

Nowe podejście do polityki gminnej wymaga profesjonalnego zarządzania zasobami administracji gminnej oraz realizacji aktywnej polityki społecznej na poziomie samorządu terytorialnego. Realizacja przez gminę lokalnej polityki społecznej odbywa się na podstawie dokumentów strategicznych planowania społecznego. Pierwszym z nich to strategia zintegrowanego rozwoju (ustawa o samorządach i przestrzennym zagospodarowaniu kraju). Druga to strategia rozwiązywania problemów społecznych wyznaczająca de facto cele realizowanej przez samorząd lokalnej polityki społecznej. Przedmiotowe cele polityki społecznej wyznaczają dziedziny, czyli obszary polityki społecznej – rozumianej nie tylko jako działalność praktyczna państwa, ale również jako nauka. Za fundamentalne dziedziny polityki społecznej uznaje się zatem:

- Politykę ludnościową i rodzinną
- Politykę w dziedzinie zatrudnienia, płac, warunków i ochrony pracy;
- Politykę mieszkaniową;
- Politykę w zakresie ochrony zdrowia;
- Politykę oświatową;
- Politykę kulturalną;
- Politykę w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej;
- Politykę w zakresie bezpieczeństwa publicznego
- Poziom zorganizowania społeczeństwa obywatelskiego, grup obywatelskich inicjatyw itp.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Brzeszcze na lata 2016-2021 obejmuje fundamentalne dziedziny polityki społecznej i tym samym staje się dokumentem planistycznym w zakresie lokalnej polityki społecznej, a nie jak to często bywa dokumentem strategicznym w zakresie pomocy społecznej.

19. Metoda tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

Przy tworzeniu strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Brzeszcze wybrano metodę MAPS (Metodę Aktywnego Planowania Strategii) z elementami ZOPP (Planowanie Projektu Zintegrowane na Cel) jako najbardziej odpowiednią dla efektywnego i wielokierunkowego przygotowania kierunków polityki społecznej w gminie. Planowanie społeczne oparte na metodzie MAPS i ZOPP bazuje na bezpośrednich wynikach diagnozy społecznej gminy oraz wiedzy ekspertów. Niemniej główną metodą tworzenia strategicznych kierunków działania polityki społecznej, były analizy dokumentów oraz „burza mózgów”. Pozwoliło to poszczególnym członkom grupy w stosunkowo krótkim czasie zorientować się w poglądach pozostałych uczestników na najważniejsze kwestie, uzgodnić najważniejsze pojęcia oraz wypracować wspólne kierunki działań strategicznych.

Proces konstruowania głównych kierunków polityki społecznej przebiegał według omówionych poniżej czterech etapów:

1. **Analiza problemów-** której celem było zidentyfikowanie głównych grup problemów i kwestii społecznych w gminie w oparciu o wyniki diagnozy oraz dostępne analizy dotyczące poszczególnych działów polityki społecznej i uporządkowanie ich w związku przyczynowo – skutkowe.
2. **Analiza głównych celów polityki społecznej** - które umożliwiły wskazanie i identyfikację strategicznych celów i ich wzajemnej zależności zgodnie z kryterium „cel – środek do jego osiągnięcia”. Celowi generalnemu strategii przypisano cele strategiczne oraz kierunki działań szczegółowych oraz wskazano tzw. przedsięwzięcia, które stanowią podstawę do projektowania projektów socjalnych oraz programów szczegółowych.
3. **Określenie wskaźników realizacji-** które umożliwiły wskazanie stopnia realizacji założonych celów w poszczególnych dziedzinach polityki społecznej. Założono, iż wskaźniki realizacji wskazują zakładaną wartość do osiągnięcia w horyzoncie czasowym do 2021 roku. Niemniej monitoring i ewaluacja stopnia realizacji będzie dokonywana nie rzadziej niż raz w roku. Ze względu na fakt, że strategia będzie obowiązywała od 2016 roku pierwsza cenzura ewaluacyjna zostanie dokonana w roku 2017.

- 4. Określenie ram finansowych-** które określają limit środków, które gmina zamierza przeznaczyć na realizację. Określenie ram finansowych na poziomie celów strategicznych poprzedzono analizą kosztów poszczególnych przedsięwzięć w ramach celów strategicznych możliwych źródeł finansowania oraz prognozą finansową na poszczególne lata realizacji strategii. W rozdziale pt. ramy finansowe zawarto adnotację, iż zastrzega się możliwość dokonywania korekt ram finansowych ze względu na możliwość dostępności środków finansowych własnych oraz zewnętrznych ze względu na fakt, iż określone ramy finansowe opierają się wyłącznie na prognozie finansowej, która może ulec zmianie.

Wychodząc naprzeciw problemom, władze samorządowe realizujące zadania własne wynikające z wielu ustaw i rozporządzeń, przeprowadziły proces planowania społecznego: od inwentaryzacji zjawisk i problemów społecznych poprzez ich diagnozę do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która stanowi wyznacznik i podstawę do dalszego planowania społecznego w postaci gminnych programów i projektów z zakresu polityki społecznej.

Naczelną przesłanką przygotowania strategii była koncepcja zrównoważonego rozwoju społecznego i aktywnej polityki społecznej. Ta pierwsza nakazuje brać pod uwagę w trakcie planowania społecznego wszystkie obszary polityki społecznej. Natomiast aktywna polityka społeczna oznacza opracowanie i wdrażanie wygenerowanych w procesie planowania społecznego aktywnych form oddziaływania na zidentyfikowane grupy problemowe.

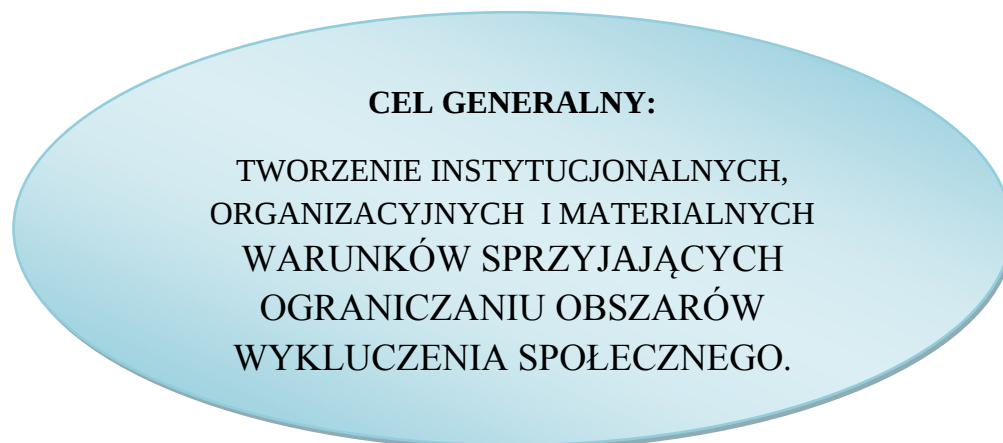
W celu usprawnienia lektury strategii w rozdziale „planowanie społeczne (...)” zastosowano technikę używaną w tego typu dokumentach, polegającą na szeregowym identyfikowaniu konkretnego przedsięwzięcia. Sposób oznaczania struktury priorytetów, celów, kierunków i przedsięwzięć w strategii ukazuje schemat:

C1K1P1

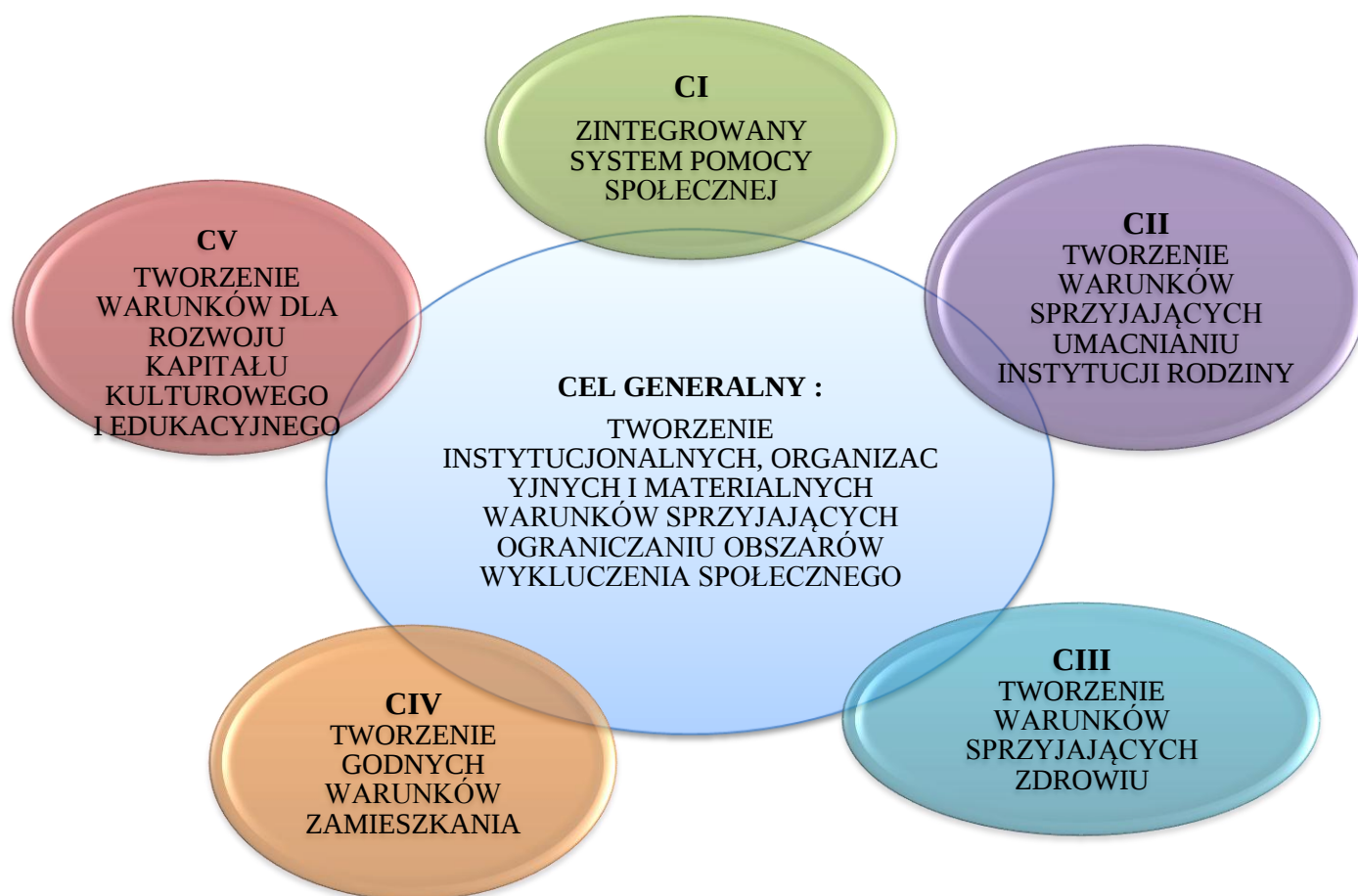
- Cel strategiczny i jego numer (c1)
- Kierunek działań strategicznych w ramach celu strategicznego i jego numer (K1)
- Przedsięwzięcie (P1)

20. Identyfikacja celu generalnego i priorytetów

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz konsultacji z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Brzeszczach przyjęto za cel generalny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021:

Wyznaczono 5 celów strategicznych, do których należą:

CELE STRATEGICZNE

CEL STRATEGICZNY	KIERUNEK DZIAŁANIA		PRZEDSIĘWZIĘCIE	
ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	C1K1	Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych	C1K1P1	Monitorowanie problemów społecznych
	C1K2	System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych	C1K2P1	Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami OPS
			C1K2P2	Realizacja efektywnych form pomocy osobom bezrobotnym poprzez realizację projektów finansowanych ze środków europejskich
			C1K2P5	Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych.
	C1K3	System wsparcia na rzecz osób ubogich i podlegających wykluczeniu społecznemu	C1K3P1	Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez OPS
			C1K3P2	Realizacja efektywnych form wsparcia na rzecz osób wykluczonych społecznie poprzez realizację warsztatów i/lub treningów kompetencji społecznych.
			C1K3P3	Zapewnienie indywidualnego specjalistycznego poradnictwa w obszarze kompetencji społecznych.
			C1K3P4	Realizacja pracy socjalnej przez pracowników OPS na rzecz osób wykluczonych społecznie.
	C1K4	Kontynuowanie działań systemu wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy	C1K4P1	Opracowywanie i realizacja gminnego programu z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

			C1K4P2	Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych, dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych
			C1K4P3	Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem uzależnień
			C1K4P4	Zacieśnianie współpracy z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego
			C1K4P5	Opracowanie i realizacja Gminnego programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
			C1K4P6	Tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających ograniczaniu zjawiska przemocy w rodzinie
	C1K5	Rozwijanie form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	C1K5P1	Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy – rediagnoza sytuacji demograficznej
			C1K5P2	Zapewnienie aktywnego udziału osobom starszym w życiu kulturalno-społecznym gminy
			C1K5P3	Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych i niepełnosprawnych w ramach systemu zabezpieczenia społecznego
			C1K5P4	Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych Senior-Wigor
			C1K5P5	Tworzenie warunków dla funkcjonowania nieformalnych grup samopomocowych, rozwój wolontariatu wśród seniorów

			C1K5P6	Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych, zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji dla osób starszych i niepełnosprawnych
	C1K6	Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej	C1K6P1	Realizacja 3 - letniego gminnego programu wspierania rodziny
			C1K6P2	Monitoring sytuacji dziecka i rodziny
			C1K6P3	Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
			C1K6P4	Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo
			C1K6P5	Zapewnienie dostępności dla rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych do wsparcia grupowego w zakresie kompetencji społecznych niezbędnych do prawidłowego wypełniania roli rodzica
			C1K6P6	Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych.
TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH UMACNIANIU INSTYTUCJI RODZINY	C2K1	Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dla dzieci i młodzieży we współpracy z Ośrodkiem Kultury oraz szkołami	C2K1P1	Organizacja czasu pozalekcyjnego na terenie szkoły
			C2K1P2	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowych, kulturalnych itp. promowanie i rozwijanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu
	C2K2	Tworzenie systemu edukacji i wspierania rodziny	C2K2P1	Pomoc psychologiczna dla rodzin (Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna)

	C2K3	Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku dla dzieci	C2K3P1	Organizacja imprez integracyjnych dla całych rodzin
			C2K3P2	Organizacja rodzinnych zawodów sportowych z wykorzystaniem bazy rekreacyjnej i sportowej.
	C2K4	Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodzin	C2K4P1	Realizacja systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży
			C2K4P2	Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny, Rodzina 500+
TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ZDROWIU	C3K1	Zapewnienie dostępu do stacjonarnej opieki zdrowotnej	C3K1P1	Pełna dostępność do usług medycznych
	C3K2	Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia		Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia oraz profilaktyki zdrowia poprzez współpracę placówek oświatowych, władz samorządowych, organizacji, instytucji i społeczności lokalnej
TWORZENIE GODNYCH WARUNKÓW ZAMIESZKANIA	C4K1	Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa i tworzenie dogodnych warunków do życia dla mieszkańców	C4K1P1	Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych
			C4K1P2	Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe
TWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU KAPITAŁU KULTUROWEGO ORAZ EDUKACYJNEGO	C5K1	Zapewnienie dostępu dla mieszkańców gminy do oferty kulturalnej oraz edukacyjnej.	C5K1P1	Analiza potrzeb kulturalnych oraz edukacyjnych w gminie.
			C5K1P2	Dostosowanie oferty kulturalnej oraz edukacyjnej do potrzeb społeczności lokalnej.
			C5K1P3	Kontynuacja działań Uniwersytetu III Wieku.
			C5K1P4	Realizacja projektów w obszarze edukacji i/lub kultury ze środków zewnętrznych dostosowanych do przeprowadzonej analizy potrzeb.

			C5K1P5	Zapewnienie dostępu do świetlic szkolnych.
			C5K1P6	Zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego o charakterze wychowawczym

21. Wskaźniki realizacji celów strategicznych

Tabela 36. Wskaźniki realizacji CELU I : Zintegrowany system pomocy społecznej

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Monitorowanie problemów społecznych	Liczba raportów z monitoringu	0	5
Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami OPS	Liczba bezrobotnych rodzin objętych pracą socjalną	169	845
Realizacja efektywnych form pomocy osobom bezrobotnym poprzez realizację projektów finansowanych ze środków europejskich	Liczba projektów, których beneficjentami będą osoby bezrobotne	1	1
Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba podmiotów, z którymi zawarto porozumienie i/lub podpisano list intencyjny o współpracy	0	1
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez OPS	Liczba rodzin objęta wsparciem materialnym z tytułu ubóstwa oraz osób, które są zaliczane do grupy wykluczonych społecznie.	228	1140
Realizacja efektywnych form wsparcia na rzecz osób wykluczonych społecznie poprzez realizację warsztatów i/lub treningów kompetencji społecznych.	Liczba osób, które uczestniczyły warsztatach/treningach kompetencji społecznych	0	60

Zapewnienie indywidualnego specjalistycznego poradnictwa w obszarze kompetencji społecznych.	Liczba osób, które uczestniczyły w specjalistycznym poradnictwie w obszarze kompetencji społecznych	0	60
Realizacja pracy socjalnej przez pracowników OPS na rzecz osób wykluczonych społecznie.	Liczba osób, które zostały objęte pracą socjalną przez pracowników OPS	432	2160
Opracowanie i realizacja gminnego programu z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	Liczba opracowanych programów	1	1
Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych, dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi	135	675
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem uzależnień.	Liczba osób z problemem uzależnień i/lub z otoczenia takiej osoby, którym udzielono porady.	27	135
Współpraca z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego	Liczba skierowanych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym	15	75
Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2016-2020	Liczba raportów z monitoringu i ewaluacji z programu	1	5
Tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających ograniczeniu zjawiska przemocy w rodzinie	Liczba osób objętych wsparciem z powodu przemocy	48	240
Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy – analiza trendów demograficznych	Coroczny raport z analizy trendów demograficznych	0	5
Zapewnienie aktywnego udziału osobom starszym w życiu kulturalno-społecznym gminy	Liczba osób starszych biorących udział w imprezach kulturalnych	100	500

Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych i niepełnosprawnych wymagających wsparcia z systemu zabezpieczenia społecznego	Liczba osób w wieku powyżej 60 roku życia objęta wsparciem materialnym przez OPS	58	290
Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych Senior-Wigor	Liczba osób skierowanych do domu dziennego pobytu	0	45
Tworzenie warunków dla funkcjonowania nieformalnych grup samopomocowych, rozwój wolontariatu wśród seniorów	Liczba grup samopomocowych Liczba wolontariuszy wśród seniorów	0 0	3 10
Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych, zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji dla osób starszych i niepełnosprawnych	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	32	160
Realizacja 3-letniego Programu Wspierania rodziny	Liczba raportów	1	3
Monitoring sytuacji dziecka i rodziny	Liczba raportów	0	2
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	Liczba rodzin objętych wsparciem OPS z tytułu niewydolności opiekuńczo - wychowawczej	173	865
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo.	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	15	30
Zapewnienie dostępności dla rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych do wsparcia grupowego w zakresie kompetencji społecznych niezbędnych do prawidłowego wypełniania roli rodzica.	Liczba osób, które uczestniczyły we wsparciu indywidualnym i/lub grupowym z zakresu kompetencji opiekuńczo -wychowawczych	0	60
Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych.	Liczba rodzin objęta wsparciem systemu świadczeń rodzinnych.	375	1875

Tabela 37. Wskaźniki realizacji CELU II – (C2) Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Organizacja czasu pozalekcyjnego na terenie szkoły	Liczba świetlic szkolnych	3	3
Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowych, kulturalnych itp., promowanie i rozwijanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu	Liczba imprez sportowych z udziałem dzieci i młodzieży Liczba wolontariuszy	2 100	10 500
Pomoc psychologiczna dla rodzin (PPP)	Liczba rodzin objęta wsparciem PPP	10	50
Organizacja imprez integracyjnych dla całych rodzin	Liczba imprez	2	10
Realizacja systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży objęta systemem stypendialnym	108	540
Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny, Rodzina 500+	Liczba rodzin objęta wsparciem w ramach Karty Dużej Rodziny Liczba rodzin objęta programem Rodzina 500+	23 1500	115 7500

Tabela 38. Wskaźniki realizacji CELU III - (C3) Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Pełna dostępność do usług medycznych	Liczba placówek medycznych świadczących usługi medyczne w ramach kontraktu NFZ w zakresie podstawowej opieki medycznej	1	1
Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia oraz profilaktyki zdrowia poprzez współpracę placówek oświatowych, władz samorządowych, organizacji, instytucji i społeczności lokalnej	Liczba współpracujących organizacji, instytucji, placówek	10	60

Tabela 39. Wskaźniki realizacji CELU IV – Tworzenie godnych warunków zamieszkania

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych na terenie gminy Brzeszcze	Liczba lokali socjalnych	11	21
	Liczba mieszkań chronionych	3	5
Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe	Liczba wybudowanych mieszkań	0	10

Tabela 40. Wskaźniki realizacji CELU V - (C5) Tworzenie warunków dla rozwoju kapitału kulturowego oraz edukacyjnego

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Analiza potrzeb kulturalnych oraz edukacyjnych w gminie.	Liczba przeprowadzonych analiz kulturalnych oraz edukacyjnych	0	5
Dostosowanie oferty kulturalnej oraz edukacyjnej do potrzeb społeczności lokalnej.	Opracowanie corocznych programów w zakresie polityki edukacyjnej oraz kulturalnej	0	5
Kontynuacja działań Uniwersytetu III Wieku.	Liczba Uniwersytetów III Wieku	1	1
Realizacja projektów w obszarze edukacji i/lub kultury ze środków zewnętrznych dostosowanych do przeprowadzonej analizy potrzeb.	Liczba zrealizowanych programów	30	150
Zapewnienie dostępu do świetlic szkolnych.	Liczba świetlic szkolnych	3	3
Zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego o charakterze wychowawczym	Liczba świetlic profilaktycznych	1	1

22. Harmonogram, podmioty odpowiedzialne za realizację strategii, źródła finansowania

Przedsięwzięcia	Podmioty odpowiedzialne za realizację						Źródła finansowania	
	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Monitorowanie problemów społecznych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami Ośrodka Pomocy Społecznej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja efektywnych form pomocy osobom bezrobotnym poprzez realizację projektów finansowanych ze środków europejskich	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno- zawodowej osób bezrobotnych.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Realizacja efektywnych form wsparcia na rzecz osób wykluczonych społecznie poprzez realizację warsztatów i/lub treningów kompetencji społecznych.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie indywidualnego specjalistycznego poradnictwa w obszarze kompetencji społecznych.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja pracy socjalnej przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób wykluczonych społecznie.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, , OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Opracowanie i realizacja gminnego programu z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych, dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień oraz środków psychoaktywnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, , OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem uzależnień.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, , OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Zacieśnienie współpracy z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2016-2020.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających ograniczaniu zjawiska przemocy	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy – radiogoza sytuacji demograficznej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych i niepełnosprawnych wymagających wsparcia z sytemu zabezpieczenia społecznego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych Senior-Wigor	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Tworzenie warunków dla funkcjonowania nieformalnych grup samopomocowych, rozwój wolontariatu wśród seniorów	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych, zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji dla osób starszych i niepełnosprawnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja 3 letnich Programów Wspierania Rodziny	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Monitoring sytuacji dziecka i rodziny	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Zapewnienie dostępności dla rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych do wsparcia grupowego w zakresie kompetencji społecznych niezbędnych do prawidłowego wypełniania roli rodzica.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizacja czasu pozalekcyjnego na terenie szkoły	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowych, kulturalnych itp. promowanie i rozwijanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Pomoc psychologiczna dla rodzin (PPP)	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS, PPP	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizacja imprez integracyjnych dla całych rodzin	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Organizacja rodzinnych zawodów sportowych z wykorzystaniem bazy rekreacyjnej i sportowej.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja sytemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny, Rodzina 500+	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Pełna dostępność do usług medycznych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia oraz profilaktyki zdrowia poprzez współpracę placówek oświatowych, władz samorządowych, organizacji, instytucji i społeczności lokalnej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych na terenie gminy	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Analiza potrzeb kulturalnych oraz edukacyjnych w gminie.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Dostosowanie oferty kulturalnej oraz edukacyjnej do potrzeb społeczności lokalnej.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Kontynuacja działań Uniwersytetu III Wieku.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, OK., OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja projektów w obszarze edukacji i/lub kultury ze środków zewnętrznych dostosowanych do przeprowadzonej analizy potrzeb.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie dostępu do świetlic szkolnych.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego o charakterze wychowawczym	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
---	---	---	---	---	---	---	--	---

23. Ramy finansowania działań określonych w strategii rozwiązywania problemów społecznych

Cele operacyjne		Rok	Ramy
1.	ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	2016	6 100 000
		2017	6 800 000
		2018	6 500 000
		2019	6 500 000
		2020	6 500 000
		2021	6 500 000
2.	TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH UMACNIANIU INSTYTUCJI RODZINY	2016	7 550 000
		2017	9 550 000
		2018	9 550 000
		2019	9 550 000
		2020	9 550 000
		2021	9 550 000
3.	TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ZDROWIU	2016	10 000
		2017	10 000
		2018	20 000
		2019	20 000
		2020	25 000
		2021	25 000
4.	TWORZENIE GODNYCH WARUNKÓW ZAMIESZKANIA	2016	7 500
		2017	9 000
		2018	10 000
		2019	10 000
		2020	10 000
		2021	10 000
5.	TWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU KAPITAŁU KULTUROWEGO I EDUKACYJNEGO	2016	1 500 000
		2017	2 000 000
		2018	2 000 000
		2019	2 000 000
		2020	2 000 000
		2021	2 000 000

Ramy finansowe będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu Gminy Brzeszcze oraz dostępne środki zewnętrzne.

24.Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia użytkowa (ha) Gminy Brzeszcze w 2015r.-----	14
Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Brzeszcze wg miejsca zamieszkania (2012 i 2014)-----	16
Tabela 3. Ekonomiczne grupy wiekowe ogółem w Gminie Brzeszcze (2012,2014)-----	18
Tabela 4. Ekonomiczne grupy wiekowe mieszkańców wg jednostek administracyjnych Gminy Brzeszcze (2012, 2014) -----	19
Tabela 5. Struktura mieszkańców Gminy Brzeszcze wg edukacyjnych grup wiekowych (2012, 2014) -----	21
Tabela 6. Struktura mieszkańców Gminy Brzeszcze wg edukacyjnych grup wiekowych i miejscowości zamieszkania (2012, 2014)-----	22
Tabela 6. Mieszkańcy Gminy Brzeszcze w wieku powyżej 85 roku życia, wg miejscowości zamieszkania (2012, 2014). -----	23
Tabela 7. Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego w Gminie Brzeszcze, wg miejscowości zamieszkania (2012, 2014). -----	24
Tabela 9. Urodzenia, zgony oraz przyrost naturalny w Gminie Brzeszcze (2012, 2014) -----	26
Tabela 10. Ogólna liczba zawartych małżeństw wg miejsca zamieszkania męża przed ślubem, w Gminie Brzeszcze (2012, 2014)-----	27
Tabela 11. Ludność na aptekę ogólnodostępną wg gmin powiatu oświęcimskiego (2014)-----	35
Tabela 12. Wybrane kategorie przestępstw stwierdzonych na terenie Gminy Brzeszcze wg miejscowości-----	40
Tabela 13. Rozmieszczenie osób zarejestrowanych PUP na terenie powiatu oświęcimskiego w (2012 i 2014) -----	44
Tabela 14. Struktura płci zarejestrowanych mieszkańców Gminy Brzeszcze w PUP wg miejscowości zamieszkania (2012 i 2014) -----	45
Tabela 15. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg miejscowości zamieszkania w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)-----	46
Tabela 16. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg czasu pozostawania bez pracy w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)-----	46
Tabela 17. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze i czasu pozostawania bez pracy (2012)-----	47
Tabela 18. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze i czasu pozostawania bez pracy (2014)-----	47
Tabela 19. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)-----	48
Tabela 20. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku i miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze (2012)-----	49
Tabela 21. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku i miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze (2014)-----	49
Tabela 22. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)-----	50
Tabela 23. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia i miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze (2012)-----	50
Tabela 24. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia i miejsca zamieszkania w Gminie Brzeszcze (2014)-----	50

Tabela 25. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg stażu pracy w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)-----	51
Tabela 26. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014) -----	52
Tabela 27. Struktura rodzin korzystających ze wsparcia OPS w Gminie Brzeszcze ze względu na liczbę osób w rodzinie (2012-2014).-----	62
Tabela 28. Struktura rodzin z dziećmi korzystających z pomocy w OPS w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)-----	64
Tabela 29. Struktura rodzin niepełnych objętych wsparciem OPS w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014) -----	64
Tabela 30. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014).-----	65
Tabela 31. Osoby objęte pomocą w formie posiłku w ramach programu: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014)-----	67
Tabela 32. Struktura płci osób objętych pomocą społeczną OPS Brzeszcze wg miejscowości zamieszkania w 2015 roku -----	69
Tabela 33. Ekonomiczne grupy wiekowe osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Brzeszcze w 2015 roku -----	70
Tabela 34. Status na rynku pracy osób korzystających z OPS Brzeszcze wg miejscowości zamieszkania w 2015 roku -----	70
Tabela 35. Stan cywilny osób korzystających z OPS Brzeszcze wg miejscowości zamieszkania w 2015 roku-----	71
Tabela 36. Wskaźniki realizacji CELU I : Zintegrowany system pomocy społecznej -----	91
Tabela 37. Wskaźniki realizacji CELU II – (C2) Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny -----	94
Tabela 38. Wskaźniki realizacji CELU III - (C3) Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu -----	95
Tabela 39. Wskaźniki realizacji CELU IV – Tworzenie godnych warunków zamieszkania -----	96
Tabela 40. Wskaźniki realizacji CELU V - (C5) Tworzenie warunków dla rozwoju kapitału kulturowego oraz edukacyjnego -----	97

25. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Brzeszcze w latach 2012 i 2014 -----	16
Wykres 2. Struktura płci mieszkańców Gminy Brzeszcze (2012 i 2014)-----	17
Wykres 3. Zameldowania i wymeldowania oraz saldo migracji w Gminie Brzeszcze i powiecie oświęcimskim (2014)-----	29
Wykres 4. Liczba dzieci w przedszkolach w Gminie Brzeszcze w roku szkolnym 2015/2016, wg wieku-----	30
Wykres 5. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w Gminie Brzeszcze w roku szkolnym 2015/2016, wg wieku -----	31
Wykres 6. Współczynnik skolaryzacji brutto dla powiatu oświęcimskiego i Gminy Brzeszcze (2014) -----	32
Wykres 7. Wskaźnik dostępności domów i ośrodków kultury w powiecie oświęcimskim (2013) ----	37
Wykres 8. Wskaźnik dostępności bibliotek dla powiatu oświęcimskiego w (2013) -----	37
Wykres 9. Wskaźnik czytelnictwa w powiecie oświęcimskim w 2013 roku-----	38
Wykres 10. Wybrane rodzaje przestępstw stwierdzonych w Gminie Brzeszcze (2014) -----	39

Wykres 11. Podejrzane osoby doznające przemocy w rodzinie na terenie Gminy Brzeszcze wg płci (2014)-----	42
Wykres 12. Stopa bezrobocia rejestrowanego dla powiatów podregionu oświęcimskiego oraz województwa małopolskiego (2014)-----	43
Wykres 13. Liczba osób objęta działaniami grup roboczych w Gminie Brzeszcze w 2014 roku-----	54
Wykres 14. Liczba osób z problemem alkoholowym w Gminie Brzeszcze (2014) -----	56
Wykres 15. Działalność punktu konsultacyjno - informacyjnego w Gminie Brzeszcze (2014) -----	57
Wykres 16. Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014). -----	62
Wykres 17. Liczba rodzin z dziećmi w objęta wsparciem OPS w Gminie Brzeszcze (2012 i 2014). 63	

26. Spis map

Mapa 1. Podział administracyjny Gminy Brzeszcze (I) na tle powiatu oświęcimskiego (II)	13
Mapa 2. Udział procentowy (%) mieszkańców Gminy Brzeszcze (2014)	17
Mapa 3. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, w Gminie Brzeszcze (2014)	19
Mapa 4. Udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, w Gminie Brzeszcze (2014)	20
Mapa 5. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Brzeszcze (2014)	20
Mapa 6. Udział osób w wieku powyżej 85 roku życia w Gminie Brzeszcze wg miejscowości (2014)	23
Mapa 7. Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego w miejscowościach Gminy Brzeszcze (2014)	25
Mapa 8. Przyrost naturalny w Gminie Brzeszcze (2014)	26
Mapa 9. Współczynnik płodności kobiet w Gminie Brzeszcze (2014)	28
Mapa 10. Udział procentowy przestępstw stwierdzonych- kradzieże, dokonanych na terenie Gminy Brzeszcze (2014)	40
Mapa 12. Udział procentowy przestępstw stwierdzonych –kradzieże z włamaniem, dokonanych na terenie Gminy Brzeszcze (2014)	41
Mapa 13. Udział procentowy przestępstw stwierdzonych- przestępstwa drogowe, dokonanych na terenie Gminy Brzeszcze (2014)	41
Mapa 14. Udział procentowy osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oświęcimiu, będących mieszkańcami Gminy Brzeszcze, wg miejscowości (2014)	45
Mapa 15. Udział procentowy osób w wieku 25-34 lata, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oświęcimiu, będących mieszkańcami Gminy Brzeszcze, (2014)	48

UZASADNIENIE

Uzasadnienie do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Brzeszcze na lata 2016-2021.

Wymóg przyjęcia przez Radę Miejską uchwały w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, który mówi, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia winna zawierać w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społecznej
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią
3. określenie: celów strategicznych, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

Dotychczasowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Brzeszcze na lata 2011-2016 została opracowana w roku 2010 przed nowelizacją ustawy o pomocy społecznej. Nie zawiera ram finansowych, wskaźników realizacji działań. Te uchybienia zostały podkreślone w zaleceniach pokontrolnych z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w 2015r przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie. Stąd też tut. Ośrodek jako koordynator realizacji Strategii na podstawie art.110 ust.4 ustawy o pomocy społecznej nie dokonywał zmiany dotychczasowej Strategii tylko przystąpił do opracowania Strategii na lata 2016-2021 zawierającej wszystkie elementy , o których mowa w art.16a ustawy o pomocy społecznej.